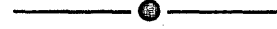

T. B. M. M. TUTANAK DERGİSİ

19 uncu Birleşim
26. 11. 1997 Çarşamba

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I. - GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	96
II. - GELEN KÂĞITLAR	97
III. - BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI	99, 111
A) GÜNDEMĐĐĐĐ KONUŞMALAR	99
1. - Kahramanmaraş Milletvekili Hasan Dikici'nin, tekstil sektörünün hammadde sorunlarına ve alınması gereken tedbirlere ilişkin gündemdişđ konuşması ve Devlet Bakanı Işın Çelebi'nin cevabı	99:102
2. - Konya Milletvekili M. Necati Çetinkaya'nın, karayollarındaki trafik kazaları ile demiryollarının önemine ilişkin gündemdişđ konuşması	102:104
3. - Sivas Milletvekili Mahmut Işık'ın, futbol maçlarının özel televizyon kanallarından naklen yayınlanmasının yarattığı sorunlara ilişkin gündemdişđ konuşması ve Devlet Bakanı Yücel Seçkiner'in cevabı	104:106
B) TEZKERELER VE ÖNERGELER	106, 111
1. - İtalya ve İspanya'ya gidecek olan Başbakan A. Mesut Yılmaz'a, dönüşüne kadar, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Bülent Ecevit'in vekâlet etmesinin uygun görüldüğüne ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/1152)	106:107
2. - İtalya ve İspanya'ya gidecek olan Devlet Bakanı Mehmet Cavit Kavak'a, dönüşüne kadar, Sağlık Bakanı Halil İbrahim Özsoy'un vekâlet etmesinin uygun görüldüğüne ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/1153)	107

3. – Belçika'ya gidecek olan Dışişleri Bakanı İsmail Cem'e, dönüşüne kadar, Kültür Bakanı M. İstemihan Talay'ın vekâlet etmesinin uygun görüldüğüne ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/1154) 107
4. – Avusturya'ya gidecek olan Sanayi ve Ticaret Bakanı E. Yalım Erez'e, dönüşüne kadar, Bayındırlık ve İskân Bakanı Yaşar Topçu'nun vekâlet etmesinin uygun görüldüğüne ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/1155) 107:108
5. – Afyon Milletvekili Halil İbrahim Özsoy, Kırıkkale Milletvekili Recep Mızrak, Bursa Milletvekili İlhan Kesici, Trabzon Milletvekili Ali Kemal Başaran, İstanbul Milletvekili A. Ahat Andıçan ve Karabük Milletvekili Şinasi Altuner'in (10/161) esas numaralı Meclis araştırması önergesindeki imzalarını geri çektiklerine ilişkin önergesi (4/272) 108
6. – Bitlis Milletvekili Kâmrân İnan'ın, Dışişleri Komisyonu üyeliğinden çekildiğine ilişkin önergesi (4/273) 108
7. – Bursa Milletvekili Feridun Pehlivan'ın, Çevre Komisyonu üyeliğinden çekildiğine ilişkin önergesi (4/274) 108:109
8. – Türkiye Büyük Millet Meclisi Hesaplarını İnceleme Komisyonu Başkanlığının, denetçi ve kâtip üye seçimini yaptığına ilişkin tezkeresi (3/1156) 109
9. – Türkiye-Avrupa Birliği Karma Parlamento Komisyonunda TBMM'yi temsil edecek grubu oluşturmak üzere siyasî parti gruplarınca aday gösterilen üyelere ilişkin Başkanlık tezkeresi (3/1157) 109:110
10. – Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisinde TBMM'yi temsil edecek grubu oluşturmak üzere siyasî parti gruplarınca aday gösterilen asıl ve yedek üyelere ilişkin Başkanlık tezkeresi (3/1158) 110:111
11. – Altı ilde uygulanmakta olan olağanüstü halin 30.11.1997 günü saat 17.00'den geçerli olmak üzere dört ay süreyle uzatılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi (3/1159) 111:146
- IV. – ÖNERİLER 111**
- A) *DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ 111*
1. – 26.11.1997 Çarşamba günkü birleşimde sözlü soruların görüşülmemesine ilişkin Danışma Kurulu önerisi 111
- V. – SEÇİMLER 146**
- A) *KOMİSYONLARDAN AÇIK BULUNAN ÜYELİKLERE SEÇİM 146*
1. – Dışişleri Komisyonunda açık bulunan üyeliğe seçim 146
2. – Çevre Komisyonunda açık bulunan üyeliğe seçim 146
- VI. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER 147**
1. – 625 Sayılı Özel Eğitim Kurumları Kanunu ile 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununun Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesi Hakkında 254 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 625 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair 326 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (1/71, 1/111) (S. Sayısı : 168) 147

2. – Ailenin Korunmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/597) (S. Sayısı : 335) 147
3. – Kütahya Milletvekili Mustafa Kalemli, Anavatan Partisi Genel Başkanı Rize Milletvekili Mesut Yılmaz, Doğru Yol Partisi Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Tansu Çiller, Demokratik Sol Parti Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Bülent Ecevit, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Antalya Milletvekili Deniz Baykal ile 292 Milletvekilinin; Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 83 üncü Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/676) (S. Sayısı : 232) 147
- (1 inci görüşme 20.11.1997 Perşembe günü tamamlanmıştır.)
4. – 4219 Sayılı 1997 Malî Yılı Bütçe Kanunu ile Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/673) (S. Sayısı : 393) 147:150
- VII. – SORULAR VE CEVAPLAR** 150
- A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI** 150
1. – Muğla Milletvekili Zeki Çakıroğlu'nun, Fethiye-Göcek Tüneli İhalesinin ne zaman yapılacağına ilişkin sorusu ve Bayındırlık ve İskân Bakanı Yaşar Topçu'nun yazılı cevabı (7/3625) 150:151
2. – Elazığ Milletvekili Ömer Naimi Barım'ın;
– Tarım Kredi Kooperatifleri Yönetim Kuruluna ve TMO Genel Müdürlüğüne yapılan atamalara,
– Elazığ-Baskil-Karakaya Baraj Gölünden sulanacak bölgelere,
İlişkin soruları ve Tarım ve Köyişleri Bakanı Mustafa Rüştü Taşar'ın yazılı cevabı (7/3640, 3646) 151:154
3. – Afyon Milletvekili İsmet Atilla'nın, Afyon-Dinar'a bağlı köyiçi yollarının yapılması için gerekli ödeneğin ne zaman verileceğine ilişkin sorusu ve Bayındırlık ve İskân Bakanı Yaşar Topçu'nun yazılı cevabı (7/3718) 154

I. - GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 15.00'te açıldı.

Van Milletvekili Mahmut Yılbaş'ın, Erzincan Milletvekili Naci Terzi'nin, Tekirdağ Milletvekili Enis Sülün'ün, 24 Kasım Öğretmenler Gününe ilişkin gündem dışı konuşmalarına Millî Eğitim Bakanı Hikmet Uluğbay cevap verdi.

Romanya'ya gidecek olan Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in dönüşüne kadar, Cumhurbaşkanlığına, TBMM Başkanı Hikmet Çetin'in vekâlet edeceğine;

Bulgaristan'a gidecek olan Devlet Bakanı Işın Çelebi'ye, dönüşüne kadar, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Mustafa Cumhur Erşümer'in vekillik etmesinin uygun görülmüş olduğuna,

İlişkin Cumhurbaşkanlığı tezkereleri Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

İstanbul Milletvekili Altan Öymen ve 38 arkadaşının, kaçak ve çarpık yapılaşmanın çevre ve toplum sağlığı üzerindeki etkilerini araştırarak alınması gereken tedbirleri belirlemek amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/217) Genel Kurulun bilgisine sunuldu; önergenin gündemdeki yerini alacağı ve öngörüşmesinin, sırasında yapılacağı;

Denizli Milletvekili Mustafa Kemal Aykurt ve 54 arkadaşının, Karadeniz Karayolu ihalesinde usulsüzlük yaptığı iddiasıyla Bayındırlık ve İskân Bakanı Yaşar Topçu hakkında sensuru açılmasına ilişkin önergesi (11/13) Genel Kurulun bilgisine sunuldu; önergenin gündeme alınıp alınmayacağı konusundaki görüşme gününün Danışma Kurulu tarafından tespit edilip Genel Kurulun onayına sunulacağı,

Açıklandı.

Görüşmeleri izlemek üzere Meclisi teşrif etmiş bulunan Bulgaristan Cumhuriyeti Savunma Bakanı Georgi Ananiev ve beraberindeki heyete Başkanlıkça "Hoş geldiniz" denildi.

Ankara Milletvekili Ersönmez Yarbay'ın (6/624), (6/625) ve (6/626) numaralı sözlü sorularını geri aldığına ilişkin önergesi okundu; sözlü soruların geri verildiği bildirildi.

Türkiye Büyük Millet Meclisinde :

Türkiye-Kanada,

Türkiye-Slovakya,

Türkiye-Finlandiya,

Parlamentolararası Dostluk Gruplarının kurulmasına;

Bazı milletvekillerine, Başkanlık tezkeresinde belirtilen sebep ve sürelerle izin ve Manisa Milletvekili Yahya Uslu'ya ödenek ve yolluğunun verilmesine,

İlişkin Başkanlık tezkereleri ile,

Devlet Bakanı Burhan Kara'nın, görüşmelerde bulunmak üzere bir heyetle birlikte 9-14 Kasım 1997 tarihleri arasında Türkmenistan ve Azerbaycan'a yaptığı resmî ziyarete Iğdır Milletvekili Şamil Ayırım'ın da iştirak etmesinin uygun görüldüğüne ilişkin Başbakanlık tezkeresi,

Kabul edildi.

Muğla Milletvekili Zeki Çakıroğlu'nun, 213 Sayılı Vergi Usul Kanununun 235 inci Maddesine Bir Bent Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifinin (2/488)

Konya Milletvekili Ahmet Alkan'ın, 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu, 926 Sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu, 2802 Sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu, 2914 Sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu, 5434 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ile Diğer

Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılması, Devlet Memurları ve Diğer Kamu Görevlilerine Memuriyet Taban Aylığı ve Kıdem Aylığı ile Ek Tazminat Ödenmesi Hakkında Kanun Teklifinin (2/683),

İçtüzüğün 37 nci maddesine göre doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergelerinin, yapılan görüşmelerden sonra, kabul edildikleri;

Antalya Milletvekili Hayri Doğan ve 58 arkadaşının, Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği Yönetim ve Denetim Kurulu üyelerini yasalara aykırı olarak görevden aldığı, yerlerine partizanca atamalar yaparak görevini kötüye kullandığı ve bu eyleminin Türk Ceza Kanununun 240 ıncı maddesine uyduğu iddiasıyla Tarım ve Köyişleri Bakanı Mustafa Rüşti Taşar hakkında Meclis soruşturması açılmasına ilişkin önergesinin (9/15) öngörüşmelerden sonra yapılan açık oylama sonucunda kabul edilmediği,

Açıklandı.

Antalya Milletvekili Hayri Doğan, Tarım ve Köyişleri Bakanı Mustafa Rüşti Taşar'ın, konuşması sırasında kendisine sataşması nedeniyle bir konuşma yaptı.

İzmir Milletvekili Atilla Mutman ve 9 arkadaşının, doğal afetlerde meydana gelen can ve mal kaybını en aza indirmek için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi üzerine kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu (10/58) (S. Sayısı : 345) üzerindeki görüşmeler tamamlandı.

Olağanüstü halin uzatılmasına dair Başkanlık tezkeresi ile sözlü soruları ve kanun tasarısı ve tekliflerini sırasıyla görüşmek için, 26 Kasım 1997 Çarşamba günü saat 15.00'te toplanmak üzere, birleşime 19.32'de son verildi.

Hasan Korkmazcan

Başkanvekili

Mustafa Baş

İstanbul

Kâtip Üye

Levent Mıstkoğlu

Hatay

Kâtip Üye

II. – GELEN KÂĞITLAR

26.11.1997 ÇARŞAMBA

Rapor

1. – 388 Sayılı Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilâtının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnemede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/594) (S. Sayısı : 398) (Dağıtma tarihi : 26.11.1997) (GÜNDEME)

Sözlü Soru Önergeleri

1. – Siirt Milletvekili Mehmet Emin Aydın'ın, Siirt ve Bitlis İllerine bağlı köylerde yaban domuzu ve ayıların verdiği zararlara ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/759) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.11.1997)

2. – Mardin Milletvekili Hüseyin Yıldız'ın, Mardin ve çevresine tohumluk buğday dağıtımında usulsüzlük yapıldığı iddiasına ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/760) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.11.1997)

Yazılı Soru Önergeleri

1. – Giresun Milletvekili Ergun Özdemir'in, Vakıflar Bankası Genel Müdürlüğüne sınavsız personel alındığı iddiasına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3899) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.11.1997)

2. – Ankara Milletvekili Yılmaz Ateş'in, Ankara Büyükşehir Belediyesi ASKİ ve EGO Genel Müdürlükleri ile bunların iştiraki olan şirketlerin reklam harcamalarına ve Yönetim Kurulu üyelerine ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/3900) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.11.1997)

3. – İstanbul Milletvekili Ercan Karakaş'ın, Türkbank'a ilişkin Devlet Bakanından yazılı soru önergesi (7/3901) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.11.1997)

4. – Bursa Milletvekili Yüksel Aksu'nun, İznik Zeytin Kooperatifinin stokladığı zeytinlere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3902) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.11.1997)

5. – Batman Milletvekili Alaattin Sever Aydın'ın, Kozluk Devlet Hastanesinin hizmete açılmamasının nedenine ve Batman Devlet Hastanesi inşaatına ilişkin Sağlık Bakanından yazılı soru önergesi (7/3903) (Başkanlığa geliş tarihi : 24.11.1997)

6. – Batman Milletvekili Alaattin Sever Aydın'ın, Çatakköprü-Sason-Yücebağ-Diyarbakır, Gercüş-Yemişli, Gercüş-Hisar-Kayapınar yollarına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından yazılı soru önergesi (7/3904) (Başkanlığa geliş tarihi : 24.11.1997)

7. – Erzurum Milletvekili İsmail Köse'nin, Türkmenistan-İran doğalgaz boru hattının Erzurum'dan geçip geçmeyeceğine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından yazılı soru önergesi (7/3905) (Başkanlığa geliş tarihi : 24.11.1997)

8. – İstanbul Milletvekili Mehmet Sevigen'in, üniversitelerdeki öğrenci olaylarıyla ilgili beyanlarına ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/3906) (Başkanlığa geliş tarihi : 24.11.1997)

9. – İstanbul Milletvekili Ercan Karakaş'ın, Avrupa Birliği'nin SOCRATES Programına Türkiye'nin katılması için yapılan girişimlere ilişkin Dışişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/3907) (Başkanlığa geliş tarihi : 24.11.1997)

10. – Hatay Milletvekili Fuat Çay'ın, Aile Araştırma Kurumu Başkanlığına ilişkin Devlet Bakanından yazılı soru önergesi (7/3908) (Başkanlığa geliş tarihi : 24.11.1997)

11. – Tokat Milletvekili Hanefi Çelik'in, Milletvekilleri hakkında basında çıkan iddialarla ilgili olarak bir girişim yapıp yapılmadığına ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Bakanından yazılı soru önergesi (7/3909) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.11.1997)

BİRİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 15.00****26 Kasım 1997 Çarşamba****BAŞKAN: Başkanvekili Hasan KORKMAZCAN****KÂTİP ÜYELER: Levent MISTIKOĞLU (Hatay), Mustafa BAŞ (İstanbul)**

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 19 uncu Birleşimini açıyorum.

Değerli arkadaşlarım, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce, üç milletvekili arkadaşşıma gündemdişı söz vereceğim.

III. – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI**A) GÜNDEMĐİŞİ KONUŞMALAR**

1. – Kahramanmaraş Milletvekili Hasan Dikici'nin, tekstil sektörünün hammadde sorunlarına ve alınması gereken tedbirlere ilişkin gündemdişı konuşması ve Devlet Bakanı Işın Çelebi'nin cevabı

BAŞKAN – Gündemdişı ilk söz, Kahramanmaraş Milletvekili Sayın Hasan Dikici'nin.

Sayın Dikici, tekstil sektörünün hammadde sorunlarıyla ilgili söz istemiş bulunmaktadır.

Buyurun Sayın Dikici. (RP sıralarından alkışlar)

Konuşma süreniz 5 dakikadır.

HASAN DİKİCİ (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; ilimiz Kahramanmaraş'ın coğrafi durumu, ziraat konumunun elverişli olması, değerli işadamlarımızın da cüretkâr ve takdire şayan büyük yatırımları sayesinde, şehrimizde son üç dört yıl içerisinde, 495 tekstil müessesesi faaliyete geçmiştir. İlimizdeki bu atılım, bütün Türkiye'nin dikkatini bir anda Kahramanmaraş'a yöneltmiştir; özellikle yatırımcıların, finans çevrelerinin yoğun ilgisine mazhar olmuştur ve şehrimiz, ülke tekstil sektöründe ilk üç ilimiz arasına girmeyi başarmıştır.

Bugün Kahramanmaraş 200 bin ton yıl iplik, 25 bin ton yıl dokuma, 66 bin ton yıl örme kumaş üretimiyle, ülkemiz için, ipliğin yüzde 30'unu, dokumanın yüzde 7'sini, örme kumaşın ise yüzde 13'ünü üretmektedir. İlimizde iplik üretim fazlası vardır. Üretilen bu ipliğin yüzde 70'i open-end sistem ipliktir. Gerçekleşen iplik üretimi 96 032 adet rotor ve 306 272 adet iğ ile gerçekleşmektedir.

Kahramanmaraş'ta 280 bin kişiden 64 bin kişi, yaklaşık nüfusun her 4 kişiden 1'i tekstil sektöründen gelir elde etmektedir. Ülkemizde, özellikle son senelerde, pamuk ipliği üretimi yapan tekstil makinelerine çok büyük yatırımlar yapılmıştır. Bunun sonucunda da, pamuğun, sanayimiz ve ülke ekonomimiz için önemi bir kat daha artmıştır.

1996-1997 sezonunda olduğu gibi, ülkemiz, pamuk ihracatçısı olmaktan çıkmış, önemli miktarda pamuk ithal eder konuma girmiştir. Ürettiğimiz pamuklardan daha kalitesiz yabancı ülke pamuklarına büyük miktarda döviz ödediğimiz gibi, yabancı finans kurumlarına ve aracılar da önemli miktarda komisyon vermekteyiz. Bu durum, maliyetleri yükselttiği için, tekstil sektörü, pazar bulmakta zorlanmaktadır.

Düşünün ki, ABD'den pamuk alacaksınız, bunu mamul hale getireceksiniz, tekrar ABD'ye mal olarak geri satacaksınız. Ülkemiz ihracatının lokomotifi durumunda olan tekstil sektörünün gelişmesini sürdürebilmesi için, önündeki darboğazların açılması zorunludur; bunun için, hem sanayi-

cimiz hem de ülkemiz için en ekonomik yol, pamuk ekim sahalarının artırılmasıdır. Çiftçinin, pamuk ektiği zaman, birim sahadan, diğer ürünlere göre daha fazla kazanmasını temin etmek gerekmektedir. _

Tekstil sektörünün ayakta kalıp gelişmesini sürdürebilmesi için aşağıdaki tedbirlerin alınmasında zaruret vardır:

1.- Pamuğun dünya fiyatlarına ulaşması için, pamuk taban fiyatı serbest bırakılmalıdır. Çiftçi, ürünü ekmeden, dünya fiyatlarıyla satacağını bileceği için, birlikler üzerindeki ağır yük de kalacaktır.

2.- Dünya fiyatları üzerinden pamuk üreticisine her yıl en az yüzde 15 prim verilmelidir. Bu prim, pamuk üreticisi için çok önemli bir güvence olacaktır.

3 - Devlet, ödemiş olduğu söz konusu primi, KDV ve Gelir Vergisinden fazlasıyla geri alacaktır. Böylece, sistem kendi içerisinde kontrol mekanizmasını oluşturacağından, vergi kaçağı da asgarî seviyelere inecektir.

4 - Daha önceki uygulamadaki aksaklıkları gidermek için, çiftçilere tarım il müdürlükleri ve tarım ilçe müdürlükleri tarafından kimlik kartları verilmelidir. Verilecek bu kimlik kartları, gübre iadeleriyle, Gelir Vergisini esas alan ekim sahasını da gösterecektir.

5 - Çiftçinin üretim safhasında ödediği KDV, tarımsal girdilerin belgesi olacağından, sistem tamamen kontrol altına alınacaktır. Böylece, pamuk üreticisi teşvik edilecektir, birlikler de önemli bir yükten kurtulmuş olacaktır. Gelir Vergisi ve KDV'yle Hazine ödediğinin çok üzerinde gelir elde edecektir. Böylece, çok şikâyet edilen kayıtdışı ekonomi, tekstil sektöründe ortadan kaldırılmış olacaktır.

6 - Hammadde girdilerini kontrol altına aldıktan sonra, mamul satış fiyatlarını da ele almak şarttır. Pamuğa yüzde 1 KDV ödeyen iplik üreticisi, ipliğini satarken yüzde 15 KDV üzerinden işlem yapmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HASAN DİKİCİ (Devamla) – Sayın Başkanım, 1 dakika...

BAŞKAN – Sayın Dikici, konuşmanızı tamamlayın efendim.

HASAN DİKİCİ (Devamla) – Teşekkür ediyorum efendim.

Arada yüzde 14 gibi çok yüksek bir fark vardır. Basit bir hesapla, kilogramı 500 bin lira olan bir emtiada, kilogramda 70 bin lira gibi bir vergi farkı ortaya çıkmaktadır. Bu da, hem kayıtdışı ekonomiyi büyütüyor hem de gerçekdışı belgelerin kullanımını yaygınlaştırıyor.

7 - Diğer bir olumsuzluk da, ülke sanayiinin belkemiği olan tekstil sektörünün tıkanmasına yol açmaktadır. Şöyle ki:

— Ülkemiz, resmî ihracatının dışında, hemen hemen bütün komşularına bavul ticaretiyle konfeksiyon mamulleri ihraç etmektedir. Üretimin her kademesinde yüzde 15 KDV uygulaması maliyetleri çok artırmaktadır. Bunun sonucunda da, Uzakdoğu ülkelerinin fiyatlarına göre daha pahalı mal arzı gerçekleşmektedir. Tekstil sektörünün önünün açılması ve ayakta kalabilmesi için, KDV'nin, tekstil hammadde ve mamul maddelerinde kademeli olarak uygulanması gerekmektedir. Bunun için de, kütlü pamukta yüzde 2, preseli pamukta yüzde 2, preseli pamukta yüzde 3, iplikte yüzde 6, kumaşta yüzde 8, boya-konfeksiyonda yüzde 10 olarak uygulanmalıdır.

Tekstil sektörüne ait bütün problemlerin bir an önce çözümlenmesi ümidiyle, Yüce Meclise ve Başkanma saygılarımı sunuyorum. (RP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gündem dışı konuşan Kahramanmaraş Milletvekili Sayın Hasan Dikici'ye teşekkür ediyorum.

Tekstil sektörünün hammadde sorunlarıyla ilgili gündem dışı konuşmayı Hükümet adına cevaplamak üzere, Devlet Bakanı Sayın Işın Çelebi söz istemişlerdir.

Buyurun Sayın Çelebi.

DEVLET BAKANI IŞIN ÇELEBİ (İzmir) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; öncelikle, Sayın Hasan Dikici'ye huzurunuzda teşekkür etmek istiyorum. Çok önemli bir konuşma yaptığı için ve bu konuyu gündem dışı konuşmayla Meclis ortamına getirdiği için, kendisine bu teşekkürlerimi bütün kamuoyu huzurunda ifade etmekten de büyük bir memnuniyet duyuyorum.

Özellikle Asya ülkelerinde oluşan krizden sonra, herkes, finans piyasalarında gelişmelere dikkat etti; ama, Sayın Dikici'nin de çok haklı olarak belirttiği bir nokta, Asya ülkelerinin ihracat mallarında rekabet gücü iki misli arttı. Bu, bizim, ihracattaki tüm reel sektörlerimize daha çok sahip çıkmamızı ve bu sektörlerdeki gelişmeyi, rekabet gücünü artıracak anlamda ele almamızı da -hammaddeden başlayarak- çok önemli hale getirdi. Bu yüzden Sayın Dikici bu noktayı işaret etti ve biz de Hükümet olarak uzun zamandan beri bu konu üzerinde çalışıyorduk.

Bugün, Türkiye'nin toplam ihracatının yüzde 38'ini oluşturan tekstil ve konfeksiyon sektörü -yani, 10 milyar dolar düzeyinde bir ihracat potansiyeli var- içeriden ve dışarıdan kaynaklanan bazı sorunları yaşamaktadır ve bu sorunların çözülmesi de Türkiye için önem taşımaktadır.

Bu sektörde 30 bine yakın firma vardır ve yan sanayiyle beraber yaklaşık 4 milyon kişi bu sektörden ekmek yemektedir ve Türkiye'nin kalkınmasında bu sektörün çok önemli bir yeri vardır.

Tekstil ve konfeksiyon sektörünün özellikle Almanya'dan sonra ikinci büyük pazarı durumunda olan Amerika Birleşik Devletlerine yönelik ihracatımızda, 1985 yılından bu yana uygulanmakta olan miktar kısıtlamaları artarak devam etmiş ve bunun sonucunda birçok firmamız, dünyanın en büyük ithalatçısı olan Amerika Birleşik Devletleri pazarına girme şansını yeterince elde edememiştir; yani, Amerika'daki kota meselesini çözmek, Türkiye Cumhuriyeti hükümetlerinin bir numaralı görevidir.

İçinde bulunduğumuz 1997 yılında da rekabet şansımızın yüksek olduğu tişört, pijama, gecelik gibi ürünlerde mevcut kotaların yetmezliği birçok firmamızın almış oldukları siparişlerden vazgeçmelerine ya da taahhütlerini yerine getirememelerine neden olmaktadır. Bu konuda, bu problemin çözümü için bütün gücümüzle çalıştığımızı ve çalışmamız gerektiğini de belirtiyorum.

Tekstil ve konfeksiyon ihracatımızda en büyük pazar olan ve işbirliği yaptığımız Avrupa Birliğinde ve özellikle Almanya'da yaşanan resesyon, gümrük birliği sonrası beklenen ihracat performansına ulaşılmamasına sebebiyet vermiştir.

Avrupa Birliği tarafından açılmış bulunan hambez antidamping soruşturması da, bu türünü ihracat eden firmalarımızın rekabet şansını kaybetmelerine yol açmıştır. Bu nedenle de, Amerika'dan sonra Avrupa Birliği nezdinde, bu antidamping soruşturmaları başta olmak üzere, gümrük birliği sürecinde işlemeyen noktaların işler hale gelmesi için de gerekli çalışmalarını başlatmış bulunuyoruz.

Tekstil ve konfeksiyon sektörünün maliyet kalemleri içinde en büyük paya sahip olan enerji fiyatlarının yüksekliğini koruması da, üretim maliyetini önemli ölçüde artırmakta ve dış pazardaki rekabet şansını zayıflatmaktadır. Sektörün kullandığı enerji maliyetleri, OECD ülkeleri ortalamasının üç katına ulaşmış bulunmaktadır.

Özellikle son günlerde ortaya çıkan ve birkaç firmanın yönetim zafiyetlerinden kaynaklanan sorunlar, bankacılık ve diğer finans çevrelerince kötüye kullanılarak, bütün sektöre mal edilmeye

çalışılmıştır. Firma ismi verilerek basın yayın organlarında çıkan bu tür haberler, sektörün finansman sorunuyla karşı karşıya kalmasına yol açmaktadır. Ayrıca, söz konusu haberler dış alıcı firmaları da şüpheye düşürmekte ve bu nedenle firmalarımız sipariş alamama riskiyle karşı karşıya bulunmaktadır. Birçoğu küçük ve orta ölçekli olan konfeksiyon firmalarımızın öteden beri var olan kredi ve sermaye sorunu, bu gelişmeler üzerine daha da ciddi bir boyut almıştır.

Buradan, tüm bankacılık sektörüne bir hatırlatma yapmak istiyorum. Gazetelere böyle firma isimleri vererek -banka genel müdürlerinden de izleyenler varsa, Bankalar Birliği nezdinde de söylüyorum- Bankalar Kanununun 83 üncü maddesine göre, firma isimlerini böyle gazetelerde yayımlatarak, yanlış biçimde, haksız biçimde firmaları zor duruma sokmak, Türkiye ekonomisini zor duruma sokmaktır. Bankalar Kanununun 83 üncü maddesine göre, bu listeleri veren bankalar suç işlemiştir ve bu suçun gereğini de Hazine Müsteşarlığından bu bankalar hakkında soruşturma yapılmasını talep ediyoruz ve yazılı olarak da başvuruyoruz. Bankalar Birliği de bu bankalara ciddi çeki düzen vermek zorundadır. Böyle, firma ismi gelişigüzel ve sorumsuzca gazetelerde yazdırılmaz ve bu firmaların çoğunu incelediğimizde de, hiçbir malî sorunu yoktur ve bankalarla hiçbir problemi yoktur. Bu, bile bile Türkiye'de tekstil sektörünü dinamitlemek anlamına geliyor.

Özellikle bu Asya ülkelerinde yaşanan krizin, yapılan yüksek oranlı uygulamalarla rekabet gücünü artırması, bizim Amerika ve Avrupa Birliği pazarında bu ülkelerle ciddi rekabet etmemizi gerekli kılmaktadır. Bu nedenle, Sayın Dikici'nin de bize hatırlattığı gibi, pamuk fiyatlarında prim sistemine geçme konusunda bizim de ciddi bir düşüncemiz var. Ayrıca, vadeli işlem piyasalarını hızla devreye alma kararındayız ve KDV uygulamasıyla ilgili uyarılarını dikkate alıp inceleyeceğiz, üzerinde çalışacağız.

Bu vesileyle, bu konuda, tekstil sektörü konusunda, bana, Meclisin konuya sahip çıkmasını isteme ve bankalar, Bankalar Kanununun 83 üncü maddesi uyarınca, buradan, Hükümet adına, resmen "dikkatli olun, 83 üncü maddeyi ihlal ediyorsunuz" deme fırsatını verdikleri için teşekkür eder, hepinize saygılar sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN – Gündem dışı konuşmayı cevaplayan Devlet Bakanı Sayın Işın Çelebi'ye teşekkür ediyorum.

2. – *Konya Milletvekili M. Necati Çetinkaya'nın, karayollarındaki trafik kazaları ve demiryollarının önemine ilişkin gündem dışı konuşması*

BAŞKAN – Değerli arkadaşlarım, şimdi, gündem dışı ikinci konuşmacıyı kürsiye davet edeceğim.

Konya Milletvekili Sayın Necati Çetinkaya, trafik kazaları ve devlet demiryollarının önemi konusunda gündem dışı söz istemişlerdir.

Buyurun Sayın Çetinkaya. (DYP sıralarından alkışlar)

Sayın Çetinkaya, konuşma süreniz 5 dakikadır.

M. NECATİ ÇETİNKAYA (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlayarak konuşmama başlıyorum.

Son yıllarda, bir millî felaket haline gelen trafik kazaları, hakikaten, ülkemizde, çözülmesi gereken en önemli sorun haline geldi. Sizlere, istatistikî bir bilgi vererek konuşmamı sürdürmek istiyorum. Bakınız, 1996 yılı eylül ayı sonu rakamları şöyle:

Trafik kazası sayısı: 323 552

Yaralı sayısı: 94 728

Ölü sayısı: 4 366

Hepinizin bildiği gibi, dün de, Denizli - Ankara karayolunun 15 inci kilometresinde, 9'u turist olmak üzere, 14 kişi daha hayatını kaybetmiştir. Yani, her gün, korkunç sayıda insan kaybıyla neticelenen, son derece üzücü trafik kazası haberleriyle karşı karşıyayız.

1955'ten bugüne kadar trafik kazalarındaki can ve mal kaybını tespit ettim. 1955'ten bugüne kadar trafik kazalarında -yalnız ölü ve yaralı adedini vermek istiyorum- 185 206 insanımız hayatını kaybetmiştir; 1980'den bu tarafa ise -yani 17 yıl içinde- trafik kazalarında 104 492 insanımız hayatını kaybetmiştir; yani, 17 yıl içinde, 104 492 insan hayatını kaybetmiş ve 1 340 996 insanımız da yaralanmıştır. Bunun, bence, hem ülkemizin hem de hükümetlerin üzerinde durması gereken en önemli sorunlarından birisi olması gerekir. Bu, artık, bir millî politika haline gelmiştir; ne yapacağız; karayollarındaki trafik kazalarını nasıl aşağıya çekeceğiz ve dolayısıyla, bu millî felaketi nasıl bertaraf edeceğiz; hepimizin son derece önemle üzerinde durmamız gereken bir konu.

Kanun dedik, kanunu -biliyorsunuz- 1996 yılında, başkanı bulunduğum İçişleri Komisyonu Meclise getirdi ve çıkardı; ama, gelgelelim ki, yine trafik kazaları azalmadı. Niye azalmadı; çünkü, trafik kazalarının sebebi yalnız kanunu çıkarmamak değildi; kanunu uygulamak bir, bir de yollarımızın durumu...

İşte, bugün, devlet demiryolları, Türkiye'de öyle önemli bir durum arz etmiş ki, hepimizin bu konu üzerinde son derece hassasiyet göstermemiz gereken bir husus. Avrupa Topluluğu diyoruz; Avrupa Topluluğunda bugün, Avrupa Birliğine dahil bütün ülkeler birbirleriyle bağlanmış durumda; hepsi, devlet demiryollarıyla, birbirleriyle irtibat halinde; ama, Türkiye'de, maalesef, gün geçtikçe, devlet demiryollarındaki yatırımlar azalmakta. Sizlere birkaç rakam vereyim; devlet demiryolları yatırımlarında, 1987 yılında yüzde 23 oranında düşüş olmuş; 1993 yılında başlangıç yılı seviyesine gelmiş, 1994 yılında yüzde 19'luk bir düşüş ve 1995 yılında yüzde 59'luk bir düşüş olmuş. Demek oluyor ki, devlet demiryollarına pek önem atfetmiyoruz; ama, değerli arkadaşlarım, bakınız, karayollarımız, artık, kilitlenmiş bir duruma geldi. Ben, şu anda Türkiye'deki karayollarında seyir halinde olan motorlu araçların sayısını size verdiğim zaman, bunun önemini daha da iyi anlamış olacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Çetinkaya, konuşmanızı tamamlayın efendim.

M. NECATİ ÇETİNKAYA (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli arkadaşlarım, şu anda karayollarımızda seyreden araç sayısı 7 599 212'dir. Öyle anaarterlerimiz var ki, trafik bakımından kilitlenme durumuyla karşı karşıyadır. Peki, ne yapmamız lazım? Trafik kazaları, yalnız sürücü hatasından meydana gelen kazalar değildir. En önemli olan hususlardan birisi, artık, yollarımız, bu ağır trafiği kaldıramamaktadır. Dünyanın her tarafında devlet demiryollarına doğru bir yönelme vardır. Avrupa'ya gittiğiniz zaman, Amerika'ya gittiğiniz zaman bunu müşahede edersiniz. Artık, karayollarından daha fazla gelişen ve sürat ve konfor dolayısıyla gün geçtikçe artan bir demiryolları ağıyla karşı karşıyasınız; özelleştirilmiş, gün geçtikçe mükemmel bir hale getirilmiş. Dolayısıyla, yolcu ve yük taşımacılığında devlet demiryolları birinci plandadır ve birinci sıradadır; ama, gelgelelim ki, biz, şu anda, trafiği, yolcu ve yük taşımacılığını yalnız karayollarında yapmaktayız.

İşte, karayollarımızın durumu ortada. Daha eylülün sonuna gelmedik, 5 bine yakın insanımız hayatını kaybetmiş ve 300 küsur bin trafik kazası karşısında yüzbinlerce yaralı... Öyleyse, bunun çözümü, her şeyden önce, devlet demiryolları ağıımızı geliştirmektir. Bir taraftan, Avrupa Birliğiyle entegrasyona gidiyoruz; ama, gelgelelim ki...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Çetinkaya...

M. NECATİ ÇETINKAYA (Devamla) – Toparlıyorum Sayın Başkanım.

...bu konuda, Devlet Demir Yolları, henüz yeteri derecede yatırımlara girmiş durumda değildir. Onun için, bu husus da millî bir mesele haline gelmelidir, millî bir politika haline gelmelidir. Hem trafik kazalarının azaltılması hem de yolcu ve yük taşımacılığının daha verimli bir şekilde soluklanması için; karayolları trafiğinin azaltılması gerekir. Böylelikle, can kaybı, yaralı sayısı azaltılır, millî ekonomiye korkunç bir yük de binmez. Biliyorsunuz, dün bir rakam verildi, 20 sene içinde trafik kazalarında meydana gelen millî zarar 2 katrilyondur.

Son olarak, Demiryol-İş'in hazırlamış olduğu Gazi Üniversitesi tarafından akademik bir kariyer şeklinde yapılan çalışma neticesinde hazırlanan bu eser de hakikaten önemli bir kaynaktır. Bundan da ilgililer istifade edebilir ve dolayısıyla, bu millî mesele bir an önce çözülebilir.

Hepinize saygılar sunuyorum. (DYP ve RP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gündem dışı konuşan Konya Milletvekili Sayın Necati Çetinkaya'ya teşekkür ediyorum.

3. – *Sivas Milletvekili Mahmut Işık'ın, futbol maçlarının özel televizyon kanallarından naklen yayınlanmasının yarattığı sorunlara ilişkin gündem dışı konuşması ve Devlet Bakanı Yücel Seçkiner'in cevabı*

BAŞKAN – Bugünkü gündem dışı son konuşma, Sivas Milletvekili Sayın Mahmut Işık tarafından yapılacaktır.

Sayın Işık, maçların TRT yayınlarından verilmesi konusunda gündem dışı söz istemişlerdir.

Buyurun Sayın Işık (CHP sıralarından alkışlar)

Görüşme süreniz 5 dakikadır

MAHMUT IŞIK (Sivas) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; öncelikle, bu konuda bana gündem dışı söz verdikleri için Sayın Başkana teşekkür ediyorum.

Bildiğiniz gibi, Futbol Federasyonu, üç yıl önce 5 yıllık bir ihale açtı; bu ihaleye bütün TV kanallarını çağırdı. İhale bedelleri yüksek tutulduğu için ihaleye kimse katılmak istemedi. Bir televizyon şirketi, tek başına ihaleye katılarak, tek olduğu için de ihaleyi daha düşük bir bedelle alıyor ve ihalede aldığı maç yayınlarını CINE-5'e veriyor. Futbol Federasyonu da, içinde birinci lig takımlarının olduğu bir havuz oluşturuyor; kulüplerin bu havuzdan belli miktarda para almasını sağlamaya çalışıyor. Fenerbahçe ve Beşiktaş Kulüpleri, havuz sistemine itiraz ederek, başka bir kanalla anlaşılıyorlar. Maçların naklen yayın yetki belgelerini de Futbol Federasyonu belirliyor. Fenerbahçe ve Beşiktaş kulüplerinin maçlarını yayınlama yetkisini de alan BİMAŞ şirketi "yetki benim; bu maçları ben yayınlayacağım" diyor.

Yukarıda belirtilen uygulamalardan dolayı, CINE-5 ve BİMAŞ, karşılıklı mahkemeye gidiyorlar; her ikisi de "hakklıdır" diye karar alıyorlar. Bu kararlar üzerine, Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu da, mahkeme kararları doğrultusunda, CINE-5'e de, BİMAŞ şirketine de "sen haklısın" kabilinden kararlar veriyor. Taraflar, karşılıklı olarak, kendilerinin haklı olduklarını belirterek, kamuoyuna haklılıklarını açıklıyorlar.

Trilyonluk reklam gelirleri uğruna meydana gelen bu çatışma ve karşılıklı sürtüşmelerde olan spor kamuoyuna oluyor. Maç seyretmek isteyen, CINE-5'ten seyretmek isterse, son derece sıhhat-siz olan kahvelerde, kavga, gürültü içinde, hatta zaman zaman silah ve bıçakların bile kullanıldığı mekânlarda maç seyretmeye mecbur bırakılıyor. Önümüzdeki günlerde ligin kaderini belirleyecek

Beşiktaş-Fenerbahçe maçı oynandığında ne olacak; ben de merak ediyorum. Vatandaş, bu maçları bile radyodan dinlemek zorunda kalacak. O nedenlerle, Hükümetin, bu konuyu birkaç gün içinde çözüme kavuşturması gerekmektedir.

2954 sayılı TRT Yasasında, yurt içinde yapılacak her türlü yayınlarla, kamuoyunun Anayasa ilkeleri doğrultusunda serbestçe ve sağlıklı bir şekilde oluşmasına yardımcı olacağı açıkça hükme bağlanmış bulunmaktadır.

Ülkemizde, özellikle futbol müsabakalarının yayınında TRT'nin gözardı edilmemesi ve özellikle, Cumhurbaşkanlığı, Başbakanlık Kupası ve millî maçların, tarafsız yayın yapmakla yükümlü TRT'den verilmesi uygun olacaktır kanısındayım.

Diğer taraftan, ilgili yayın kuruluşları, futbol kulüpleri ve Futbol Federasyonu, konuyu tam anlamıyla çözüme kavuşturmaz ve yeni bir düzenleme de yapılmazsa, maçların derhal TRT'den ve-rilmesi bir öntedbir olarak yürürlüğe konulmalıdır. Aksi takdirde, dört ay içinde üç Futbol Federasyonu Başkanı bu işe dayanamadı, bundan sonraki Futbol Federasyonu Başkanı da, sanıyorum, dayanamayacaktır. Hatta, bu konunun halli için söz veren Sayın Başbakan ve Sayın Bakanın da sını-kıntıya düşecekleri endişesini taşıyorum.

Yüce Meclise saygılar sunuyorum, teşekkür ediyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Gündem dışı konuşan Sivas Milletvekili Sayın Mahmut Işık'a teşekkür ediyorum.

– Gündem dışı konuşmayı cevaplamak üzere, Devlet Bakanı Sayın Yücel Seçkiner söz istemişlerdir.

Buyurun Sayın Bakan.

DEVLET BAKANI YÜCEL SEÇKİNER (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sivas Milletvekili Sayın Mahmut Işık gündem dışı konuşmasıyla, kamuoyunu uzunca bir süredir meşgul eden bu önemli konu hakkında, bana, Yüce Meclise bilgi sunma imkânı sağladığı için, kendilerine teşekkür eder, hepinize saygılar sunarım.

Değerli milletvekilleri, futbolun, gerek dünya gerek ülkemizde ilgi duyulan bir spor dalı olduğuna şüphe yoktur. Kamuoyunun bu büyük ilgisi yanında, ayrıca, futbol faaliyetlerinin ekonomik yönden büyük boyutlara ulaştığı bir gerçektir. Bu ekonomik durum, kulüplerde ve futbol liglerinde olduğu kadar, basın ve yayın kuruluşlarında da büyük bir rekabete sebep olmaktadır.

Futboldaki bu büyük gelişme üzerine, Türkiye Büyük Millet Meclisi bu spor dalının müstakil bir yapı içerisinde yönetilmesini öngörmüş, 17.6.1992 tarihinde 3813 sayılı Kanunla özerk hale getirilmiştir. Kanunun 1 inci maddesiyle, futbol faaliyetlerini millî ve milletlerarası kurallara göre yürütmek, teşkilatlandırmak ve Türkiye'yi futbol konusunda yurt içinde ve yurt dışında temsil etmek üzere özel hukuk hükümlerine tabi, tüzelkişiliğe sahip, özerk Türkiye Futbol Federasyonu kurulmuştur. Faaliyete geçtiği günden beri özerk Futbol Federasyonu, faaliyetlerini büyük bir başarıyla sürdürmüş ve kısa sürede teşkilatlanarak, bu büyük organizasyonu devam ettirme gayretinde olmuştur.

3813 sayılı Kanununun 29 uncu maddesi, yayınların düzenlenmesi, futbol müsabakalarının televizyon ve radyolardan yayınlanması yetkisini Türkiye Futbol Federasyonuna vermiştir. Kulüplerin, bu konuda, yayın kuruluşlarıyla yaptıkları sözleşmeler, Federasyonun gözetim, denetim ve onayına tabidir.

Türkiye Futbol Federasyonu, 1996-97 sezonundan önce yayın kargaşasını önlemek amacıyla, UEFA'nın da talimatları doğrultusunda, havuz sistemi olarak bilinen bir sistemi oluşturma kararı almıştır. Bunun üzerine, Türkiye Futbol Federasyonu, 22.4.1996 tarihli kararıyla, söz konusu havuz sistemi için ihale açmış, bu ihaleye yalnızca CINE-5 yayın kuruluşunun katıldığı ve teklif ver-

diği noter huzurunda tespit edilmiştir. Türkiye Futbol Federasyonu da, CINE-5'le 29.5.1996 tarihinde üç yıl süreli kapsayacak şekilde mukavele imzalamıştır. 1996-97 futbol sezonunun birinci lig maçlarının naklen yayınları, bu anlaşmaya göre gerçekleştirilmiştir.

1997-98 futbol sezonu başlamadan, Fenerbahçe ve Beşiktaş spor kulüpleri, havuz sistemine dahil olmadıklarını iddia ederek, maçlarının yayınları için başka televizyon kanallarıyla anlaşmalarını beyanla, yayın izni için Federasyona başvurmuşlardır. Bu talep üzerine toplanan Türkiye Futbol Federasyonu, her iki kulübe ait yayın sözleşmesini onaylamadığı için, konu, yargıya intikal etmiştir. Yargının çelişkili kararları üzerine, keyfiyet, Tahkim Kurulunca da incelenmiş olup, Tahkim Kurulunca, en son, Beşiktaş Spor Kulübünün havuz sistemi içerisinde olduğuna, Fenerbahçe Spor Kulübüyle-ATV yayın şirketi arasında yapılmış sözleşmenin, Federasyonca onaylanması gerektiğine karar verilmiştir; ancak, 2.11.1997 tarihinde, İstanbul'da oynanan Fenerbahçe-Kocaelispor maçını yayın yetki belgesi olmadan yayınlayan ATV yayın kuruluşunun yayın yetkisi, Federasyonca beş ay süreyle askıya alınmıştır. Bunun üzerine konu, Fenerbahçe Kulübü tarafından tahkim kuruluna, ATV yayın kuruluşu tarafından da ihtiyati tedbir talebiyle mahkemeye intikal ettirilmiştir. Tahkim kurulunun ve mahkemenin alacağı kararlar doğrultusunda yapılması gereken işlemler, Türkiye Futbol Federasyonunca yerine getirilecektir ki, tahkim kurulu bugün veya yarın toplanıp bu konuda karar verecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; göreve geldiğim günden bu yana, 54 üncü Hükümetten bize problem olarak devredilen bu olayın, bir an önce çözülerek sporsever kamuoyunun rahatlaması için, elimden gelen her türlü gayreti sarfetmişim. Bir ağabey olarak, gerek spor kulüplerini bir araya getirerek gerekse CINE-5, ATV ve Kanal-D yayın kuruluşlarının yetkililerini bir araya getirerek, karşılıklı iyi niyetle, görüşmelerin sulhen çözümü için pekçok girişimlerde bulunduğumu bütün kamuoyu olduğu kadar sizler de biliyorsunuz. Bütün bu iyi niyetli çalışmalarına rağmen, bu sorunun halli için taraflar, gerekli gayreti göstermemişlerdir.

İlk önce, millî maçlarımızın TRT'den verilmesi için gerekli hazırlıklarımızı yapmak üzereyiz ve bunun hazırlıkları da, Sayın Devlet Bakanımız tarafından yürütülmektedir.

Sonuç olarak, hukukî prosedür devam etmekte olup, Tahkim Kurulunun alacağı karara herkeşin saygılı olmasını diliyorum, hepinize saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Gündemdişı konuşmayı cevaplayan Devlet Bakanı Sayın Yücel Seçkiner'e teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlarım, böylece, gündemdişı konuşmalarla ilgili görüşmelerimiz tamamlanmıştır. Cumhurbaşkanlığı tezkereleri vardır; okutuyorum:

B) TEZKERELER VE ÖNERGELER

1. – İtalya ve İspanya'ya gidecek olan Başbakan A. Mesut Yılmaz'a, dönüşüne kadar, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Bülent Ecevit'in vekâlet etmesinin uygun görüldüğüne ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/1152)

20 Kasım 1997

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşmelerde bulunmak üzere, 23 Kasım 1997 tarihinden itibaren İtalya ve İspanya'ya gidecek olan Başbakan Mesut Yılmaz'ın dönüşüne kadar; Başbakanlığa, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Bülent Ecevit'in vekâlet etmesinin, Başbakanın teklifi üzerine, uygun görülmüş olduğunu bilgilerinize sunarım.

Süleyman Demirel
Cumhurbaşkanı

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Diğer tezkereyi okutuyorum:

2. – İtalya ve İspanya'ya gidecek olan Devlet Bakanı Mehmet Cavit Kavak'a dönüşüne kadar, Sağlık Bakanı Halil İbrahim Özsoy'un vekâlet etmesinin uygun görüldüğüne ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/1153)

20 Kasım 1997

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşmelerde bulunmak üzere, 23 Kasım 1997 tarihinden itibaren İtalya ve İspanya'ya gidecek olan Devlet Bakanı Cavit Kavak'ın dönüşüne kadar; Devlet Bakanlığına, Sağlık Bakanı H. İbrahim Özsoy'un vekâlet etmesinin, Başbakanın teklifi üzerine, uygun görülmüş olduğunu bilgilerinize sunarım.

Süleyman Demirel

Cumhurbaşkanı

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Diğer tezkereyi okutuyorum:

3. – Belçika'ya gidecek olan Dışişleri Bakanı İsmail Cem'e, dönüşüne kadar, Kültür Bakanı M. İstemihan Talay'ın vekâlet etmesinin uygun görüldüğüne ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/1154)

20 Kasım 1997

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşmelerde bulunmak üzere, 23 Kasım 1997 tarihinde Belçika'ya gidecek olan Dışişleri Bakanı İsmail Cem'in dönüşüne kadar; Dışişleri Bakanlığına, Kültür Bakanı İstemihan Talay'ın vekâlet etmesinin, Başbakanın teklifi üzerine, uygun görülmüş olduğunu bilgilerinize sunarım.

Süleyman Demirel

Cumhurbaşkanı

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Son tezkereyi okutuyorum:

4. – Avusturya'ya gidecek olan Sanayi ve Ticaret Bakanı E. Yalım Erez'e, dönüşüne kadar, Bayındırlık ve İskân Bakanı Yaşar Topçu'nun vekâlet etmesinin uygun görüldüğüne ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/1155)

20 Kasım 1997

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Türkiye-Avusturya İş Konseyi'nin 1 inci Ortak Toplantısına katılmak ve görüşmelerde bulunmak üzere, 24 Kasım 1997 tarihinde Avusturya'ya gidecek olan Sanayi ve Ticaret Bakanı Yalım Erez'in dönüşüne kadar; Sanayi ve Ticaret Bakanlığına, Bayındırlık ve İskân Bakanı Yaşar Topçu'nun vekâlet etmesinin, Başbakanın teklifi üzerine, uygun görülmüş olduğunu bilgilerinize sunarım.

Süleyman Demirel

Cumhurbaşkanı

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Gündemin "Genel Görüşme ve Meclis Araştırması Yapılmasına Dair Öngörüşmeler" kısmının 116 ncı sırasında yer alan (10/161) esas numaralı Meclis araştırması önergesinden bazı imzaların geri çekilmesine dair bir önerge vardır; okutuyorum:

5. – *Afyon Milletvekili Halil İbrahim Özsoy, Kırıkkale Milletvekili Recep Mızrak, Bursa Milletvekili İlhan Kesici, Trabzon Milletvekili Ali Kemal Başaran, İstanbul Milletvekili A. Ahat Andıcan ve Karabük Milletvekili Şinasi Altın'ın (10/161) esas numaralı Meclis araştırması önergesindeki imzalarını geri çektiklerine ilişkin önergesi (4/272)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Gündemin 116 ncı sırasında yer alan (10/161) esas numaralı Meclis araştırması önergesindeki imzalarımızı geri çekiyoruz.

Saygılarımızla.

- 1- Halil İbrahim Özsoy (Afyon)
- 2- Recep Mızrak (Kırıkkale)
- 3- İlhan Kesici (Bursa)
- 4- Ali Kemal Başaran (Trabzon)
- 5- A. Ahat Andıcan (İstanbul)
- 6- Şinasi Altın (Karabük)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, böylece "Genel Görüşme ve Meclis Araştırması Yapılmasına Dair Öngörüşmeler" kısmının 116 ncı sırasındaki önergede yeterli imza kalmadığı için, önerge işleminden kaldırılmış ve gündemden çıkarılmıştır.

Komisyonlardan istifa önergeleri vardır; okutuyorum:

6. – *Bitlis Milletvekili Kâmrân İnan'ın, Dışişleri Komisyonu üyeliğinden çekildiğine ilişkin önergesi (4/273)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Gördüğüm lüzum üzerine, Dışişleri Komisyonundan istifa ettiğimi, takdirlerinize saygılarımla arz ederim.

Kâmrân İnan

Bitlis

(RP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

İkinci bir önerge vardır; okutuyorum:

7. – *Bursa Milletvekili Feridun Pehlivan'ın, Çevre Komisyonu üyeliğinden çekildiğine ilişkin önergesi (4/274)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Gördüğüm lüzum üzerine, Çevre Komisyonu üyeliğinden çekiliyorum.

Gereğinin yapılmasını arz ederim.

Saygılarımla.

Feridun Pehlivan

Bursa

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Hesaplarını İnceleme Komisyonu Başkanlığının bir tezkeresi vardır; okutuyorum:

8. – *Türkiye Büyük Millet Meclisi Hesaplarını İnceleme Komisyonu Başkanlığının, denetçi ve kâtip üye seçimini yaptığına ilişkin tezkeresi (3/1156)*

25.11.1997

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Türkiye Büyük Millet Meclisi Hesaplarını İnceleme Komisyonu, denetçi üye ve kâtip üyeliğinden istifa eden Bitlis Milletvekili Abdulhaluk Mutlu'dan boşalan kâtip üyeliği seçimleri için, 25.11.1997 Salı günü saat 14.30'da toplanmış ve kullanılan 11 oy pusulasının sayımı sonucu, aşağıda ad ve soyadı belirtilen üyeler, karşılarında gösterilen oyları alarak denetçi ve kâtip seçilmişlerdir.

Bilgilerinize sunulur. Saygılarımla.

Mehmet Moğultay

İstanbul

Komisyon Başkanı

Denetçi A. Turan Bilge

11 Oy

Kâtip Üye İsmail Coşar

11 Oy

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının 2 tezkeresi vardır; ayrı ayrı okutup bilgilerinize sunacağım:

9. – *Türkiye-Avrupa Birliği Karma Parlamento Komisyonunda TBMM'yi temsil edecek grubu oluşturmak üzere siyasi parti gruplarınca aday gösterilen üyelere ilişkin Başkanlık tezkeresi (3/1157)*

26 Kasım 1997

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dışişliklerinin Düzenlenmesi Hakkındaki 3620 sayılı Kanunun 2 nci maddesine göre, Türkiye-Avrupa Birliği Karma Parlamento Komisyonunda Türkiye Büyük Millet Meclisini temsil edecek Grubumuzu oluşturmak üzere, siyasi parti grup başkanlıklarınca aday gösterilen üyelerin isimleri, Genel Kurulun bilgilerine sunulur.

Uluç Gürkan

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı Vekili

Türkiye-Avrupa Birliği Karma Parlamento Komisyonu Eşbaşkanlığı İsim Listesi

İ. Ertan Yülek	(Adana)
İlhan Kesici	(Bursa)
Kahraman Emmioğlu	(Gaziantep)
Abdullah Aykon Doğan	(Isparta)
Ayfer Yılmaz	(İçel)
Bülent Akarcalı	(İstanbul)

Bahri Zengin	(İstanbul)
Gencay Gürün	(İzmir)
Birgen Keleş	(İzmir)
Ahmet Derin	(Kütahya)
Sümer Oral	(Manisa)
Mümtaz Soysal	(Zonguldak)

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

İkinci tezkereyi okutuyorum:

10. – Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisinde TBMM'yi temsil edecek grubu oluşturmak üzere siyasî parti gruplarınca aday gösterilen asıl ve yedek üyelere ilişkin Başkanlık tezkeresi (3/1158)

26 Kasım 1997

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dışişliklerinin Düzenlenmesi Hakkındaki 3620 sayılı Kanununun 2 nci maddesine göre, Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisinde Türkiye Büyük Millet Meclisini temsil edecek Grubumuzu oluşturmak üzere, siyasî parti grup başkanlıklarınca aday gösterilen üyelerin isimleri Genel Kurulun bilgilerine sunulur.

Uluç Gürkan

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı Vekili

Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi Türk Grubu İsim Listesi

Asıl

Cevdet Akçalı	(Adana)
Ali Dinçer	(Ankara)
Abdülbaki Ataç	(Balıkesir)
Mehmet Sılay	(Hatay)
Cefi Jozef Kamhi	(İstanbul)
Atilla Mutman	(İzmir)
Suha Tanık	(İzmir)
Abdullah Gül	(Kayseri)
Lale Aytaman	(Muğla)
Esat Kıratlıoğlu	(Nevşehir)
Şükrü Yürür	(Ordu)
İsmail İlhan Sungur	(Trabzon)

Yedek:

Mahmut Nedim Bilgiç	(Adıyaman)
Mehmet Sıddık Altay	(Ağrı)
Eşref Erdem	(Ankara)

Suat Pamukçu	(Bayburt)
Cemal Külahlı	(Bursa)
Ahmet Tan	(İstanbul)
Mehmet Köstepen	(İzmir)
Selahattin Beyribey	(Kars)
Remzi Çetin	(Konya)
Abdullah Gencer	(Konya)
Mehmet Keçeciler	(Konya)
Tahsin İrmak	(Sivas)

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Danışma Kurulunun bir önerisi vardır; okutup oylarınıza sunacağım:

IV. – ÖNERİLER

A) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ

1. – 26.11.1997 Çarşamba günü birleşimde sözlü soruların görüşülmemesine ilişkin Danışma Kurulu önerisi

No: 87

Tarih: 26.11.1997

Danışma Kurulu Önerisi

26.11.1997 günü Çarşamba günü (Bugünkü) Birleşimde sözlü soruların görüşülmemesinin Genel Kurulun onayına sunulması Danışma Kurulunca uygun görülmüştür.

Uluç Gürkan

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı Vekili

Ülkü Güney

ANAP Grubu Başkanvekili

Metin Bostancıoğlu

DSP Grubu Başkanvekili

Metin Işık

DTP Grubu Başkanvekili

Lütfü Esengün

RP Grubu Başkanvekili

Mehmet Gözlükaya

DYP Grubu Başkanvekili

Nihat Matkap

CHP Grubu Başkanvekili

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Altı ilde uygulanmakta olan Olağanüstü Halin 30.11.1997 günü saat 17.00'den geçerli olmak üzere dört ay süre ile uzatılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi vardır; okutuyorum:

III. -- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

B) TEZKERELER VE ÖNERGELER (Devam)

11. – Altı ilde uygulanmakta olan olağanüstü halin 30.11.1997 günü saat 17.00'den geçerli olmak üzere dört ay süreyle uzatılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi (3/1159)

25.11.1997

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Türkiye Büyük Millet Meclisinin 8.7.1997 tarihli ve 508 sayılı Kararı uyarınca Diyarbakır, Hakkâri, Siirt, Şırnak, Tunceli ve Van illerinde devam etmekte olan Olağanüstü Halin, 30.11.1997 günü saat 17.00'den geçerli olmak üzere dört ay süre ile uzatılması Bakanlar Kurulunca 24.11.1997 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Gereğinin yapılmasını saygılarımla arz ederim.

Mesut Yılmaz

Başbakan

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Başbakanlık tezkeresi üzerinde İhtüdüğün 72 nci maddesi-göre görüşme açacağım. Bu görüşmede gruplara, Hükümete ve şahsı adına iki tiyeye söz verilecektir.

Konuşma süreleri gruplar ve Hükümet için 20'şer dakika, şahıslar için 10'ar dakikadır. Görüşmelerin sonunda tezkere oylarınıza sunulacaktır.

Sayın Bakan, tezkere hakkında önce bir açıklamada mı bulunacaksınız?

İÇİŞLERİ BAKANI MURAT BAŞESGİOĞLU (Kastamonu) – Sonra yapacağım.

BAŞKAN – Hükümet yerini aldı.

Şu anda söz isteyen arkadaşlarımı duyuruyorum: Şahsı adına Sayın Recep Kırış söz istemişlerdir.

Gruplar söz istemlerini...

METİN BOSTANCIOĞLU (Sinop) – Sayın Başkan, Grubumuz adına Cihan Yazar konuşacaktır.

BAŞKAN – Diğer gruplar Başkanlığa sözcülerini bildirsinler efendim.

Demokratik Sol Parti Grubu adına, Sayın Cihan Yazar; buyurun. (DSP sıralarından alkışlar)

Sayın Yazar, konuşma süreniz 20 dakikadır.

DSP GRUBU ADINA M. CİHAN YAZAR (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Türkiye Büyük Millet Meclisinin 8.7.1997 tarihli ve 508 sayılı kararı uyarınca, Diyarbakır, Hakkari, Siirt, Şırnak, Tunceli ve Van İllerinde devam etmekte olan Olağanüstü Halin 30.11.1997 günü saat 17.00'den geçerli olmak üzere dört ay süreyle uzatılmasını öngören Bakanlar Kurulu kararıyla ilgili olarak Demokratik Sol Partinin görüşlerini açıklamak üzere söz almış bulunuyorum; şahsım ve Demokratik Sol Parti adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Olağanüstü Hal Kanunu 25 Ekim 1983 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kabul edilmiş ve 14 yıldır da devam etmektedir. Kısa bir süre önce 55 inci Cumhuriyet Hükümeti, Batman, Bitlis ve Bingöl İllerinde bu uygulamayı kaldırmıştır. Hepinizin bildiği gibi Anayasamıza göre, olağanüstü hal uygulaması, güvenlik sorunlarına sınırlandırılmış bir zaman diliminde acil çözümler üretmeyi öngören ve geçici özellik taşıyan bir yönetim şeklidir. Bu yönetim şeklinin dayanağını Anayasamızın 120 nci maddesi düzenlemektedir.

Demokratik Sol Parti, uzun yıllardır bölücü terör dolayısıyla büyük zorluklara katlanan yöre halkının ekonomik, sosyal, sağlık ve eğitsel sorunlarını çözmeyi öncelikli bir görev saymıştır. 55 inci Cumhuriyet Hükümetinin bu görevi yerine getireceğinden halkımızın ve Demokratik Sol Partinin hiçbir kuşkusu yoktur. Bu amaçla yoğun hazırlık çalışmaları yapılmaya başlanmış ve bu hazırlıklar süratle uygulamaya konulacak aşamaya gelmiştir. Bunun için gerekli olan tüm kaynaklar büyük ölçüde sağlanmıştır.

Bir yandan kahraman güvenlik güçlerimizin özverisiyle bölücü terör örgütü büyük ölçüde çöktürülmüş, diğer yandan yöre halkını işsizlikten, yoksulluktan çaresizlikten kurtarıcı atılımlar belirlenmiştir. Bölge halkımızın refah ve huzuru için tüm ekonomik, sosyal ve eğitsel tedbirler alınacaktır. Demokratik Sol Parti inanmaktadır ki, 55 inci Cumhuriyet Hükümeti, almış olduğu ve uygulamakta kesin kararlılık göstereceği bu tedbirler sayesinde, yörede yiyecek yardımı yapılırken, bir somun ekmeğe ulaşmak için insanlarımızın yürek parçalayan görüntülerini kesinlikle ortadan kaldıracak ve onların onurlu yaşamlarını koruyacaktır.

Hükümetimiz, olağanüstü hal bölgesindeki yurttaşlarımıza huzur, refah yolunu açabilmek için bölgeyi yatırımlar cennetine dönüştürecek her türlü çabayı göstermeye kararlıdır.

Değerli milletvekilleri, 55 inci Cumhuriyet Hükümetinin, kararlılıkla uygulamayı planladığı işlevleri anabaşlıklar altında sizlere açıklamaya çalışacağım.

Eğitim: Hükümetimiz, olağanüstü hal bölgesinde, terörle mücadelede en etkili silah olarak eğitimi görmektedir. Eğitimdeki başarı, bölgenin ve dolayısıyla ülkenin başarısı olacaktır. Olağanüstü hal bölgesinde il, ilçe ve kırsal kesimdeki yerleşim birimlerinden iklim, ulaşım ve güvenlik açısından taşımalı eğitim uygulamasına engel teşkil eden yerlerde, 6-14 yaş grubu çocuklarımızın tamamına, yatılı ilköğretim bölge okullarıyla, pansiyonlu ilköğretim okullarında eğitim ve öğretim sunmak Hükümetimizin asli görevidir. Hükümetimiz, 2000 yılına kadar, sistemli olarak, bölgenin ihtiyacı olan yatılı ilköğretim bölge okullarıyla, pansiyonlu ilköğretim bölge okullarını hizmete sokmakta planlı ve programlı bir şekilde hareket etmekte kararlıdır. Böylece, Hükümetimiz, kırsal kesimdeki öğrencilere, köy-kent projelerinde düşlediğimiz bir sıcak ortamda barınma ve beslenmelerini sağlayacak, hatta, yavrularımıza haftalık harçlık vererek, nitelikli eğitim sağlamak amacındadır.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; bölgemizle birlikte, Güney ve Güney Anadolu'daki diğer yerleşim birimlerine 11 bin civarında öğretmen görevlendirilmiştir. Yörenin, kalan öğretmen ihtiyacı 1.1.1998 tarihinden itibaren ihdas edilecek kadrolara yapılacak atamalarla karşılanacaktır.

Sunu memnuniyetle açıklamak istiyorum ki, bu yıl OHAL bölgesinde görevlendirilen öğretmenlerimizin büyük bir bölümü göreve başlamışlardır. Bu oran, geçen yıllara nazaran çok fazladır. Bu da, halkımızın ve öğretmenlerimizin, Hükümetimize olan güven duygusunun bir sonucudur. Hükümetimizin, olmazsa olmaz, hedefidir. Sadece ilköğretim için bu geçerli değildir, ortaöğretimde de benzeri uygulamalara geçilecektir.

Hükümetimizin, ilköğretim okullarında, mevcut işlikleri geliştirerek, işliği olmayan okullara işlik yapılarak, yörenin özelliğine uygun el becerilerinin kazandırılması; böylece, hem aile bütçesine hem de ülke ekonomisine katkıda bulunmayı hedeflemektedir. Daha önemlisi, OHAL bölgesindeki ilköğretim çağı dışındaki genç kız ve kadınlarımız da aynı işlik ve tezgâhlardan yararlanarak, hem bir beceri edinmelerini sağlamak hem de ekonomiye katkıda bulunmalarını temin etmektedir. Bu amaçla, yöredeki halkın ekonomik yönden güçlendirilmesi için, ilköğretim kurumlarımızda her türlü imkân sağlanacaktır.

Değerli milletvekilleri, eğitim konusunda bölgemizle ilgili bazı rakamsal bilgileri sizlere sunmak istiyorum. 1997-1998 öğretim ve eğitim yılında, OHAL bölgesinde güvenlik ve göç nedeniyle kapalı okul sayısı 2 672'dir. Bunların illere göre dağılımı ise; Diyarbakır 600, Hakkâri 192, Siirt 237, Şırnak 1 225, Tunceli 291, Van 127'dir.

Hükümetimizin, 30.6.1997 - 14.11.1997 tarihleri arasında, OHAL bölgesine, yatırım, onarım ve kamulaştırma bedeli olarak 4 trilyon 24 milyar lira ödenek göndermiştir. Olağanüstü hal bölgesinde, kırsal kesimde mevcut yatılı ilköğretim bölge okulu adedi 31'dir; buna ilaveten, bu yıl hizmete açılan yatılı ilköğretim bölge okulu adedi 15'tir.

Değerli milletvekilleri, bu rakamlarla beni en çok mutlu eden, sizleri de mutlu edeceğine inandığım husus, bölgemizdeki yatılı kız ilköğretim bölge okulları olmuştur. Olağanüstü hal bölgesindeki illerimizden Van Erciş, Siirt Baykan, Diyarbakır Ergani yatılı kız ilköğretim bölge okullarının eğitimi beni gururlandırmıştır. Bu sayının artırılması, Hükümetimizin ana hedefidir; çünkü, Cumhuriyet Hükümetimizin ana görevi, kız evlatlarımızı bu bölgede kesinlikle eğitmektir. Eğer, ülkemizde, bir kız evladımızı eğitirsek, bir aileyi eğitmiş oluruz; bir erkek evladımızı eğitirsek, bir bireyi eğitmiş oluruz. Unutmayınız ki, çocuğun ilkokulu ailesi, ilköğretmeni de annesidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ekonomi ve sosyal kalkınma konusundaki görüşlerimi de şu şekilde açıklamak istiyorum: 55 inci Cumhuriyet Hükümeti, Olağanüstü Hal Bölgesinde istihdam yaratılması ve yatırımların teşvik edilmesiyle ilgili 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununda yapmayı planladığı değişikliklerle, yöre halkına çok önemli yararlar sağlamayı planlamaktadır.

Terörün ekonomik etkilerini gidermek için olağanüstü hal bölgesine yeni yatırım sahalarının açılması; bölge insanının iş ve istihdam imkânlarının artırılması; gelir dağılımının iyileştirilmesi ve diğer bölgelere göçün önlenmesi büyük önem taşımaktadır. Bu hususlar, 55 inci Cumhuriyet Hükümetinin Programında da öncelikli konular arasında yer almaktadır.

Bölgenin ekonomik ve sosyal kalkınmasını sağlamak amacının gerçekleştirilmesi bakımından hazırlanan bu tasarı, müteşebbislere de, bölgede yatırım yapmalarını özendirici bir unsurdur. Bu tasarıyla sağlanan teşvikler, sırasıyla:

İşverenlerin, yanında çalıştırmış oldukları işçilerin ücretlerinden kesilen vergilerin ödenmesinin belirli bir süre ertelenerek, süre içerisinde, kendilerince finansman olarak kullanılması.

Bölgede faaliyette bulunan Gelir veya Kurumlar Vergisi mükelleflerinin kazançlarının belirli bir süre vergiye tabi tutulması.

Sosyal Sigortalar Kurumu priminin işverence ödenecek olan kısmının Hazinece karşılanması.

Yatırımlarda, vergi, resim, harç muafiyetinin sağlanması.

İstihdama yönelik yatırımlarda, müteşebbislere Hazine arazisi ve arsalarının bedelsiz tahsis edilmesidir.

Bu tasarı, olağanüstü hal bölgesinin ekonomik ve sosyal açıdan gelişmesine önemli katkı sağlayacaktır. Yörede, ayrıca, üretim tesislerine, yüzde 50'ye varan ucuz elektrik enerjisi sağlanacaktır. Bu teşviklerden bazıları kararnamele, bazıları da yasa tasarılarıyla gerçekleştirilecektir.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; olağanüstü hal bölgesinde, Hükümetimiz, KOBİ'lerle, yani, küçük ve orta büyüklükteki işletmelerle ilgili çok önemli kararlar almaktadır. Halk Bankası, KOBİ'lere açılan teşvik kredilerinde, yatırımcıların özkaynak katkısını yüzde 30'dan yüzde 10'a indirmektedir; yani, şimdiye kadar, bölgede yatırım yapacak olan bir vatandaşımız yatırım tutarının yüzde 30'unu kendi özkaynaklarından sağlamak durumunda idi. Biz, bunu, yüzde 30'dan yüzde 10'a çekmiş bulunuyoruz. Böylece, bir yatırımı başlatmak için gerekli özkaynak, bölgenin girişimcileri tarafından çok kolaylıkla sağlanabilecek duruma gelmiş olmaktadır. Aynı zamanda, bölgemizdeki KOBİ yatırımlarına açılan çok düşük faizli -yüzde 20- krediler de 20 milyardan 30 milyar liraya çıkarılmaktadır.

KOBİ'ler konusunda en önemli husus, KOBİ'lerin ipotek olarak taşınmaz mal varlığı göstermeleri zorunluluğuydu. Bu bölgede, malunuz üzere, taşınmaz malların değeri çok düşüktür. Bu yüzden, bu mallar ipotek olarak kabul edilemiyordu. Bunun üzerine, Halk Bankası, bölgede, yatırımcılara kredi açılmasında ipotek mecburiyetini, yani, taşınmaz mal varlığı mecburiyetini kaldırdı. Bu, çok önemli bir girişim ve başarıdır. İpotek yerine, sadece makine rehini ve kefaletle yetini-

lecektir. Bu sayede, Bakanlar Kurulunun almış olduğu teşvik önlemleriyle ve Halk Bankasının almış olduğu kararlarla, bölgede, girişimcilerin yatırım yapabilmeleri önündeki özkaynak yetersizliğinden kaynaklanan engel tümüyle ortadan kalkmış olmaktadır. Böylece, bölge girişimcilerinin yatırım hevesi ve arzusu artmış olacaktır.

Bölgede, Halk Bankasının önemli bir görevi de üstlendiğini sevinçle müşahade ediyoruz. Halk Bankası, KOBİ'lere, iş kurmada, üretimde, kalite ve standart geliştirmede, iç ve dış pazarlama konularında, makine ve ekipman sağlamada, teknoloji yenilemede ücretsiz olarak bilgilendirme ve danışma hizmetleri sunacaktır. Bankamız, ayrıca, bölgede, meslek eğitimi çalışmaları yapmayı ve temel meslek eğitimi kursları düzenlemeyi üstlenmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Hükümetimiz, sağlık konusunda da olağanüstü hal bölgesine çok büyük önem vermektedir. Bölgeye hizmet götürecektir sağlık personeli eksikliğini giderici adımlar şimdiden atılmaya başlanmıştır. Sağlık Bakanlığımızın ekim ayında yapmış olduğu bir sınavla, hekim, eczacı, diş hekimi ve sağlık personelinin önemli bir bölümü olağanüstü hal bölgesinde görevlendirilmiştir. Hükümetimiz, bölge halkına, hastaneler, sağlık evleri, sağlık ocakları, ana ve çocuk sağlığı merkezleri ve verem savaş dispanserlerinin vermekte olduğu temel sağlık hizmetlerinin bedelsiz olarak sunulmasını yaygınlaştıracaktır. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımızın da son aşamaya gelen çalışmalarıyla, bölgenin sağlık sorunlarına önemli çözümler getireceğini memnuniyetle öğrenmiş bulunuyoruz.

Değerli milletvekilleri, yörede, spor olanakları da Hükümetimiz tarafından büyük ölçüde genişletilecektir. Hükümetimiz, gençlerimizin, Atatürk ilke ve inkılapları doğrultusunda, sağlıklı ve ahlaklı bireyler olarak yetiştirilmesine özen göstermektedir. Sporun bölgede yayılması teşvik edilecek, doğanın sunduğu spor olanaklarından herkesin yararlanması için gerekli önlemler alınacaktır.

Değerli milletvekilleri, yukarıda izah etmeye çalıştığım uygulamaların terörle mücadelede büyük yarar getireceğine inanıyorum. Özellikle Demokratik Sol Partinin çalışmalarının iktidarda icraata dönüşmesinin huzur ve mutluluğunu hissediyorum. 55 inci Cumhuriyet Hükümetinin, olağanüstü hal bölgesinde terörle mücadeleyi, eğitim, ekonomi, sosyal ve sağlık hizmetleriyle destekleyerek, yöre halkının huzur ve refah seviyesini büyük ölçüde artıracığına inanıyoruz.

Demokratik Sol Parti olarak, eğitim, ekonomi, sosyal yapı ve sağlık konularıyla terörle mücadelede 55 inci Cumhuriyet Hükümetinin başarılı olacağına inanıyorum ve sürenin dört ay daha uzatılması konusunda olumlu oy kullanacağımızı Yüce Meclise saygılarımla arz ediyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Demokratik Sol Parti Grubu adına konuşan Sayın Cihan Yazar'a teşekkür ediyorum.

İkinci söz, Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına, İstanbul Milletvekili Sayın Bülent Tanla konuşacaklar.

Buyurun Sayın Tanla. (CHP sıralarından alkışlar)

Konuşma süreniz 20 dakikadır.

CHP GRUBU ADINA BÜLENT H. TANLA (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; Hükümetin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunduğu olağanüstü hale ilişkin tezkere üzerinde Cumhuriyet Halk Partisi adına yapacağım konuşmaya başlamadan önce, hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Güneydoğu bölgesinde halkımızın can güvenliğini korumak, PKK'ya karşı etkili mücadele vererek terörün kökünü kazımak ve bölgede huzur ve güven ortamı yaratarak halkımızın normal koşullarda yaşamını sürdürmesini sağlamak amacıyla yürürlüğe konulan olağanüstü hal uygulaması, 31 inci kez uzatılmak istenilmektedir.

Esasında, güneydoğunun normal bir rejim dışında yönetilmesinin, olağanüstü halden önceki sıkıyönetim dönemi de dikkate alınırca, ondokuz yıllık bir süreyi kapsadığını görmekteyiz. Yani, bir nesil boyunca, bu bölgedeki vatandaşlarımız, sadece demokrasinin sağladığı hak ve özgürlüklerin çoğundan yoksun bir ortamda değil, aynı zamanda çok ağır maddî mahrumiyetler altında ezilerek yaşamaktadır. Bu ondokuz yıl boyunca gelip geçen bütün hükümet programlarında, güneydoğuya, güven, huzur ve refah vaat edilmiş; ancak, ne yazık ki, Türkiye'nin yöneticileri, bu soruna, alâ-yi valâyyla, maslahat zihniyetiyle yaklaşmışlardır. Bu nedenle de, bölgenin durumu her gün biraz daha kötüye gitmiş, bugünkü feci noktaya gelinmiştir.

Bugün güneydoğuda ekonomi çökmüş, bölge halkı sosyal patlamanın eşiğine gelmiştir. Tarım ve hayvancılık yok olmuş, boşaltılmış köy sayısı da 3 185'i bulmuştur. 3 milyon üzerinde insanımız bölgeden göçmüş durumdadır. Bu vatandaşlarımızın 370 bini köylerine geri dönmek istemektedir; fakat, geri dönme koşulları henüz yaratılamamıştır. Binlerce okul kapalıdır; öğretmen açığımız 15 binin üzerindedir; onbinlerce çocuğumuz yıllardan beri öğretmen yüzü görmemişlerdir.

Güneydoğuda süregelen çatışmanın yol açtığı insan kaybı da çok ağırdır. Güvenlik güçlerimiz 4 400 şehit, bunun iki misli de yaralı vermişlerdir. Sivil halkın uğradığı saldırılar sonucunda 4 bin vatandaşımız şehit olmuş, bir o kadarı da yaralanmıştır. Teröristlerin verdiği zayıyat ise 20 binin üzerindedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ondört yıldır güneydoğuda cereyan eden bu çatışmanın Türkiye'ye çıkardığı toplam maliyet topyekûn savaştan daha ağırdır. Uğranılan insan zayıyatı, bölgenin çöken ekonomisi, millî servetin terör nedeniyle maruz kaldığı muazzam zarar, güvenlik güçlerinin masrafları, ülkemizin toplumsal yapısında açılan derin yaralar ve dış ilişkilerinde karşılaştığı yalnızlık ve baskılar bir arada ele alınıp değerlendirildiği takdirde bu ifadelerin hiçbir abartısının olmadığı da gözler önündedir.

Bu tespitleri yapmanın nedeni, güneydoğuda bir yol ayırımına gelinmiş olunmasıdır. Bölgede alınan güvenlik önlemleri ve kararlı askerî mücadele sonunda PKK terörünün büyük ölçüde belli kırılmış ve nispi bir sükûn ve istikrar ortamı da yaratılmıştır. Bu ortamda güneydoğu halkı, devletin kendisine sahip çıkmasını, bölgeye, aş, iş, uygar bir altyapı gereksinmesini beklemektedir; bunların yanı sıra, halk, demokrasi, insan hakları ve katılımcılığa dayalı uygulamaların da süratle yerine getirilmesini istemektedir. Türk Silahlı Kuvvetleri de, askerî açıdan yapılabilecek her şeyin yapıldığını, bundan daha fazla bir şey yapmanın mümkün olmadığını, artık, bundan sonra siyasilerin devreye girerek, bölgedeki, üretim, istihdam, eğitim, sağlık ve altyapı sorunlarının çözülmesinin gerekliliğini vurgulamaktadırlar.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; gerçekten acil bir durumla karşı karşıyayız. Hükümet, kapsamlı bir ekonomik ve sosyal kalkınma planını bölgede süratle uygulamaya koymadığı takdirde, Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından bunca özveri ve şehit pahasına sağlanan bu fırsat heba edilmiş olacaktır. Bu durumda, Türkiye, her yönden daha ciddi sıkıntılarla karşı karşıya kalacaktır.

Bugüne kadar, değişik hükümetler, güneydoğu için 9 ayrı ekonomik paket açmışlardır. Bunların bazısı sözde kalmış, uygulamaya çalışılanlar ise, tutarsızlıkları ve yetersizlikleri nedeniyle başarısız olmuşlardır. Sonuçta, hükümetlerin, sık sık alâ-yi valâyyla verdikleri sözleri hiçbir zaman tutmamaları ve yerine getirmemeleri, halkta, devlete karşı derin bir güvensizlik ve umutsuzluk yaratmıştır.

Uygulamalarda karşılaşılan başarısızlıkların önde gelen bir nedeni, yatırımların bütünsel bir yaklaşım perspektifinde, yerel koşullara tam bir uygunluk içinde, bölge insanlarına yönelik işkol-larına özendirilecek, onu, üretime ve girişimciliğe teşvik edecek şekilde yapılmamasından kaynaklanmaktadır.

Devletin bölgedeki tüm etkinliklerinin, eşgüdüm içinde ve bölge merkezli bir yaklaşımla yönetilmemesi de, başarısızlığa yol açan sebepler arasında önemli bir yer tutmaktadır. Devletin bölgeye hizmet götürebilmesi için, gerekli kaynakların daha başlangıçta nasıl yaratılacağına planlanması ve bunların, aksaksız şekilde, öngörülen programlarla tahsis edilmemesi de son derece önemli bir husustur.

Hizmetler ile gerekli kaynaklar arasında dengenin nasıl sağlanacağına daha başlangıçta ciddiyle hesaplanmamış olması, geçmişte uğranılan başarısızlıkların diğer önemli bir nedenidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Anasol-D Hükümetinin, güneydoğuya yönelik yatırım programının, bütün bu yanlışlıklarla ve eksikliklerle dolu olduğunu görmekteyiz.

Hükümetin, geçmişin deneyimlerinden hiç mi hiç ders almamış olması gerçekten üzücüdür. Eksik bilgilerle, bölük pörçük bir yaklaşımla hazırlanan Güneydoğu Yatırım ve Teşvik Programının bu haliyle başarılı olmasından medet ummak için ya çok acemi ya da çok hayalperest olmak gerekir.

Cumhuriyet Halk Partisi olarak biz, belirtmiş olduğumuz bütün bu hatalardan, geçmişin deneyimlerinden gerekli dersleri çıkararak ve doğu bölgelerinin gerçeklerine bilimsel bir mercek bakarak, bir doğu ve güneydoğu kalkınma planının hazırlanmasını öngörmekteyiz. Bu noktada, araştırmalarımız ışığında, doğu bölgeleri sorununun bir bütün olarak ele alınması gerektiğini Yüce Heyetinize belirtmek istiyorum.

Doğu Anadolu'nun sosyoekonomik kalkınmasının güneydoğuyla birlikte tek bir plan çerçevesinde ele alınması, ekonomik açıdan tutarlı ve akılcı bir yaklaşımdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bölge planı, ülkemizin diğer bölgeleriyle mevcut sosyoekonomik farklılıkların ortadan kaldırılması, istikrarlı bir ekonomik yapının oluşturulması, yıllardır süren, geri kalmışlık sonucu biriken kırgınlıkların, küskünlüklerin, çatışmaların giderilmesi, çağdışı ve gergin yaşam ortamının yerini fırsat eşitliği, demokrasi ve insan haklarının geçerli olduğu bir zemine bırakması üzerine kurulmalıdır. Plan, doğu ve güneydoğu bölgesinde yaşanan kısır döngüyü kırmak, bölgenin ekonomik ve sosyal kalkınmasını gerçekleştirmek ve bölgenin yaşam koşullarını kademeli şekilde iyileştirerek, bölgeyi, Türkiye'nin batı bölgeleri düzeyine çıkarmak suretiyle doğu ve güneydoğu bölgelerindeki halkımıza çağdaş ve insanca bir hayat sağlamayı hedeflemelidir. Plan, hedeflerini, bölge insanını üretime özendirerek, onu iş sahibi yaparak bölge kalkınmasında sorumluluk almaya yönlendirmek ve bununla eşanlamlı altyapı yatırımlarını geliştirmek suretiyle gerçekleştirmeyi öngörmelidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; plan, evrensellik ve yerellik ilkelerini birlikte ele alarak, komşu ülkelerde yaşayan 300 milyon insana üretim yapan, mal pazarlayan, yani, ihracat yapacak bir hedef öngörülerek ele alınmalıdır. Plan, bölge halkının temel sosyolojik problemleri olan karşılıksız sübvansiyon yerine, çözüm üreten kentler, çözüm üreten bireyler yaratmalıdır. Bu amaçla, tüm bölgenin ekonomik ve sosyal kalkınması ile bu hedefe yönelik politikaların, etkin, tutarlı ve eşgüdümlü olarak uygulanmasından sorumlu bir Doğu ve Güneydoğu Anadolu Kalkınma Kurumunun, özel bir kanunla kurulmasını teklif ediyoruz. Kurum, bir yönüyle, bir risk sermayesi şirketi olarak da faaliyette bulunmalıdır. Doğu ve güneydoğu kalkınmasına yönelik yönetim biçimi değiştirilmelidir. Bölgeye yönelik kararların, farklı merkezlerden alınarak, farklı kişiler tarafından, farklı yörelerde, farklı biçimde, farklı algılamalar sonucunda uygulanması, bölgede yetki ve sorumluluk karmaşasına neden olmaktadır. Böylece, kararlarda, istenilen verimlilik ve sonuç elde edilememektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şimdi, planın en can alıcı noktasına; yani, finansman ihtiyacının nasıl karşılanacağına geliyorum. Kurumun işlevlerini başarıyla yerine getirebilmesi için

saik temel koşul, yeterli ve sağlam kaynaklara sahip olmasıdır. Bu da, ancak, Türkiye çapında bir uzlaşma ve seferberlik zihniyetinden yola çıkarak, doğu ve güneydoğuya, ülkemizin diğer bölgelerinden yapılacak gelir transferleriyle sağlanabilir. Güneydoğuda devam eden çatışmanın, toplumu muza ve ekonomimize yüklediği ve artık tahammül limitlerini zorlayan maliyet dikkate alınırca, söz konusu gelir transferlerine, ülkemizi bu feci durumdan kurtaracak ve doğu bölgelerini, ekonomimize net gelir sağlayacak bir hale getirecek yatırımlar olarak bakmak isabetli olacaktır.

Bu anlayışla, kurumun kaynaklarının, yeni süreyle alınacak munzam vergi ile karşılanabilmesini düşünmenizi rica ediyoruz. Munzam verginin yıllık toplamının, toplam vergi gelirlerinin yüzde 5'i kadar olması öngörülmektedir ki, bu da, yılda 1,5-2 milyar dolarlık bir kaynak doğurulmasını neden olabilir. Ayrıca, uluslararası finansman yardımı yapan kuruluşların yetkilileriyle yaptığımız ön temaslarda, Türkiye'nin ciddi bir proje ve irade ortaya koyması durumunda, Dünya Bankası gibi uluslararası kuruluşların, bölgeye yardım yapma ihtimalleri de son derece yüksektir.

Değerli Başkan, değerli milletvekilleri; ayrıca, şu önlemler de öngörülmektedir: Bölgenin, 1 on yıl süreyle bütün Gelir ve Kurumlar Vergisinden muaf olması; bölgeye her türlü eğitim ve sağlık yatırımı yapan Gelir ve Kurumlar Vergisi mükelleflerine, bütün bu yatırımların tamamı için vergi muafiyeti tanınması; hazine arazilerinin sembolik bedellerle yirmi yıla kadar kiraya verilebilmesi; feodal yapının kademeli olarak tasfiyesine yönelik bir toprak reformuna gidilmesi; mezra ve köylerin plan hedeflerindeki gelişmelere uygun biçimde bir araya toplanarak, kamu hizmetlerinin güvenli ve ekonomik ve çağdaş biçimde karşılanmasına imkân verecek yeni toplu yerleşim birimlerinin oluşturulması sayılabilir.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; sonuçta, Cumhuriyet Halk Partisi olarak şu üç noktaya dikkatinizi çekmek istiyorum: Birincisi, güneydoğuda yapılan güvenilir araştırmaların sonuçları, Kürt kökenli vatandaşlarımızın yüzde 90'ının üstündeki bir bölümünün, birlik ve beraberliğini koruyan bir Türkiye'de, Türklerle Kürtlerin bir arada barış ve huzur içinde yaşamaya olan inançlarını sürekli olarak ortaya koymaktadır. Bu tercihi yansıtan bir olgu da, yurdumuzun batı bölgelerine yerleşmiş Kürt vatandaşlarımızın, 1965'te Kürt nüfusu içindeki oranı yüzde 20 civarındayken, 1995'te bu oranın yüzde 40'lara yükselmiş olmasıdır.

Bu yurttaşlarımızın tamamına yakın bir kısmı, ülkemizdeki Kürt kökenlilerin, bugüne kadar hiçbir etnik ayırım uygulamasıyla karşılaşmadan, her Türk vatandaşının hakkı olan tüm özgürlüklerden tam bir eşitlik içinde yararlandıklarını ve gerek kamu gerekse özel sektörde hiçbir sınırlama ve engele maruz kalmadan her türlü makama yükseldiklerinin sayısız örneklerini gördüklerinden, kalkınan, modernleşen, sanayileşen ve kentleşen bir Türkiye'nin geleceğine ortak olmak ve sunduğu fırsat ve nimetlerden de ortak olarak yararlanmak istemektedirler. Bu durum da, bir Türk-Kürt çatışmasının kaçınılmazlığını ileri süren tezlerle karşılık, hoşgörü, çoğulculuk ve refah paylaşımına dayalı entegrasyon modellerinin güneydoğu sorununun çözümünde işlerliğinin ortaya konduğunu ve uygulanabilir olduğunu göstermektedir.

İkinci önemli nokta, bölgedeki yoksulluk ve işsizlik sorununu çözecek bir sosyoekonomik kalkınma planının maliyetinin, planın getirileri yanında, marjinal kalacağı noktasıdır. Çünkü, güneydoğunun ezici yükü, ülkemizi uzun vadede zayıflatmakta ve geleceği olmayan az gelişmiş bir üçüncü dünya ülkesi olarak kalmaya mahkûm etmeye yöneliktir ve nihayet, güneydoğu sorununun Türkiye'ye etkisi, tıpkı, bir devin ayağına vurulmuş pranga gibidir; dev, ayağındaki zincirlerden kurtulursa muazzam atılımlara yönelebilecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye, bu zincirlerden kurtulmak için toplumsal uzlaşma ve paylaşma ve ulusal bir beraberlik zihniyetiyle gerekli özveriye göstermeye hazır olmalıdır. 8 Temmuz 1997 tarihinde Batman, Bitlis ve Bingöl İllerinde olağanüstü hal uygulamasının kaldırıl-

miş olması, Diyarbakır, Hakkâri, Siirt, Şırnak, Tunceli ve Van İllerinde de olağanüstü halin kaldırılacağı yönünde halkta büyük bir umut yaratmıştır. Bu bölgelerde yaşayan vatandaşlarımız, bugün görüşülmekte olan bu oturumdan, bölgelerindeki olağanüstü hal uygulamasının sona erdirilmesini beklemektedirler; kendilerine bu umut verilmiştir, gönderilmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün tam zamanıdır; ekonomik, demokratik ve sosyal önlemleri, planlı, kararlı ve bölge insanlarıyla birlikte uygulamaya koymanın tam zamanıdır; yarın çok geç olabilir -tekrar ediyorum- yarın, çok geç olabilir. Yukarıda gerekçe ve kaynaklarıyla açıkladığımız düşünce ve önerilerimiz çerçevesinde, Cumhuriyet Halk Partisi olarak, ekonomik, demokratik ve sosyal tedbirlerin süratle uygulamaya konmasını öneriyor ve olağanüstü hal uygulamasına son verilmesini istiyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime son verirken, güneydoğudaki sorunun, sadece bir terör sorunu olmadığını, sorunun ekonomik, demokratik ve sosyal sorunlardan kaynaklandığını; çözümün, bölge halkını kazanmaktan geçen bölgesel, ekonomik, demokratik ve sosyal planın süratle uygulamaya konulmasını bir kez daha ifade eder; Yüce Meclise saygılarımı sunarım. (CHP, DSP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına konuşan İstanbul Milletvekili Sayın Bülent Tanla'ya teşekkür ediyorum.

Şimdi, söz sırası, Demokrat Türkiye Partisi Grubu adına, Van Milletvekili ve Grup Başkanı Sayın Mahmut Yılbaş'ın.

Buyurun Sayın Yılbaş (Alkışlar)

Sayın Yılbaş, konuşma süreniz 20 dakikadır.

DTP GRUBU ADINA MAHMUT YILBAŞ (Van) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; Güneydoğu Anadolu'da, hemen hemen ondört yıldır uygulanmakta olan, terörle mücadelede 1987 yılında devreye sokulmuş olağanüstü halin dört ay daha bazı illerde uzatılmasına ilişkin Hükümet tezkeresi üzerinde, Grubumun (Demokrat Türkiye Partisi Grubunun) görüşlerini arz etmek üzere huzurunuzdayım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlarım, olağanüstü hal uygulamasının ihdası ve bugüne kadar sürdürülmesi meselesi, hem Yüce Meclisimizde hem de kamuoyunda, çeşitli zeminlerde, bugüne kadar tartışılmıştır. Olağanüstü hal uygulamasının, terörle mücadelede getirdikleri ve götürdükleri, ülkeye getirdikleri, o bölgeye getirdikleri ve götürdükleri konusunda, hemen hemen her kesim bir değerlendirmeye yapmıştır ve görüşlerini kamuoyuna yansıtmıştır. Ben, bugüne kadar ifade edilmiş olan görüşlere fazla temas etmeyeceğim; çünkü, bunlar, hem sizlerin hem de kamuoyunun malumlarıdır; mümkün olduğu kadar, bu olayın, bugüne kadar su yüzüne çıkarılmamış, çıkmamış yönlerine değinmeye çalışacağım.

Değerli arkadaşlarım, kamuoyunda, bu olay niçin çıktı, 1984 yılında niçin, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da böyle bir sosyal rahatsızlık yaşanmaya başlandı ve niçin. 1984 yılı üzerinden ondört yıl geçmiş olmasına rağmen henüz istenilen noktaya gelinemedi; bu mesele üzerinde fazla kafa yorulduğunu görmedim.

Değerli arkadaşlarım, benim görüşüme göre, bu olayların birçok nedeni olabilir; ancak, temel neden, bütün ülkede olduğu gibi o bölgede de, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da da, toplumda bulunan bazı değerlerin zayıflaması ve etkinliğini kaybetmesinden ileri gelmektedir.

Değerli arkadaşlarım, sözümü açacak olursam; özellikle 1980 uygulamasından sonra, 1983 yılına kadar devam eden ülkedeki uygulamadan dolayı, hem sivil toplum örgütleri hem de siyasi par-

tiler, toplum üzerinde etkinliklerini kaybettiler ve bugün hâlâ, özellikle, siyasî partilerle dernekler üzerinde, Anayasamızdan kaynaklanan kısıtlamalar söz konusu olduğundan, bu etkinliği henüz sağlamış değiliz.

Değerli arkadaşlarım, buna ilaveten, devletin de, özellikle o yörede, gün geçtikçe azalan bir etkinliğinin her alanda, her sektörde söz konusu olması, o bölgede böyle bir meselenin orta yere çıkmasına zemin hazırlamıştır. Bunu açıklıkla ifadede hiçbir mahzur görmüyorum.

Düşünebilir misiniz ki, bir devletin yargı erki, bir devletin icrasında kaynaklanan güvenliği, bir devletin altyapı hizmetleri -sağlık olsun, eğitim olsun- yıllardır aşağı giden bir seyir halinde toplumla ilgilenmede kendisini yok denilecek bir noktaya getirdiği an, o toplumda başka ilgi alanlarının çıkması söz konusu olmaktadır. Bunu, ben, burada gönül huzuruyla ifade etmede bir engel görmüyorum. Çünkü, meselelerin en sıcak olduğu dönemde o yörede görev aldım, bana görev verildi ve o dönemde, kendi değerlendirmeme göre -kabul edilir veya edilmez, onu bilemem- halkla, orada yaşayan vatandaşlarıyla bir bütünleşme sağlamak suretiyle, yine o bölgeden milletvekili olarak gelme şansını ve bahtiyarlığını yaşadım.

Değerli arkadaşlarım, geçenlerde bir üniversitede, sayın rektörle beraber öğretim görevlileri, bu özelliğimi öğrendikten sonra, meselenin ayrıntıları üzerinde düşüncemi almak istediler "niçin bu kadar uzun sürdü, kesin sonuç niçin alınmadı" dediler. Onlara bugüne kadar bu işin istenilen noktada çözüme ulaştırılmamasını konusunda söylediğim şeydu: -Bu meselenin içerisinde bulunan bir kişi olarak bunu da rahatlıkla ifade edebilirim- Güvenlik dahil hiçbir alanda -ki, bu, ekonomik, sosyal, kültürel alanları kapsar- Türkiye Cumhuriyeti Devleti, bütün imkânlarını, sosyal gücünü oradaki meselelere teksif edemedi, etme gibi bir başarıyı sağlayamadı.

Değerli arkadaşlarım, o yörede bir icra makamında bulunmadan önce de, çeşitli vesilelerle bütün bölgede gezme imkânım ve devlet çarkının işleyişini görme imkânım vardı. O gün, yetkililere -Sayın İçişleri Bakanımız da burada, belki, gecikmiş olarak kabul edilmez ve bu eksiklik bundan sonraki yıllarda giderilebilir- sivil ve askerî yetkililere, görev değişikliklerinin, terörün tırmandığı 15 Temmuz ilâ 15 Ağustos tarihleri arasında yapılmasından vazgeçilip, bunun, yılın diğer mevsimlerinde yapılması gerektiğini ifade ede ede bir hal oldum; fakat bir türlü bu devletin yetkilileri ve özellikle bürokrat yetkilileri, nedense bunu realize etmediler, edemediler. Düşünebiliyor musunuz, alın istatistikleri ve bakınız, bu ülkenin, terörle ilgili acılara gark olduğu dönem, tarih, biraz evvel ifade ettiğim gibi, 15 Temmuz ilâ 15 Ağustos arasındadır. Devletin oradaki güvenlik birimlerinin de görev değişimi, nöbeti de bu günlere, bu aylara isabet eder; öyle ki, değerli milletvekili arkadaşlarım, terörle mücadelede birinci derecede sorumlu olan kişileri ne arazide ne de görev başında, masa başında bulmak mümkün değildir.

Bir şeyi de burada ifade etmekte yarar vardır: Bunun getirdiği rahatsızlık hissedilince, Silahlı Kuvvetlerimiz bir uygulamaya geçerek, halefi ile selefine bir süre birlikte görev yapma imkânı tanıdılar; ama, giden ve gelen o süre içerisinde, meseleye dikkatini, mesaisini ve kendini gereği gibi, yeterince veremediler; bu, işin güvenlik yanı.

Değerli arkadaşlarım, öbür taraftan, terör dediğimizde çeşitli kesimlerin bu konuyla ilgili yaklaşımları ve değerlendirmeleri niçin farklıdır? Kesitlikleri noktalar da vardır; ama, kim ne derse desin, olay, iç ve dış nedenleri itibarıyla değerlendirildiğinde birçok nedenin içiçe olmasından ve içiçe yaşanmasından kaynaklanmaktadır. Özellikle, süre uzadıktan sonra da meselenin ekonomik boyutu ön plana çıkmıştır, ağırlığını hissettirmiştir ve bunu da burada açıklıkla ifadede hiçbir mahzur görmüyorum; bu Hükümet, ve bundan önceki hükümetler de, bu işin ekonomik boyutuna, kalıcı bir plan ve program içerisinde yaklaşmamışlardır.

1992 yılında bölgeye en üst seviyede, zamanın Başbakanı, Başbakan Yardımcısı ve ilgililerince yapılan ziyaretlerde, o bölge halkınca önlerine en sıcak mesele olarak konan işsizlik konusunu

çözmek için, Doğu Anadolu'da ve olağanüstü hal bölgesinde, muayyen yatırımcı dairelere, geçici işçi kadrosu vererek, oradaki işsizlik sorununu çözelim denmiştir ve kadrolar verilmiştir. Böylece, bir yıl gibi kısa bir zamanda, halkımızı, bir ölçüde tatmin etme, belki mümkün olmuştur; ama, erte i yıl, bu olayın uygulamasından kaynaklanan ekonomik ve sosyal sıkıntılar ortaya çıkınca, bu uygulamadan vazgeçilmiş, oraya -rakamı yanlış hatırlamıyorsam, unutmadıysam- verilen 20 bin civarındaki geçici işçi kadrosu iptal edilmiş 20 bin insanı, onların bağlı olduğu 20 bin aileyi küstürmüşlerdir. Eğer, bu konu ciddi olarak incelenmiş, bir program ve plan içerisinde yapılmış olsaydı, ya bu işin kalıcılığı söz konusu olacaktı veyahut da insanlara, hiç de yerinde olmayan umutlar verilmemiş olacaktı.

Değerli arkadaşlarım, diğer bir konu; 1993 yılında başlatılan ve 1994 yılında biraz ciddi olarak üzerine varılan, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'daki yarım kalan tesislere Kalkınma Bankası marifetiyle verilecek olan kredilerdir.

Değerli milletvekilleri, aradan üç yıl geçmiş olmasına rağmen, bu krediler hâlâ o bölgedeki yarım kalmış tesislere ulaştırılmadı. Her yıl değişik yaklaşımlarla, malî açıdan, finansman açısından ve ekonomik değerlendirmelerle, yine, o yöredeki insanlara umut vermek, onların umutlarını ayakta tutmak suretiyle, bu olay devamlı olarak sıcak tutulmuştur; ama, bir türlü gerçekleştirilememiştir. 1998 yılına girerken, oradaki yarım kalmış tesis sahipleri, hâlâ, Kalkınma Bankasının açacağı bu krediyi beklemektedirler.

Değerli arkadaşlarım, yine, o yörede, 1994 yılı sonunda bir konu gündeme getirildi. Bir bakış açısına göre, olumsuz sonuçlandığı gibi bir değerlendirme de gündeme getirilmiştir; ancak, benim bakışım itibariyle, bir başlangıç olarak fevkalade bir konuydu. O da neydi; o yörede, 2 trilyon liraya varacak şekilde, Ziraat Bankası, Hazine garantili olarak, yüzde 20 faizle, özellikle süt inekçiliğinde kullanılmak üzere, kırsal alana tahsis edilen kredilerdi.

Buna da sonuna kadar sahip çıkmak, ilk başlangıçtaki düşünceleri muhafaza etmek mümkün olmadı. Neden olmadı; cazip bir konuydu, süratle sulandırıldı, diğer bölgelere taşındı ve o bölgeye, dışarıdan "besicilik" adı altında kasaplık canlı hayvan getirilmesine, o günkü uygulamacılar, yeterince engel olamadılar.

Değerli arkadaşlarım, bugünkü uygulamalar da, o gün umut olarak orta yere çıkan bu yaklaşım da, şimdi, oradaki vatandaşlarımızı, icra kapılarında, Ziraat Bankası kapılarında dolaştırmakta ve onları...

ABDULLAH AYKON DOĞAN (Isparta) – Şimdi yüzde 60-70 faiz uygulanıyor, o zaman yüzde 20; nasıl oluyor icra?

MAHMUT YILBAŞ (Devamla) – Sayın Bakanım, bu uygulama...

BAŞKAN – Sayın Yılbaş, Genel Kurula hitaben konuşacaksınız efendim; böyle bir usul yok, daha doğrusu yerinde oturan arkadaşlarımızın size yol göstermek gibi bir hakları yok.

Devam buyurun efendim.

MAHMUT YILBAŞ (Devamla) – Sayın Başkanım, öyle zannediyorum ki, burada, kürsüde konuşma sisteminde bir değişiklik oldu. Konuşmacının konuşmasında, insicamı kaybettirenlere uyarınız olmuyor, konuşmacıya bu konuda uyarı yapıyorsunuz. Size, yine de teşekkür ediyorum efendim.

BAŞKAN – Anlayan anlayacaktır efendim.

İ. CEVHER CEVHERİ (Adana) – Mesaj alınmıştır.

MAHMUT YILBAŞ (Devamla) – Sağ olun Sayın Başkanım.

Bu konuda, Bakanlar Kurulunun çıkarmış olduğu kararname hâlâ geçerlidir, yüzde 20 olarak özel bir kararnamedir. Söz konusu edilen ferdi kredilerdir; ama, bu olayı takip, hem ilgili bakanlık birimleri hem de ilgili kredi kuruluşları tarafından ciddi olarak yapılamamıştır.

Hulâsa, değerli milletvekili arkadaşlarım, Doğu Anadolu'nun ve orada yaşayan insanlarımızın bizden bekledikleri, bir sistemdir; bizden bekledikleri, her gün değişen palyatif tedbirler değildir. Bunun için, mutlaka, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'yu ikiye bölüp -çünkü, bir tarafta, Muş, Bingöl, Bitlis hududu, onun kuzeyi ve onun altı olan bölgenin coğrafya, tabiat, sosyal ve ekonomik farklılıkları vardır- iki bölge halinde bir bölge planlamasının yapılması ve bu planlama içerisinde, kıt kaynaklarımız da dikkate alındığında, her aklına gelenin o bölgeye bir paketle gitmesini önleyecek bir bölge planlamasının süratle yapılması gereklidir. Bunu sağlayamadığımız takdirde, oraya yaklaşımlarımız bireysel bir boyuttan ileri gidemez ve orada yaşayan insanlarımızın umutları da hep geleceğe aktarılır.

Değerli arkadaşlarım, olağanüstü halin hukuken ortadan kaldırılması veya zaman içerisinde, bazı illerimizin olağanüstü hal uygulaması dışına çıkarılması fevkalade önemlidir. Bunu, desteklememiz ve Hükümetimizi bu yönde teşvik etmemiz bizlerin başlıca görevi olmalıdır.

Ancak, burada, bir konunun altını çizmekte de yarar var: Değerli milletvekili arkadaşlarım, olağanüstü hal uygulamasını kanun kapsamı dışına almakla, o yörede, o bölgede olağanüstü hal koşullarının uygulamalarının sona erdiğini veya erdirildiğini düşünmek gibi bir hatanın içerisinde de olmamalı. Bunun için, olağanüstü hal uygulaması kaldırılmadan da, o yörede yaşayan insanlarımızın günlük yaşamlarını rahatlattıcı, onların huzurunu sağlayıcı güvenlik tedbirlerinin alınmasına devam edilmekle birlikte, halkımızın bu tedbirlerden rahatsız olmaması için, özellikle, uygulayıcıların son derece dikkatli olmaları gereklidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Yılbaş, konuşmanızı tamamlayın efendim.

MAHMUT YILBAŞ (Devamla) – Peki, Sayın Başkanım.

Bu sağlanmadan, kapsam dışına alınmaların o yörede tümtüyle etki sağlayacağını düşünmek mümkün değildir.

Değerli arkadaşlarım, uygulamanın içerisinde beş yıl gibi uzun bir süre bulunan bir insanın, Hükümetimizin, o yöredeki bazı illerde olağanüstü halin dört ay daha uzatılması tezkeresi konusundaki duygu ve düşünceleri bundan ibarettir.

Hepinize, saygılarımı ve şükranlarımı sunuyorum, teşekkür ediyorum. (DTP, ANAP ve DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Demokrat Türkiye Partisi Grubu adına konuşan Van Milletvekili Sayın Mahmut Yılbaş'a teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlarım, şimdi, söz sırası, Refah Partisi Grubu adına, Diyarbakır Milletvekili Ömer Vehbi Hatipoğlu'nda. (RP sıralarından alkışlar)

Sayın Hatipoğlu, konuşma süreniz 20 dakikadır.

RP GRUBU ADINA ÖMER VEHBİ HATİPOĞLU (Diyarbakır) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; olağanüstü hal uygulamasının altı ilimizde dört ay daha sürdürülmesi konusundaki Başbakanlık tezkeresi üzerinde, Refah Partisinin görüşlerini arz etmek için huzurunuzda gelmiş bulunmaktayım. Refah Partisi Grubu ve şahsım adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Malumunuz olduğu üzere, olağanüstü halin uzatılmasına ilişkin Başbakanlık tezkereleri burada 32 nci kez görüşülüyor. Ayrıca, konuyla ilgili olarak, Refahyol Hükümeti döneminde bir de ge-

nel görüşme yapılmıştı. Bu tezkerelerin müzakeresi sırasında söylenebilecek hemen hemen her şey söylenmiş, üstelik defalarca tekrarlanarak söylenmiştir. Bugün burada kürsiye çıkan tüm parti temsilcisi arkadaşlarım, belki de, kendilerinden önce bu kürsüden konuşan arkadaşlarının öteden beri söylediklerini tekrarlayacaklardır.

Nedir söylenenler, nedir tekrarlananlar: Öncelikle, bu kürsiye çıkan parti temsilcilerinin hemen hemen tamamı, bu uygulamanın sürgit devamından yana olmadıklarını, bundan dolayı sıkıntı duyduklarını dile getiriyorlar ve "olağanüstü hal uygulaması artık son bulmalıdır" diyorlar. Vatandaş da, şimdi, ekranları başında, Türkiye Büyük Millet Meclisinde yapılan bu görüşmeleri izliyor ve vatandaş şu soruyu soruyor. Mademki öyle, "kalkmalı" diyorsunuz, o zaman niçin kaldırıyorsunuz, niçin bu uygulamaya son verilmiyor? Kürsüden indikten sonra neden söylediklerinizin tam aksine oy kullanıyorsunuz? Doğrusu, bu konuda pek de iyi bir sınav veriyor değiliz.

Başka neler söylenmiş bu kürsüden. "Olağanüstü hal, terörün ilacı değil" denilmiş; ama, ardından da "terörün belini kırmak için de uzatılması gerekir" denilmiş. Vatandaş yine soruyor: "Eğer bu uygulama terörün ilacıysa neden hâlâ terör var? Yok, ilacı değilse, niçin bu uygulamayı sürdürmekte inat ediyorsunuz?" Bu sorunun da cevabını bulmakta zorlandığımızı itiraf etmek istiyorum.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, 54 üncü Hükümet; yani Refahiyol Hükümeti dönemine gelinece kadar, olağanüstü hal görüşmelerinde, terör örgütleriyle yapılan silahlı mücadelede katedilen mesafe dile getiriliyor, terörün dış kaynaklarına vurgu yapılıyor ve güvenlik güçlerinin terörle mücadelede zaafa uğramaması için, bu uygulamaların bir süre daha devam ettirilmesi gerektiği üzerinde duruluyordu. Bilindiği gibi, Refah Partisi, öteden beri, olağanüstü hal uygulamasına karşı çıkmış ve bunun bir çözüm olmadığını savunmuştu.

İzin verirseniz, biraz hatırlatmak babında, biz, niçin olağanüstü hal uygulamasına karşı çıkıyoruz, bu konuda bilgi arz etmek istiyorum. Refah Partisi, öteden beri olağanüstü hal uygulamasına karşı çıkmaktadır; çünkü, biz, ülkemizin bir parçasında, yirmi yıl boyunca, gerekçesi ne olursa olsun, aynı bir yönetim tarzının sürdürülmesini bir zaaf olarak görüyoruz; hatta bir utanç olarak görüyoruz...

İHSAN ÇABUK (Ordu) – Niye kaldırmadınız?

ÖMER VEHBI HATIPOĞLU (Devamla) – Ona da geleceğim...Cevabınızı alacağız.

Çünkü, biz, bu uygulamanın, terörün ilacı değil; ama, devlet-millet kaynaşmasına yaptığı menfi etki nedeniyle, terörü azdıran bir unsur haline dönüştüğünü görüyoruz; çünkü, biz, bu uygulamadan, terör örgütünün değil ve fakat, masum vatandaşın mağdur olduğunu görüyoruz; çünkü, biz, uygulama nedeniyle, bölgede, binlerce insan hakları ihlallerinin gerçekleştiğini görüyoruz; çünkü, biz, bu bölgede yaşanan insanlık dramına tanık oluyoruz; çünkü, biz, köylerinden koparılmış, insanlık onuru ayaklar altına alınmış yüzbinlerin feryadına kulaklarımızı tıkayacak kadar katı yürekli değiliz de onun için karşı çıkıyoruz; çünkü, biz, bu bölgede, yüzlerce hatta binlerce Susurluk olduğunu biliyoruz; çünkü, biz, çetelerle derin devlet ile mücadele edeceksek, bunun ilk adımının, olağanüstü hale yaslanılarak yapılan uygulamalara, yargı yolunun güvenli bir biçimde açılmasından geçtiğinin bilincindeyiz; çünkü, biz, ülkede huzur ve barışın, ancak, karşılıklı hoşgörü, sevgi ve saygı bağlarının güçlenmesiyle gerçekleşebileceğine inanıyoruz.

Halkı, potansiyel suçlu gibi gören, baskıcı, tedib edici devlet anlayışının yerine, halkına güvenen, onu koruyup, kollayan; ona "bu, benim devletimdir" dedirten bir yaklaşımla sorunların çözülebileceğine inanıyoruz. Peki, siz, buna inanıyorsunuz da bunun için ne yaptınız? Şimdi, bu sorunun cevabına gelmek istiyorum.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Refah Partisinin ortaklığıyla kurulan 54 üncü Hükümet, ilk iş olarak, olağanüstü halle ilgili bir genel görüşme açılması davetinde bulundu ve bir genel görüşme yapıldı.

O gün, dedik ki, bu sorunun çözümü, partileri, hatta hükümetleri de aşan, millî, kalıcı politikaların tespiti ve hayata geçirilmesiyle mümkündür. Gelin, bu konuyu enine boyuna tartışalım. Çözüm önerilerimizi, hep birlikte masaya yatıralım. Bu konuda bir konsensüs sağlansın. Sonra, hep birlikte soruna sahip çıkıp, çözüme yoluna bakalım; ama, bugün iktidar olan partiler, bizim çağrımıza kulak tıkadılar; genel görüşmeyi boykot ettiler; gelip konuşmak bir yana, dinleme lütfunda bile bulunmadılar; çünkü, onların, o gün için böyle bir sorunları, bir endişeleri yoktu. Hoş, bugün de olduğu söylenemez ya!..

O gün, bu kürsüden, yine, bendeniz şöyle söylemiştim: "Gelin, Millî Güvenlik Kuruluna gidip, oradan çıkan tavsiye kararlarını Yüce Meclise tebliğ eden bir hükümet değil, Meclisteki havayı Millî Güvenlik Kuruluna taşımak isteyen, gerçekten demokrat bir hükümetin bu çabasına katkıda bulunun." Ama, bu sese de kulak tıkadınız.

Şimdi, ne oldu; yine, tavsiye kararını, Yüce Meclise tebliğ ediyorsunuz. Tabii ki, bu, sizin seçiminiz, sizin bileceğiniz iş...

Başka ne yaptık? Bu sorunun yalnızca askerî yöntemlerle çözülemeyeceğini, o bölgede yaşanan insanlık dramına son vermek için maddî ve manevî kalkınmanın, bir entegre program dahilinde derhal uygulamaya konulması gerektiğini ifade ettik. Bunun için de inisiyatifin, artık, askerden alınıp, sivil siyaset kadrolarının elinde bulundurulması anlamına gelen ve sosyoekonomik çözümleri içeren bir bölgesel kalkınma hamlesi programını hazırladık. Bu, program, önce, Sayın Başbakanın başkanlığında toplanan terör zirvesinde ele alınıp kabul edildi. Ardından Millî Güvenlik Kurulunda görüşüldü ve nihayet, Bakanlar Kurulunda görüşülerek icraya dönüştürüldü.

İlk kez, Refahiyol Hükümeti döneminde, askerî mücadelenin yanında ekonomik ve sosyal iyileştirmelerin önemine vurgu yapıldı ve bunda da, asker-sivil kesimlerin ittifakı, konsensüsü sağlandı.

İşte bunun için diyorum ki, keşke, bugün, burada, olağanüstü halin altı ilimizde dört ay daha uzatılmasını değil de, bölgede çekilmez hale gelen sıkıntıların, açılan yaraların, ekonomik darboğazların çözümüne ilişkin teklif ve programları görüşebilseydik. Keşke, bugün, burada, Meclisimizin, yıllarca süren bu olağandışı ve çoğu kez bir zulüm rejimi halinde uygulanan yönetime son verme iradesini gösterdiğini görebilme bahtiyarlığını yaşayabilseydik. Keşke, burada, ben, sizlere, bölgede kişi başına yıllık gelirin 250 dolar değil de, diğer bölgelerimizde olduğu gibi, 2 200 dolar seviyesine çıktığını söyleyebilseydim; ama, ne yazık ki, bu olmadı.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; geride bıraktığımız yaklaşık yirmi yıllık süre, bize sıkı yönetim ve olağanüstü hal gibi, normal olmayan yönetim tarzlarının, sorun çözücü bir yöntem olmadığını göstermiştir. Dünyada hiçbir bölge, yirmi yıl süresince böylesi bir teste tabi tutulmamıştır. Üstelik, bu tür caydırıcı yönetim tarzlarının, uzun süreli olması halinde, yeni sorunların doğmasına yol açtığı da bir gerçektir.

Bakın, yirmi yılın ardından nasıl bir tabloyla karşı karşıya bulunuyoruz: Bölgede ekonomik dengeler alt üst olmuş, işsizlik hat safhaya ulaşmıştır. Tarım ve hayvancılık yok olma tehlikesiyle karşı karşıyadır. Yalnızca bir örnek olması açısından söylüyorum; 1980'lere gelindiğinde, bölgede 70 bin ilâ 100 bin aile hayvancılıkla geçinirken, bugün, bölgede hayvancılıkla geçinen aile sayısı 10 bin civarındadır.

Binlerce okul kapalıdır. Açık olan okullarda ne öğretmen vardır ne de eğitim araç ve gereçleri. Yüzbinlerce çocuğumuz eğitim ve öğretim hakkında mahrum bırakılmıştır. "8 yıllık kesintisiz

zorunlu eğitim" balonunuz, bu bölgede, ilk günden patlamıştır. Binlerce köy boşaltılmış, yakılmış, yıkılmıştır. İnsanlar, bu aziz milletin şerefli evlatları, kendi ülkelerinde muhacir konumuna düşürülmüştür. Kentlerin varoşları, birer sefalet merkezi haline gelmiştir. Evlerde, banyo, tuvalet, mutfak, içmesuyu yok, kent ve kasabalarda altyapı, hastane, okul ve sosyal kurumlar yoktur. Afrika ülkelerinde yaşanan açlık ve sefaletin bir benzeri, Avrupa Topluluğuna girmeye çalışan ülkemizin, en verimli toprak ve işgücüne sahip illerinde yaşanmaktadır. Kısacası, bölgede bir insanlık dramı yaşanmıştır, yaşanmaya da devam etmektedir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; terör örgütüne karşı halkın desteğini almak gerekirken, buna önem verilmemiş, ciddi olmayan ihbarlar sonucu, insanlar, kitleler halinde gözaltına alınmış, keyfi uygulamalar yapılmış, istihbarat toplamak veya bir sanığı ele geçirmek uğruna, zaman zaman, köy halkının tamamı sorgudan geçirilmiş, tedirgin edilmiş, köyler boşaltılmış, yakılmış ve yıkılmıştır. Bunları, mişli geçmiş zaman gibi kullanıyorum; bugün de, hâlâ devam etmektedir.

Bu kürsüden, Sayın İçişleri Bakanına, bir not vermek istiyorum. Az önce kürsüye çıkarken, Mardin Milletvekilimiz Sayın Hüseyin Yıldız Bey verdi bu notu. Mardin'in Savur İlçesinin Cillin Köyü, yörenin en büyük köyüdür. Bu köyün bazı evlerinin yakıldığı, insanların gözaltına alındığı, halkın göçe zorlandığı ve şu anda, köyün bir abluka altında bulunduğu haberleri gelmektedir. Bu haber, gazetelere de yansımıştır; ama, bizim acı duyduğumuz bir başka olay daha var: Bu konu, Avrupa İnsan Hakları Komisyonuna gidiyor, oraya şikâyet ediliyor. Neden, biz, sorunumuzun çözümünü kendi ülkemizde bulmuyoruz; neden burada çözemiyoruz?!

Bu konuyla ilgili bilgiler, olağanüstü hal bölgesinde yapıldığı iddia olunan insan hakları ihlalleriyle ilgili bilgiler, şu anda, yurt dışında, Avrupalı öğrencilere, derslerde anlatılır hale gelmiştir. OHAL uygulaması, bölge halkında var olması gereken, devlet görevlilerine karşı güven duygusunun zedelenmesine, umutsuzluğun yaygınlaşmasına ve yabancılaşmanın artmasına neden olmuştur. Kısacası, yirmi yıllık olağanüstü hal uygulaması sonucunda, bir güven bunalımı ortaya çıkmıştır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bütün bunlara ilaveten, çok daha önemli bir tehlikeyi dikkatlerinize arz etmek istiyorum: Artık, bu bölge halkı, siyasî partilere ve siyasetçilere olan güvenini de yitirmiştir. Zira, seçim öncesi verilen vaatler tutulmamış, halk aldatılmıştır, halk horlanmıştır, halk itilip kakılmış, hakarete uğratılmıştır; bu nedenle de, bölge halkına bir özür borcumuz vardır. Bunun cevabının, ilk planda olağanüstü halin kaldırılması ve bölge için ekonomik tedbirlerin uygulanması olduğuna inanıyorum. Biz, bölge halkını teröre karşı yeterince koruyamadığımız için, köyünü terk etmesine neden olan koşulları ortadan kaldıramadığımız için, çocuğuna okul, hastasına ilaç, kendisine aş, iş, meslek, mesken, insanca yaşam hakkı sunamadığımız için, devletçe, bu bölge halkından özür dilemek zorundayız. (RP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Bu da yetmez; bu yaraları sarmak, yıkılanı onarmak ve kaybedilen zamanı telafi etmek için, bölgesel kalkınmayı süratle ve kararlılıkla sağlamamız gerekir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde toplam 3 500 okul şu anda kapalıdır; okul çağındaki 175 bin öğrencimiz eğitim imkânından, hakkından mahrum bırakılmıştır; 15 bin öğretmen ihtiyacı halen mevcuttur. Yine, bu bölgede 20 bin sağlık personeli açığı vardır; kapalı sağlık ocağı ve sağlık merkezi sayısı 800 civarındadır. 20-24 yaş grubunda Türkiye genelinde işsizlik oranı yüzde 14,6 iken, Doğu Anadolu Bölgesinde resmî rakamlara göre yüzde 22 ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yüzde 24,5'tir; ama, gerçek, bu resmî rakamların da çok üstündedir. Genç nüfusun önemli bir bölümü işsizdir. İşsizlik, bölge içindeki gelir düzeyini düşürmektedir. Örneğin; Diyarbakır'da, şu anda çalışan faal nüfus başına yıllık gelir 220 dolar civarında görülmektedir; bu da, Türkiye ortalamasının ancak onda biri civarındadır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; entegre bir kalkınma yaklaşımına dayalı bir bölgesel kalkınma stratejisi ve politikasının uygulanması gerekir. 54 üncü Hükümet, daha hızlı kalkınma için böyle bir plan hazırlamıştı; bu planın, mutlaka, geliştirilerek uygulamaya konulması gerekir.

Ben, izin verirseniz, Doğu ve Güneydoğu Anadolu kalkınması stratejisi kapsamında ele alınması şart olan hususları aşağıda sıralayacağım. Ümit ederim, Hükümet, bu düşüncelerimizden yararlanır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bugün, yapılması gereken ilk iş, olağanüstü hal uygulamasına son vermektir; ama, olağanüstü hal uygulamasına son vermek demek, sizin, bundan iki ay önce büyük bir şovla şu Meclisin huzuruna getirip, Bingöl ve Bitlis'te kaldırdığımız gibi, şova yönelik bir kaldırma olmamalıdır; gerçekten, bu uygulamaya fiilen son verilmelidir. Halen, Bingöl'de ve Bitlis'te, olağanüstü hal şartları, Diyarbakır'da nasıl uygulanıyorsa, Şırnak'ta nasıl uygulanıyorsa, aynen devam etmektedir. Onun için, gösterişte değil; ama, fiilen bu tür uygulamalara son vermek gerekir.

Dünden bu yana, bugün sabah saat 11'e kadar Bingöl-Diyarbakır karayolu trafiğe tekrar kapatılmış bulunuyor. Olağanüstü hal şartlarının fiilen son bulması gerekir.

Bingöl ile Diyarbakır arasında gidip gelen konvoylara altı yerde arama yapıyorsunuz; insanlar, altı yerde indiriliyor, üstleri aranıyor. Ben, Sayın İçişleri Bakanından sormak istiyorum; lütfedip, bana burada cevap versinler: Bugüne kadar, bu tür aramalar sırasında kaç tane örgüt mensubu ele geçirilmiştir?!

HALİT DUMANKAYA (İstanbul) – İstanbul da aranıyor.

ÖMER VEHBİ HATİPOĞLU (Devamla) – Kaç tane örgüt mensubu ele geçirilmiştir beyler?!

HALİT DUMANKAYA (İstanbul) – İstanbul da sabah akşam aranıyor.

ÖMER VEHBİ HATİPOĞLU (Devamla) – PKK örgütü mensupları, özel arabalarla, şehirlerarası otobüslerle seyahat etmiyorlar; bu otobüslerle seyahat eden, masum vatandaşdır. Bu uygulama, sadece, masum vatandaşlar üzerine bir zulüm rejimi olarak devam ettiriliyor. (RP sıralarından alkışlar)

İnsan haklarının korunmasını ve geliştirilmesini de sağlamak, insan hakları ihlallerini belirlemek ve çözüm önerilerinde bulunmak üzere, insan hakları yüksek kurulu ve insan hakları teşkilatı müsteşarlığı kurulmalıdır. Bölgedeki bütün kamu görevlileri etkin bir şekilde insan hakları konusunda eğitime tabi tutulmalıdır.

Sivil toplum örgütleriyle, güven ve karşılıklı yardım temelinde işbirliğine gidilmelidir.

Cezaevlerinin içi süratle ve sağlıklı bir şekilde düzenlenmeli ve personeli eğitilmelidir.

Bölgeye atanacak personelin millî ve manevî değerlere sahip, idealist, bilgili, eğitilmiş ve tecrübeli kişilerden olması sağlanmalıdır.

Birleşmiş Milletler sözleşmesinin 50 nci maddesi çerçevesinde, Irak ile ihtiyaçlarımızı karşılamaya yönelik ticaret imkânları araştırılmalı ve geliştirilmelidir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bölgede yaşayan insanların huzur ve güven ortamı içinde, insanca yaşama nimetlerinden yararlanmasını sağlamak, bölge halkını iş, aş, mesken, mülk ve daha önemlisi özgürlük sahibi kılmak temel amaç olmalıdır. Bunun için de, bölgeler arası farklılıkları en aza indirmek, hatta ortadan kaldırmak ve böylece göçü cazip olmaktan çıkaracak bir seviyeye indirmek gerekir.

Unutulmamalıdır ki, ekonomik yatırımları teşvik etmek, ekonomik canlılığı getirmek ve böylelikle göçü önlemek, terörle mücadelede en az askerî müdahale kadar önemlidir. Bu nedenle, ön-

celikle, bölgede işgücü, beyin ve sermaye göçü önlenmelidir. Bunu gerçekleştirmek için de olağanüstü hal kapsamındaki iller afet bölgesi olarak ilan edilmelidir. Bugün, bu bölgeye bir çözüm getirmek istiyorsanız, yapmanız gereken ilk iş, olağanüstü hal uygulamasına son vermek, olağanüstü ekonomik hal ilan etmektir; afet bölgesi olarak bu bölgeyi ilan etmektir. Bu bölgedeki devlet alacaklarını af kapsamına almak, esnaf, sanatkâr, sanayici ve işadamlarını, çiftçi ve köylüyü borç ve faiz yükünün cenderesinden kurtarmak gerekir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Konuşmanızı tamamlayın Sayın Hatipoğlu.

ÖMER VEHBİ HATİPOĞLU (Devamla) – İşsizlik sorunu çözülmelidir; ama, işsiz ve mağdur bölge halkına iş temin etme ve kadroya almayı, bir siyasî rüşvet ve şantaj aracı olarak kullanmaktan derhal vazgeçilmelidir; bu konuda gerçek ihtiyaç sahipleri tespit edilerek, nitelikleri de dikkate alınmak suretiyle, yeni bir istihdam politikası oluşturulmalıdır.

Ev hanımlarının aile bütçesine katkılarını sağlamak için bölge çapında el sanatları kursları yaygınlaştırılmalıdır. Devlet, hanımların ve genç kızların kendi evlerinde yapacakları bu çalışmalar için gerekli malzemeyi sağlayıp vermel; yapacakları ürünleri cemeğinin karşılığını ödemek suretiyle satın almalı ve pazarlama imkânları sağlamalıdır.

Sağlık ve beslenme sorunlarına çözüm bulunmalıdır. Bölgedeki küçük ilçe ve beldelerde istihdam sağlayacak düşük maliyetli ve her biri 50-100 işçi çalıştırabilecek yatırımlar için tip projeler hazırlanmalı ve gerekli tüm altyapı çalışmaları devlet tarafından gerçekleştirilmelidir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; zamanınızı daha fazla almak istemiyorum. Biz, Refah Partisi Grubu olarak, öteden beri yaptığımız gibi, olağanüstü hal uygulamasının terörle mücadele için bir çözüm olmadığı inancımızı; Hükümetin, bu bölgenin düzenlenmesi ve ekonomik kalkınmasını sağlamak amacıyla getireceği her türlü önlemi, yasal önlemi destekleyeceğimizi burada tekraren ifade ediyor; olağanüstü hal uygulamasına, Başbakanlık tezkeresine ret oyu vereceğimizi arz ediyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (RP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Refah Partisi Grubu adına konuşan Diyarbakır Milletvekili Sayın Ömer Vehbi Hatipoğlu'na teşekkür ediyorum.

Gruplar adına yapılan konuşmalarda söz sırası, Anavatan Partisi Grubuna geldi.

Anavatan Partisi Grubu adına, Eskişehir Milletvekili Sayın Mustafa Balcılar konuşacak.

Buyurun. (ANAP sıralarından alkışlar)

Konuşma süreniz 20 dakikadır Sayın Balcılar.

ANAP GRUBU ADINA MUSTAFA BALCILAR (Eskişehir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Millî Güvenlik Kurulumuzun, 30.11.1997 tarihinde süresi bitecek olan ve 6 ilde uygulanmakta olan olağanüstü halin dört ay daha devam etmesini tavsiye etmesi üzerine, Bakanlar Kurulu tarafından alınan dört ay daha uzatmayla ilgili karar üzerinde, Anavatan Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum; Üç Heyetinizi saygılarla selamlıyorum.

Konuşmama başlarken, Refah Partisi sözcüsü Sayın Hatipoğlu'nun konuşmasını ibretle izlediğimi ifade etmek istiyorum. Terörle ve güneydoğuyla ilgili metinlerinde en ciddi olarak konulmuş olan "olağanüstü hal, gerekli tedbirler alınarak kaldırılacaktır" ifadesini net bir şekilde vatandaşa taahhüt ederek güvenoyu alan 54 üncü Hükümetin ortağı partilerden biri olan Refah Partisinin sözcüsünün buraya gelip de, bir yıl iktidarda olmalarına rağmen, bu taahhütlerini yerine getirmeden, getirmek için bir gayret sarf etmeden ve Millî Güvenlik Kurulunu tenkit etmelerine rağmen, Millî Güvenlik Kurulunun tavsiye mahiyetindeki kararlarını bu Meclise getirmelerine rağmen, kalkıp da burada...

ABDULLAH GÜL (Kayseri) – Bu Meclise getirmedik onları...

MUSTAFA BALCILAR (Devamla) – Nereye getirdiniz, başka meclise mi getirdiniz?!.. (RP sıralarından "bu Meclise gelmedi" sesleri)

Bu Meclise getirdiniz... Bu, Türkiye Cumhuriyetinin Meclisidir beyefendi, sayın milletvekili... (ANAP sıralarından alkışlar) Bu Meclise getirdiniz...

SITKI CENGİL (Adana) – Ne zaman geldi?!. Hangisi geldi?!

BAŞKAN – Yerinizden müdahale etmeyin efendim.

MUSTAFA BALCILAR (Devamla) – Şimdi, kalkıp da "dün dündür, bugün bugündür" şeklinde konuşmasını esefle karşılıyorum; yanlışır. (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, RP sıralarından gürültüler)

SITKI CENGİL (Adana) – Bir örnek ver!.. Bir örnek ver!..

MUSTAFA BALCILAR (Devamla) – Üç sefer, dört sefer uzatma kararı alınmıştır sizin iktidarınız döneminde ve buraya uzatma kararlarını talep ederek gelmişsiniz ve bu talepleri de, Millî Güvenlik Kurulu size tavsiye etmiş. Dolayısıyla, burada, millî güvenlik olayını, olağanüstü hal gibi olayı devlet politikası olarak kabul etmemiz lazım.

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) – Siz konuşmayın, siz...

MUSTAFA BALCILAR (Devamla) – Millî Güvenlik Kurulu anayasal bir kuruluştur. Bu kuruluşun birinci görevi, güvenlidir. (RP sıralarından "vay... vay..." sesleri) Bu konudaki tavsiyelerini, oradaki Bakanlar Kurulu üyeleri ile askerler beraber almaktadır. Siz bunu tenkit ederken, 8 yıl la ilgili Millî Güvenlik Kurulunun tavsiyesinin altına imza atıp, arkasından da reddeden bir partinin temsilcisi, burada, aslı görevi olan güvenlikle ilgili konudaki tavsiyesini tenkit edemez. (ANAP sıralarından alkışlar, RP sıralarından gürültüler) Konuşmama, Refah Partisinin bu çelişkinsini ifade ederek başlıyorum. (RP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlarım, yerinizden müdahale etmeyeceksiniz. Eğer, Grubunuza dönük yanlış bir şey söylenirse, cevap hakkınız vardır. Lütfen...

MUSTAFA BALCILAR (Devamla) – Değerli arkadaşlar, ben sakın ve makul bir konuşmacıyım, hepiniz tanırırsınız; ama "dün dündür, bugün bugündür" şeklinde konuşan birisi olursa, hele, daha sonra da ben konuşursam, onun cevabını veririm.

CAFER GÜNEŞ (Kırşehir) – Ne güzel cevap veriyorsun!..

MUSTAFA BALCILAR (Devamla) – Değerli arkadaşlar, değerli milletvekilleri; millî güvenlik olayı, güneydoğu olayı, olağanüstü hal olayı, millî olaydır; devlet politikası gerektirir. İktidar-dayken farklı, muhalefetteyken farklı davranan partileri vatandaşlar televizyondan izliyor (RP sıralarından "izliyor" sesleri) ve bunun gereğini de sandıkta verirler. (RP sıralarından alkışlar!)

Değerli arkadaşlar, değerli milletvekilleri; burada, hepinize tavsiyem olaya, parti gözlüğüyle bakmayalım; olaya millî bir politika olarak bakalım; lütfen... (RP sıralarından gürültüler)

CAFER GÜNEŞ (Kırşehir) – 8 yıllık konusunda görüşünüz neydi, ne yaptınız!..

MUSTAFA BALCILAR (Devamla) – Değerli milletvekilleri, memleketimizde güneydoğu olayını, terör olayını yaratan "PKK" adlı terör örgütüdür. Bu örgüt, 1978'de bir dernek statüsünde kurulmuş, 1984'te Eruh, Şemdinli baskınlarıyla terörist bir örgüt haline gelmiş, zaman içerisinde, cumhuriyet hükümetleri döneminde, azalan artan trendde insanlarımızı, özellikle, doğu ve güneydoğudaki insanlarımızı çoluk çocuk, kadın kız, yaşlı genç demeden öldüren, katleden bir terör örgütüdür.

Öncelikle, PKK'nın, bir terör örgütü mü değil mi olayında, hiç kimsenin kuşkusu olmayacak şekilde net bir ifadeyle altını çizmemiz ve hemfikir olmamız lazım. Bunu, özellikle, gelişmiş bazı ülkelere -bazı konularda PKK sempatanlarına destek vermesini sağlayan ülkelere de- bu eylemlerin terörist bir eylem olduğunu, PKK'nın terörist bir grup olduğunu, iktidar muhalefet ayırımı yapmadan, bu memleketin temsilcileri olarak dış temaslarımızda ortaya koyalım. Bunun aksine davranışlar zaman içerisinde görülmüştür ve bu, terörle mücadeleyi menfi yönde etkilemiştir.

Bir başka nokta, özellikle, güneydoğuda faaliyetlerini, katliamlarını gerçekleştiren PKK terör örgütü, o bölgede Kürt kökenli vatandaşlarımızın daha yoğun biçimde yaşaması dolayısıyla, en fazla da Kürt kökenli vatandaşlarımızı öldürmekte, katletmektedir; ama, burada bir tenakuz vardır... "PKK" adlı terör örgütü, çıkıyor, "ben, güneydoğuda, üniter bir devlet olan Türkiye Cumhuriyetinden bölerek, bir Kürt devleti kurmak istiyorum" diyor; ama, tenakuz; en fazla da, Kürt kökenli vatandaşlarımızı öldürüyor!..

Bölge halkı, yüzde 99 hatta daha yüksek oranda, Türk Devletinin yanında, Türk Bayrağının yanındadır.

Bölge halkını ikna ederek yanına alamayan PKK terör örgütü, o bölgedeki insanlarımızı sindirme, yıldırma yollarını aramakta; yine, yeterli desteği bulamadığı için de, dış devletlerden, tarihsel olarak Türkiye'ye kin duyan komşu devletlerimiz başta olmak üzere, Türkiye'nin ekonomik ve sosyal yönden gelişmesi, kendilerini rahatsız etme ihtimali olduğundan, bazı devletler de bu PKK terör örgütüne lojistik, ekonomik, eğitim, kamp vesaire şeklinde destekler vermektedir.

Dolayısıyla, özellikle gelişmiş ülkelere, bu PKK terör örgütünü terör örgütü olarak görmeyen devletlere, dışpolitika itibarıyla yeterli bir şekilde bu olayı anlatabilmemiz; komşularımızla olan ilişkilerimizde, diplomatik ilişkilerle bu olayın çözümüne katkıda bulunmamız da, silahlı yönden, asayiş yönünden alınacak tedbirlere ilaveten alınması gereken tedbirlerdendir diye düşünüyorum.

Örgüt, özellikle, devlet yatırımları başta olmak üzere, bölgedeki yatırımlara sabotajlar düzenlemektedir. Gayesi, bölgeye yeterli yatırımın yapılmaması, bölgenin geri kalması ve bu geri kalmışlıktan istifade ederek kendisini güçlendirme gayretidir. Yine, bölgedeki okullara yapmış oldukları sabotajlar ve başta öğretmenler olmak üzere kamu görevlilerine yönelik katliamlar, bölge insanının cahil kalmasını, okuma imkânını elinden almasına; dolayısıyla, bölgenin geri kalmışlığından istifade etme amacına yöneliktir.

Irak'taki otorite boşluğundan dolayı, bölge fevkalade zarar görmüştür. Gerek sınır ticaretinin ortadan kalkmış olması -gayriresmî olarak bir miktar korunmuş olmasına rağmen- Cumhuriyet Hükümetleri döneminde -her hükümet için söylüyorum- yeterli seviyede ekonomik girdi sağlayamamakta... Bu arada, Irak'taki otorite boşluğundan dolayı da, Silahlı Kuvvetlerimiz sınırötesi harekâtlarda, teröristlerin bir kısmını yakalamakta, öldürmekte, etkisiz hale getirmekte; ama, gündüz normal vatandaş, gece terörist olan kişiler vatandaşın arasına katılıp Silahlı Kuvvetlerimiz geriye çekildiğinde, tekrar silahını ele almaktadır. Dolayısıyla, oradaki, gelişebilecekleri, barınabilecekleri bu ortam, Türkiye'yi ve terörle mücadeleyi menfi yönde etkilemektedir.

Bölgede sınır ticaretinin Irak olayından dolayı yeterli seviyede yapılamamış olması, ekonomik sıkıntıları had safhaya çıkarmaktadır. Yine, terör örgütünün arzusu olan, mezraların boşaltılması, vatandaşın meraya çıkamaması olayı, bölgede en önemli gelir kaynaklarından biri olan hayvancılığı yok denecek seviyeye indirmiştir.

Bankalar, bölgedeki malları sigorta etmemekte ve ipotek olarak kabul etmemektedir. Bölgeye vadeli mal verilmemektedir. Netice itibarıyla, terör örgütünün isteği olan, bölgede ekonominin zayıflaması, fert başına düşen millî gelirin düşmesi; yani, sefalet; yani, bunun sonucu olarak da işsiz-

lik ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla, bu terörü etkileyen en büyük faktörün işsizlik ve sefaletten kaynaklandığı kanaatini birinci sebep olarak ortaya koymamız gerekiyor.

1987'ye kadar sıkıyönetim olarak devam eden bölgedeki idare şekli, olağan olmayan idare şekli, 1987'de, daha yumuşak bir idare şekli olan olağanüstü hal bölgesi şekline dönüştürülmüştür. Bir aşama kaydedilmiştir; ama, düşünün ki, 1987'de o bölgede doğan bir çocuk, 19 yıldır, olağan bir idare görmemiş, yaşadığı bölgedeki idare şeklini normal idare gibi görür hale gelmiştir. Tabii, olağanüstü idareler, sıkıyönetim idareleri, kişi hak ve özgürlüklerinin belli ölçüde kısıtlanmasını gerektiren idarelerdir. Gelişmekte olan, 2000'li yıllarda gelişmiş ülkeler seviyesine ulaşmayı hedef alan Türkiye için, bunun çözülmemesi, önünde en büyük engeldir ve Türkiye için, bize göre, bana göre bir züldür.

Bölgede, olağanüstü hal bölgesi ekonomisi oluşmuş. Bu ekonomiden değişik yönlerle, değişik yollarla istifade edenler, bu olayların bitmesini istememekte, köriklemekte, olağanüstü halin devam etmesi işlerine gelmektedir. Bölgedeki müteahhitlerin bir kısmı, maalesef, bilinçli olarak -bize gelen ihbarlarda, bilgilerde- bazı sabotajlar yapmakta, yaptırımda; dolayısıyla, batıdan başka müteahhitlerin bölgeye gidip iş yapması önlenmekte; orada, kendi çıkarlarını devam ettirebilmek için, daha az iskontoyla, daha yüksek kârla iş yapabileme gayelerini devam ettirebilmek için olağanüstü halin devam etmesi, olağanüstü halin devam edebilmesi için de terörün devam etmesi menfaatlarına olmaktadır.

Geçici köy koruculuğu Anavatan Partisi döneminde konulmuş, o gün için bir çözümdü; ama, bugün için, 54 üncü Hükümet ve daha evvelki hükümetler dahil, herkesin "kaldıracağız" demesine rağmen, hiç kimsenin kaldıramadığı, terörle mücadele tedbirlerinden bir tanesi; ama, bir amiri olmayan, bir disiplini olmayan, bir mevzuatı olmayan 60-70 bin kişinin elinde en modern silahlar ve devletle pazarlık eden bazı aşiretler "bana 1 000 tane korucu, sana 300 tane korucu" pazarlıkları; bu kadar korucunun görev yapmadığı endişeleri ve bazı kesimler tarafından bu korucuların maaşlarından alınan yüzde 10'lar... Dolayısıyla, bunun bir disiplini altına alınması ve bu konuda, olağanüstü hal bölgesi ekonomisi olarak terörün devam etmesini arzu eden kişilerin ortadan kaldırılması konusunda devlete görev düşmektedir.

Keza, bölgedeki belirsizliğin ve otorite boşluğunun uyuşturucu ticaretini yapanların menfaatına olması, bilinçli olarak terör olaylarını körikleme açısından dikkatimizi çekmesi gereken unsurlardandır. Ayrıca, PKK terör örgütünün gelirlerinin büyük bir kısmının uyuşturucudan geldiği de hepimizce malumdur.

Değerli milletvekilleri, çözemediğimiz takdirde, büyük devlet idealine, hedefine ulaşamayacağımız bir konu olan terör olayı, konuşmamın başında ifade ettiğim gibi, bir devlet politikası olarak, hepimizin sorunudur. Burada, güven çok önemlidir; vatandaşın devlete güveni, o bölgede canı pahasına görev yapan, başta Silahlı Kuvvetlerimiz olmak üzere, jandarmamızın, geçici köy korucularımızın, polisimizin, devlete, idareye güveni çok önemlidir. Zaman içerisinde yapılan uygulamalar ve bazı liderlerin ağzından çıkan bazı popülist laflar, maalesef, bu kesimlerin güveninde zedelenmeler gündeme getirmiştir.

Bölücü terörün önlenmesi, asıl sorunun çözümü anlamına gelmez; belki, dondurulması veya ertelenmesi anlamına gelir. Olayın, sosyal, ekonomik, kültürel, psikolojik yönleriyle birlikte ele alınması gerekir. Bu konuda, bölgedeki vatandaş-devlet ilişkilerinin sağlıklı bir temele oturtulması, çözümün ön şartıdır.

Bugüne kadar, cumhuriyet hükümetleri, tabii ki olayı çözme konusunda gayretler sarf etmiştir. En çok tenkit edilen Anavatan Partisi İktidarları döneminde de, daha sonraki hükümetler döneminde de, gerekli gayretler sarf edilmiştir. 1987 yılında, sıkıyönetimden olağanüstü idareye geçil-

miştir; Olağanüstü Hal Bölge Valiliği kurulmuş ve mevzuatı çıkarılmış; Olağanüstü Hal Jandarma Asayiş Komutanlığı, geçici köy koruculuğu sistemi, polis ve jandarmada özel timler kurulmuş, Pızmanlık Yasası, Terörle Mücadele Yasası çıkarılmış, 141,142, 163 kaldırılmış, 2932 sayılı Yasayla Kürtçe konuşma yasağı kaldırılmış... Cumhuriyet hükümetleri, güvenlik güçlerine silah, teçhizat vesaire konusunda ellerinden gelen her türlü desteği yapmışlardır. Silahlı Kuvvetlerimizin modernizasyonu sağlamıştır. Telekomünikasyon ve elektrifikasyon, o tarihlerde, batı olarak görülen Eskişehir'den evvel o bölgede bitirilmiştir. Güvenlik tazminatı, o bölgede çalışan kamu görevlilerine verilmiştir. GAP Projesi desteklenmiş, 90 bin ek kadro verilmiş, zaman içerisinde, olağanüstü halin kaldırılması halinde, idarede boşluk doğmaması açısından normal valilere yetki verecek olan İl İdaresi Kanununda, Kimlik Bildirme Kanununda, Terörle Mücadele Kanununda, 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar Hakkında Kanunda değişiklikler yapılmıştır.

Cumhuriyeti hükümetleri, ellerinden geleni yapmışlardır; ama, olay sadece polisye tedbirlerle çözülecek bir olay değildir; burada, mücadele tabii ki Silahlı Kuvvetlerimiz, en modern silahlarla, hatta uçaksavar silahlarıyla, füzeleriyle karşısına çıkan bir terör örgütüne karşı elinde gül uzatacak hali yok...Tabii ki, güvenlik güçlerimiz, başta Silahlı Kuvvetlerimiz olmak üzere, etkili bir şekilde karşı koyacaklardır; ama, buna ilaveten de, ekonomik yönden, bölgenin gelişmesini sağlayacak şekilde -başta GAP yatırımları olmak üzere- 55 inci Hükümetimiz, gerekli tedbirleri, daha evvelki hükümetlerden daha yüksek oranda alma gayreti içindedir.

Bölgeye hayat verecek olan, bölgenin ekonomik yönden fevkalade kalkınmasına, fert başına düşen millî gelirin artmasına, işsizliğin azalmasına en büyük çare olacak olan GAP Projesinde, maalesef, 1991'den evvel önerilen bütçelerin yüzde 86'sı realize olurken, son yıllarda, bu, yüzde 30'lara kadar düşmüştür.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Balcılar, konuşmanızı tamamlayın efendim.

MUSTAFA BALCILAR (Devamla) – 55 inci Cumhuriyet Hükümetimiz, başta GAP olmak üzere 1 milyon 700 bin hektar arazinin sulanacağı, 3 milyon insanımıza o bölgede ek istihdam imkânının sağlanacağı projeyi, devletin birinci yatırım projeleri içerisine almıştır ve öncelikle, ivedilikle bitirmenin gayreti içerisinde.

Bölgede hayvancılığın ve sınır ticaretinin teşviki, teşviklerin artırılması, vergi muafiyeti gibi, ekonomik yönden bu bölgede yatırımların artmasına yönelik çalışmalar 55 inci Cumhuriyet Hükümetimiz tarafından alınmış, yarım kalmış yatırımlara katkı olarak 18 trilyon lira civarında bir kaynak yaratılmış; bölgede, sağlık personeli başta olmak üzere, öncelikli olarak kadroların takviyesi sağlanmış ve sınır ticaretine ağırlık verilmesi konusunda adımlar atılmıştır.

Değerli milletvekilleri, olağanüstü hal, şimdiye kadar cumhuriyet hükümetlerinin çoğunun, iktidarda farklı, muhalefette farklı ifadeler ve tavırlar sergilemesinden dolayı -devlet politikası olmasından dolayı- fevkalade yara alacak şekilde devam etmektedir. Devlet politikası olarak, herkesin ifade ettiği; ama, iktidardayken yapmadığı, olağanüstü hal bölgesinin sınırlandırılmasıyla ilgili uygulamayı, daha bir iki aylık süremiz olmasına rağmen, 2.10.1997 tarihinde 3 vilayette kaldırmak suretiyle, hem olağanüstü halin devam etmekte olduğu diğer vilayetlere mesaj olması hem bölgeye mesaj olması açısından, Anavatan Partisinin patronajında kurulan 55 inci Cumhuriyet Hükümeti yapmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın efendim.

MUSTAFA BALCILAR (Devamla) – Tamamlıyorum; son cümlem Sayın Başkan.

Hükümet, yasama dönemine başladığından itibaren, değişik gerekçeler ve sebeplerden dolayı, komisyonlar dahi kurulamamıştır. Dolayısıyla, ilave bazı tedbirleri alabilecek durumda değildir. Önümüzdeki dört aylık dönemde, inşallah, olağanüstü hali birkaç vilayette daha kaldıracak şekilde altyapıyı hazırlayarak, Yüce Meclisin önüne gelmenin gayreti içerisinde olacağız.

Anavatan Partisi Grubu olarak, Hükümetin getirmiş olduğu, bu, dört aylık süre uzatma tezkesine olumlu oy vereceğimizi ifade eder; Yüce Heyetinize saygılar sunarım. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Anavatan Partisi Grubu adına konuşan, Eskişehir Milletvekili Sayın Mustafa Balcılar'a teşekkür ediyorum.

Gruplar adına son konuşma, Doğru Yol Parti Grubu tarafından yapılacaktır.

Doğru Yol Partisi Grubunun konuşmasını, Ankara Milletvekili Sayın Saffet Arıkan Bedük yapacaklardır. (DYP sıralarından alkışlar)

Buyurun Sayın Bedük.

Konuşma süreniz 20 dakikadır.

DYP GRUBU ADINA SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Diyarbakır, Hakkâri, Siirt, Şırnak, Tunceli ve Van İllerindeki olağanüstü halin dört ay daha uzatılması hususunda Hükümetin vermiş olduğu tezkere üzerinde Doğru Yol Partisinin görüşlerini sunmak üzere huzurlarımızdayım. Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle, bu bölgede, vatanın ve milletin bölünmez bütünlüğünü ve özellikle bu bölgenin huzur ve güvenliğini sağlamak için, şehit olma pahasına gayret göstermiş olan, gerek şu anda ve gerekse olayların başlangıcından, yani 1984'ten itibaren bugüne kadar hizmet vermiş olan tüm Türk Silahlı Kuvvetlerinin subay, er ve erbaşlarına, Emniyet Genel Müdürlüğünün tüm personeline teşekkürlerimi ifade ediyor; şehit olanları rahmetle ve minnetle anıyor ve yine, ayrıca, gazilerimizi de minnetle anıyor ve şükranlarımı sunuyorum.

Ayrıca, bu güvenlik kuvvetlerimizin içerisinde önemli bir grup olarak hizmet vermiş olan geçici köy korucularından şehit olanlara Allah'tan rahmet, hayatta bulunanlara da şükranlarımı sunuyorum. Yine, bu bölgede, şu anda yaşamlarını devam ettiren bütün vatandaşlarımıza, devlete, millete ve bayrağa sadakatlerinden dolayı teşekkürlerimi ifade ederken, terör örgütlerinin eylemleri sonucunda, şehit olmuş, vefat etmiş olan vatandaşlarımıza da Allah'tan rahmet diliyorum.

Değerli arkadaşlar, Türk tarihi köklü bir tarih ve şan ve şerefle dolu sayfaları olan bir tarih. Türk Milleti olarak, her zaman, tarihimizle gurur duyduk. Ahmet Yesevi'lerden itibaren Orta Asya'dan göç eden Büyük Türk Ulusu, Mevlanalarla, Hacı Bektaş Veli'lerle, Hacı Bayram Velilerle Anadolu'nun Türkleştirilmesini ve Müslümanlaştırılmasını sağlamış; daha sonra, Selçuklu ve Osmanlı İmparatorluğunu kurarak bütün dünyaya nam salmış, asırlar boyu yaşamış tüm milletlere, uluslara örnek olmuştur. Daha sonra, Büyük Atatürk'ün komutasında, büyük ulusumuz, büyük bir mücadele vererek, bu Meclisin çatısı altında görev yapmış olan milletvekillerimizle birlikte genç Türkiye Cumhuriyetini kurmuş ve bugüne kadar, bu cumhuriyetimizin yaşatılması için elbirliği, gönülbirliği yapmak suretiyle gayret göstermiştir. Biz, Türkiye Cumhuriyeti Devletini, atalarımızdan ve dedelerimizden ebet müddet yaşatılacak en önemli emanet, en önemli görev olarak almışız. Bu görevi, bizden evvelkiler, nasıl, kanları pahasına, şehit olma pahasına yapmışlarsa, biz de, aynı şekilde yapacak ve gelecek nesillere de güzel bir ülke bırakmanın, güzel bir devlet bırakmanın gayreti, heyecanı ve ülküsü içerisinde olacağız ve olmalıyız.

Ne var ki, Türkiye Cumhuriyetinin bulunduğu konum ve stratejik önemi itibarıyla, hiçbir dönemde Türkiye Cumhuriyeti Devletine yönelik tehditler ve tehlikeler ortadan kalkmamış; maale-

sef, devamlı, Ortadoğu'da ve bu bölgede Türkiye Cumhuriyeti Devletinin güçlenmemesi için, âdetâ -ileri ülkeler de dahil olmak üzere- bu bölgeleri kullanmak suretiyle, devleti yıpratmaya, tahrip etmeye, hatta parçalamaya gayret gösterilmiştir; ancak, milletimizin aklîselimi, bu yöredeki insanlarımızın özellikle gayreti, bu emellere kavuşmamaya da neden olmuştur.

Değerli arkadaşlar, 1984 yılına sizi götürmek istiyorum. 1984 yılından itibaren bu bölgedeki köyler basılmış, bir anda 30, 35, hatta 40 civarındaki insan, terör örgütleri tarafından katledilmiştir. O terör örgütleri ki, iki günlük çocuğu öldürecek kadar hainleşen ve adileşen bir zihniyet ve bir ruh haleti içerisinde, maalesef, bir kısım ülkelerin maşası olarak, bu bölgeyi bölme ve parçalamaya uğruna, buradaki vatandaşlarımızı taciz etmiş, yok etmiş hem canına hem malına kıymıştır. Bu, öylesine çok olmuştur ki, artık, Türk güvenlik kuvvetleri ve devlet, bu yöredeki insanın huzur ve güvenliğinden, emniyet ve asayişinden sorumlu olmasına rağmen, belli bazı köylere özellikle gece baskınları yapıldığı için, hâkim olamamıştır. İşte, bu noktadan itibaren, istihbarat, güvenlik kuvvetleri için çok önemli bir konu olarak ortaya çıkmıştır; çünkü, yöre insanı, kendilerini katleden terör örgütleriyle ilgili, güvenlik kuvvetlerimize bilgi vermeme gibi bir tutum izlemeye başlamıştır.

Değerli arkadaşlar, terör örgütü, gece baskını yaparak iki günlük çocuğu vahşice öldürürse, burada, artık, istihbarata ihtiyaç vardır. Bu istihbaratı, güvenlik kuvvetleri, yöre insanından alamadı. Neden; çünkü, insanlar korktu; korktuğu için yapamadı.

Peki, benzeri olaylar daha evvel oldu mu? Tarihi inceleyin; tarihi incelediğiniz zaman, bu bölgede, Ermeni terör örgütlerinin, Taşnakların, aynı şekilde, bu bölgeyi bölmek ve parçalamak için büyük bir gayretin içerisinde benzeri eylemler yaptığını görürsünüz. İşte, o Ermeni terör örgütleri, günümüz şartları içerisinde, onüç yıl önce, bu sefer, PKK terör örgütünü maşa olarak kullandılar. Onun içindir ki, istihbarat, bizim için önemliydi.

Değerli arkadaşlar, istihbaratı alamama sebebiyle, geçici köy koruculuğu müessesesi kurulmuştur. Geçici köy korucuları şerefle görev yapmışlardır. Yine, o tarihteki basını incelerseniz, o tarihteki basında, aynen şöyle geçiyordu: "Bu yörede geçici köy koruculuğunu kabul etmiş olanlar haindir." Bunu kim söylüyordu; PKK terör örgütünün, o hain örgütün, o alçak örgütün basın organları söylüyordu. İşte, geçici köy korucuları, bize göre, gerçekten, vatanına ve milletine hizmet etmek için, Türk Bayrağının bu ülkede dalgalanması için görev yaptı ve içgüvenlik kuvvetleriyle birlikte, gerek Silahlı Kuvvetlerimizin ve gerekse Emniyet Genel Müdürlüğümüzün tüm teşkilatıyla birlikte hizmet verdi.

Değerli arkadaşlarım, yine, bu bölgede -özellikle ifade ediyorum- bir taraftan Irak, bir taraftan İran, bir taraftan da Suriye'deki eğitim kamplarında gerilla eğitimi görmüş olan o terör örgütleriyle mücadele edebilmek için, oldukça -özellikle söylüyorum- uzmanlaştırılmış güvenlik kuvvetlerine ihtiyaç vardı; onun için Özel Harekât Timi kuruldu. Özel Harekât Timleri, bu vatan için, bu bayrak için, bu ülkede ezanın dinmemesi için görev yaptı; onlara da, ayrıca, buradan şükranlarımı sunuyorum.

Orada görev yapmak o kadar kolay değil. Gecesini gündüzüne katmak suretiyle, silahını bıraktığı zaman terör örgütü mensubu mudur yoksa sade vatandaş mıdır diye bilinmeyen bir ortamda, vatandaşı ayırarak orada hizmet ettiler. Onun için, bizim oradaki hedefimiz suydur: Türkiye Cumhuriyeti Devleti olarak, doğu ve güneydoğu insanı bizim öz evladımızdır; Hakkâri'den Edirne'ye kadar bu ülkenin sahibidir; mülk sahibidir ve yine oradaki insanlarımız, hem Türkiye Cumhuriyeti Devletinin bayrağına saygılıdır hem de devlet ve millet sevgisiyle dopdoludur. Ola ki, içerisinde bir kısım insanlar hainleşmiş veya maşa olarak kullanılmış olabilir; ama, o yöredeki insanların hepsinin aynı manada olduğunu kabul etmemiz mümkün değildir.

Değerli arkadaşlar, işte, bu anlayış içerisinde orada görev yapılmıştır.

Terörün bugünkü durumuna gelelim... Mücadele edilmiştir. 1994 ve 1995 yılları incelendiği takdirde, geçmişle mukayese edildiğinde, gerçekten terör olaylarında önemli azalma meydana gelmiştir. Bu önemli azalmada, aslında, siyasî kararlılığın, cesaretin ve siyasî istikrarla birlikte, güvenlik kuvvetlerinin arkasına konulmuş olan devlet otoritesinin, hükümet otoritesinin etkisinin çok fazla olduğunu hiç kimse inkâr edemez. Onun içindir ki, yine, terör örgütleriyle mücadele ederken, mutlak surette, devletin, siyasî otoritenin ve hükümetin, cesaret ve kararlılıkla güvenlik kuvvetlerinin arkasında olması ve bu suretle, bu mücadelede mutlaka ve mutlaka başarılı olması gerekmektedir.

Değerli arkadaşlarım, bütün bunlara rağmen, terör örgütleri halen faaliyetlerine devam ediyor; halen yöre insanını öldürenler var; halen, daha Anadolu'ya yayılmak suretiyle bu ülkeyi bölmek ve parçalamak isteyen hainler ve şerirler var. Dikkat edin, Karadenize kadar uzanmış olan böyle bir terör örgütüne karşı, halen bigâne kalamayız. Geçmişte nasıl hareket etmişsek, Doğru Yol Partisi olarak, geçmişte terör örgütleriyle nasıl mücadele etmişsek, bugün de aynı anlayış içerisinde mücadele edilmesi gerektiğine inanıyoruz. Bizim buradaki hassasiyetimiz, yöre insanının can ve malını korumak ve kollamaktır, onları terör örgütlerinden ayırt etmektir, onları o eşkıyadan ayırt etmektir, onları o hainden ayırt etmektir. Zaten, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin orada bulunmasının sebebi de, o yörenin insanının canını korumak, malını korumaktır; yoksa, oradaki insanları taciz etmek değildir. Nitekim, terör örgütleri, o bölgenin kalkınmasını istememektedir. Kronolojik bakımdan oradaki olayları dikkatle incellerseniz, orada, Köy Hizmetlerinin araçları dahil, birçok kamu kuruluşunun araçlar yakılmış; ihalesi yapılmış olan birkısım kamu yatırımları, maalesef, gerçekleştirilememiştir. Neden; çünkü, bu yörenin insanının eğitim görmemesi, cahil kalması istenmektedir. İşte, biz, bunu, Doğru Yol Partisi olarak hükümette olduğumuz zaman da söyledik, muhalefette de söylüyoruz. Bizim çizimimizde kırık yoktur, bizim tespitlerimizde ve teşhislerimizde yanlışlık yoktur ve bizim çözümümüzde de, kararlılığımızda da hiçbir surette bir yan çizgi yoktur. Geçmişte nasıl düşünmüşsek, şimdi de aynı şekilde düşünüyoruz.

Değerli arkadaşlarım, ekonomik ve sosyal tedbirlerle teçhiz edilmiş bu yörede, mutlak surette birkısım düzenlemelere ihtiyaç vardır. Biraz evvel söyledim, bu örgütlerle yapılacak olan mücadelede -özellikle ve bilhassa altını çizerek söylüyorum- bütün siyasîlerin, konuşmalarına her zaman özen göstermesi lazım. Burada görev yapan güvenlik kuvvetlerini manevî ve psikolojik bakımdan baskı altına alacak değerlendirmelerden kaçınmak lazım. Ola ki, o insanların arasında birkısım yanlışlık yapanlar vardır; ama, onu tespit edecek, onu cezalandıracak olan -hukuka bağlı devlet anlayışı içerisinde olan ülkemizde- bir yargı erki vardır, bir yargı organı vardır. O yargı organı görevini yapsın; ama, yargı organını geçip de, özellikle Özel Harekât Timi veya diğer güvenlik kuvvetleriyle ilgili, hatta geçici köy korucularıyla ilgili yargısız infaz yapılmasının, yanlış değerlendirmelerin bu ülkeye faydası yoktur, bu millete de faydası yoktur. Şayet bunu yaparsak, o takdirde, ancak birkısım terör örgütlerinin, emellerine hizmet etmiş oluruz. Bunlara karşı dikkatli olalım; çünkü, onlar her zaman söylediler, geçici köy korucularını, işin başlangıcında, daha göreve başlamadan karalamaya başladılar, daha sonra da, devamlı olarak, hep iftira atıldılar, çamur atıldılar.

İşte, bunun için, ben, bilhassa şunu belirtmek istiyorum: Biz, olaya, millî bir gözlükle bakıyoruz, meseleyi millî olarak değerlendiriyoruz. Elbette, bu bölgenin kalkınmasını da istiyoruz. Onun için, ekonomik tedbirleri biraz sonra anlatmaya çalışacağım. Nitekim, bununla ilgili olarak, hükümette bulunduğumuz dönem içerisinde, bu yörenin, özellikle sanayileşmesi için, esnaf ve sanatkârlarının kalkınması için, KOBİ'lerin daha da fazla gelişmesi için -Türkiye genelinde alınmış olan tedbirlere ilave olarak- bu yöreye daha fazla vergi muafiyeti, ayrıca, harçlardan indirim, Hazine arazilerinin tahsisi ve bu yörede özel sektör olarak hizmet yapacaklara, yatırım yapacaklara her türlü teşvik tedbiri alınmıştı, daha sonra alınmaya da devam edildi. Bu hususu da özellikle belirtmek istiyorum.

Getireceğiniz her türlü ciddi tedbire, biz, mutlaka destek veririz. Biz, bu meseleleri ciddi kabul ediyoruz ve pozitif bir politika yapıyoruz; ancak, bazı sorumsuz tavır ve beyanlar, güvenlik güçlerimizin motivasyonunu bozmaktadır; buna dikkat etmek gerektiğine inanıyoruz.

Dönemimizde gelinecek nokta, önemli bir nirengi noktasıdır; oradan geri gitmeyerek, sürekli daha ileri gitmek gayreti içerisinde olunmalıdır. Bu sağlanan ortam iyi değerlendirilmelidir ve ümit ediyoruz, iyi değerlendirilecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu bölgeye baraj yapıyoruz; ancak, barajların bir bölümünün bitmesinden sonra, özellikle sulama kanallarının öncelikle yapılıp, bir taraftan iş alanlarının açılması, bu yöredeki insanların devlete daha fazla bağlı kalmasını temin edecektir.

Yine, özellikle altını çizerek belirtiyorum; Şanlıurfa gibi bazı yerlerde, yapılan yatırımlar sebebiyle pamuk ekilmeye başlandığından, artık, o yörenin insanı, diğer bölgelere gitmek suretiyle çalışmıyor, bu yörede çalışıyor ve artık dışarıya gitmeye ihtiyaç kalmadı; hatta, bana intikal eden bir bilgiye göre, dışarıdan, diğer illerden gelen işçiler Şanlıurfa ve Mardin bölgesinde çalışmaya başlamış. GAP, bence, bunun için çok önemli bir hizmettir.

Mezra ve köylerin birleştirilmesi önemli bir atılım olacaktır.

Ekonomik girdilerin artırılması ve özellikle bu bölgede yapılacak olan yatırımların desteklenmesi, özellikle üzerinde durulması gereken konu olmalıdır.

Halkla devlet barıştırılmalıdır. Devlet, milletin hizmetindedir. Zaten, devlet, oradaki insan için vardır; ama, ne yazık ki, o terör örgütü, o hain örgüt, o Ermeni maşası terör örgütü, maalesef, âdeti, devleti milletin birbirine düşürecek şekilde menfi propagandalar yaptığı gibi, eylemlerini de sürdürmeye devam etmektedir. Onun içindir ki, burada çalışan tüm kamu görevlilerinin bu konuda hassasiyet göstermesini bilhassa diliyorum.

Değerli arkadaşlarım, işsizliğin giderilmesi konusu, dediğim gibi, bu yöreye yapılacak olan destekleme politikalarıyla çözümlenecektir.

Eğitim hizmetlerini diğer bölgelerimizden daha ileri seviyeye getirecek ve onları devlete ve millete bağlayacak şekilde bir eğitim politikasıyla meseleye yaklaşım gösterilmesinin faydası vardır.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti hiçbir zaman asimilasyon anlayışı içerisinde olmamıştır. Bu yöre insanları asimile edilecek insanlar değil ki. Bu insanlar, bu devletin bir ferdidir, bu milletin bir ferdidir; onun için böyle bir anlayış içerisinde olunmamıştır; ama, bunu dahi, yine, mesele yapmışlardır.

Değerli arkadaşlar, bu yöreye modern sağlık hizmetinin götürülmesi ve eğitim seviyesinin artırılması şarttır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ayrıca, üç vilayetten olağanüstü halin kaldırılması hususundaki Hükümet tezkeresine, biz, yine "evet" dedik ve yine, hatırlarlarsa Sayın Anavatan Partisi Grubu, o tarihte mevcutları burada azdı; ama, biz burada çoğunluğu sağlamak suretiyle, o üç vilayetten olağanüstü halin kaldırılmasına destek verdik. Şimdi de yine aynı anlayış içerisindeyiz. Meseleye hiç ters bakmıyoruz; çünkü, biz, iktidarda hangi tutumda isek, muhalefette de aynı tutumu sürdürme gayreti içerisinde olduk ve olmaya da devam edeceğiz; çünkü, biz, meseleye, siyasi cep heden, siyasi gözlükten bakmıyoruz, millî olarak bakıyoruz. Bu sebeptendir ki, 1994 ve 1995 yıllarında gelinecek noktayı eğer dikkatle tespit eder, oraya bir nokta koyar ve daha sonra da alınan tedbirleri ve psikolojik durumu yeniden gözden geçirirsek, göreceğiz ki, bugün, eğer onu devam ettirmiş olsalardı, belki hepsinden birden kalkmış olacaktı; ama, ne yazık ki, bu, sürdürülemedi; ondan dolayı üzüntü duyuyoruz. Biz olsaydık, belki tamamını kaldırırdık; o zaman, daha da iyi bir sonuç vermiş olurduk.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bedük, konuşmanızı tamamlayın efendim.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Devamla) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; ben, sizlere, gerçek anlamıyla, Doğru Yol Partisinin meseleye bakış tarzını arz etmeye çalıştım ve bu anlayış içerisinde, Hükümetin, bu bahsedilen illerdeki olağanüstü halin devamı hususundaki tezkeresine, Doğru Yol Partisi olarak, sorumluluk duygusu içerisinde, görev bilinci içerisinde, ülke menfaati bakımından, millet menfaati bakımından, devlet menfaati bakımından "evet" diyeceğimizi belirtiyor, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Doğru Yol Partisi Grubu adına konuşan, Grup Başkanvekili Sayın Saffet Arıkan Bedük'e teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlarım, gruplar adına konuşmalar tamamlanmıştır.

Hükümet adına, İçişleri Bakanı Sayın Murat Başesgioğlu söz istemişlerdir.

Buyurun efendim. (ANAP sıralarından alkışlar)

Konuşma süreniz 20 dakikadır.

İÇİŞLERİ BAKANI MURAT BAŞESGİOĞLU (Kastamonu) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; altı ilde devam eden olağanüstü hal uygulamasının 30 Kasım 1997 tarihinden itibaren dört ay süreyle uzatılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi üzerinde Hükümetimizin görüşlerini arz etmek üzere söz almış bulunuyorum; bu vesileyle, Yüce Meclisi, hem şahsım hem de Hükümetimiz adına saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, olağanüstü hal yönetim biçimi, hiçbir demokratik ülkede, hiçbir hükümetin bilinçli bir tercihi değildir; ama, hepinizin de bildiği gibi, ülkemizin terörle mücadelesindeki başlangıç sürecinde, ülkemizi, insanıyla ve toprağıyla bölmeye çalışan bölücü bir tehdite karşı anayasal bir kurum olan olağanüstü hal sistemi uygulamasına başvurmak zorunda kalmıştır; bugüne kadar da, çeşitli hükümetler döneminde, 30'u aşkın olmak üzere uzatılmıştır.

55 inci Cumhuriyet Hükümeti, olağanüstü hal uygulamasının kademeli olarak kaldırılması konusundaki iradesini açıklamıştır ve bu iradenin arkasındadır. Buna en somut örnek de, Batman, Bingöl ve Bitlis illerinde, 6 Ekimden itibaren olağanüstü hal uygulamasına son vermesi olmuştur. Bu, belki de, bugüne kadar gelmiş hükümetler içerisinde, olağanüstü hal uygulamasına en kapsamlı şekilde bir son vermedir. Üç ilimiz olağanüstü hal kapsamından çıkarılmıştır. Hükümetimizin bu iradesi ve bu niyeti devam etmektedir. Her toplantıda, olağanüstü hal uygulaması süren illerimizdeki durum incelenmekte, risk durumuna göre, riskin azlığına fazlalığına göre, bu illerimizde olağanüstü hal uygulamasına son verme niyeti ve iradesi devam etmektedir. Yüce Meclisin ve değerli milletvekillerimizin de takdir edecekleri üzere, bugün, Türkiye, bölücü terör örgütü karşısında, terörü yenme konusunda belli bir başarı elde etmiştir. Geçen yıllar kıyasladığımız takdirde, olağanüstü hal bölgesindeki olaylarda yüzde 50 civarında azalma olmuştur. Güvenlik güçlerimizin fedakâr ve cesur çalışmaları sonucu, inşallah, bu tehdit daha da azalacak ve ülke olarak, inşallah, 2000'li yıllara, bu bölücü terör örgütü tehdidinden kurtulmuş bir ülke olarak gireceğiz.

Şimdi, burada, değerli parti sözcüleri, çok kıymetli görüşlerini ifade ettiler; hepsine ayrı ayrı teşekkür ediyorum. İkazları, tenkitleri bizim için her zaman kıymete değerdir, saygıdeğerdir; hepsinden istifade edeceğiz; ama, sadece, Refah Partisi sözcüsü Değerli Hatipoğlu, burada, baştan sona katılmadığım bir sistem içerisinde bir konuşma yaptılar. Bu kürsü milletin kürsüsüdür; doğrudur; burada her şey söylenir; ama, terör gibi, terörle mücadele gibi, bütün partilerin mutabık kaldığı, partilerüstü, siyasetüstü bir konuda daha hassas olmamız lazım, daha dikkatli olmamız lazım.

Mesela, sayın sözcü dedi ki: "Mardin'in Savur İlçesinin bir köyünde şu anda abluka var; şu anda orası kuşatılmış vaziyette, köy yakılmış durumda." Bu sözü duyar duymaz, hemen arkadaşlarımıza talimat verdik; hem jandarmamız hem emniyetimiz araştırma yaptırdı. Hadise şu: 10 Kasım günü, sayın sözcünün belirttiği Çınarönü Köyü girişinde askerî birliğimize pusu kurulmuş ve malesef, 1 asteğmenimiz şehit olmuş, 2 erimiz yaralanmış. 11 Kasımda Çınarönü Köyünde arama yapılmış, 18 sanık gözaltına alınmıştır ve bu, gözaltına alınan 18 sanıktan 5'inin pusu faaliyetine katıldıkları tespit edilerek, bunlar, silahlarıyla birlikte, savcılık tarafından, tutuklanmaları talebiyle mahkemeye sevk edilmişler ve tutuklanmışlardır. Bunların verdiği ifadeye dayanarak yapılan operasyonda, 21 Kasımda, Kışlak Köyünde, 1'i ölü 2'si yaralı olarak 3 terörist ele geçirilmiştir. Hadise bundan ibarettir; ama, değerli sözcünün takdimini burada gördük... Öyle bir takdimde bulundu ki, ülkenin bir bölümünü, Türk güvenlik güçleri, silahlı kuvvetlerimiz işgal ediyor, abluka altına alıyor, yakıyor, yıkıyor... Değerli arkadaşlarım, bunu yapmayalım. Bu mücadele, siyasete malzeme olacak, siyasi prim sağlayacak bir mücadele değildir. Bu mücadele, bugüne kadar, Türkiye'nin, bir an önce bitirmek istediği ve bir bedel ödediği bir mücadeledir.

Yine "olağanüstü hal uygulamasına biz kesinlikle karşıyız" dedi. Tamam, karşı olabilirsiniz. Ben, yine, sayın sözcünün, geçen dönem, öbür Genel Kurul salonundaki konuşmasını hatırlıyorum: arkadaşlar "Refah Partisi ne yapacak" diye kendisine laf attı; "Refah Partisi iktidara geldiğinde bir gün dahi olağanüstü hal uygulamasına izin vermeyecektir" diye, hâlâ kulaklarımda çınlayan sözü var; ama, bu, muhalefeteykendi. Refah Partisi iktidar oldu ve olağanüstü hal uygulamasının uzatılmasına ilişkin çeşitli kereler buraya tezkereler geldi ve oy verildi. Şimdi, bu tartışmalara girmek istemiyorum. Değerli milletvekilleri, bu tartışmalar kimseye fayda sağlamaz.

Millî gelirden bahsetti. Doğrudur, o bölgelerimizde fukaralık vardır, işsizlik vardır, vatandaşımızın mağduriyeti vardır; ama, sadece o bölgede mağduriyetimiz yoktur, Türkiye'nin çok muhtelif yerlerinde millî gelir bugün Türkiye ortalamasının altındadır, işsizlik büyük, had safhadadır. Dolayısıyla, sadece o bölgeyi belirli kasıtlarla ihmal edilmiş gibi göstermek, Parlamentoda böyle konuşmak, o bölge insanlarıyla devleti muğber hale getirmek, husumet haline getirmek hiçbir parlamenterin başvuracağı çarelerden biri olmaması gerekir. Dilerim, bundan sonra bu tür siyasetüstü konularda sayın milletvekillerimiz daha hassas olurlar, daha duyarlı olurlar.

Muhterem milletvekilleri, bu hadisenin sadece güvenlik boyutu olmadığını, sosyal ve ekonomik tedbirlerle bu konunun desteklenmesi gerektiğini bütün arkadaşlarımız söylediler; bu fikre biz, yürekten katılıyoruz. 55 inci Cumhuriyet Hükümeti olarak işbaşına gelir gelmez belki de, sosyal ve ekonomik amaçlı olarak bölgeye ilk defa Hükümet üyelerimiz büyük bir çoğunlukla gitmiştir; sadece gitmekle kalmamıştır, bunun arkasından çıkarmış olduğumuz kararnameyle OHAL bölgesi kapsamındaki illerde ucuz enerji, vergi muafiyeti, hazine arazilerinin devredilmesi, SSK primlerine ilişkin bir sürü yeni düzenleme yapılmıştır. Bu, bugüne kadar açıklanmış bulunan sosyal ve ekonomik kapsamlı paketlerin en muhtevalısıdır, en geniştir.

Bunun dışında, sayın sözcü "3 500 okul kapalı" diye ifadeye bulundu. Şu anda orada 3 500 okul... Bu, büyük bir abartmadır; zannedirim bilgiler, sayın milletvekiline yanlış aktarılmıştır. Özellikle o bölgede Hükümet olarak eğitim ve öğretim konusuna çok büyük önem veriyoruz. Yapımı, inşaatı devam eden yatılı bölge okullarının bir an önce tamamlanması için Hükümet bütün bütçe imkânlarını zorlayarak, bütçe imkânlarını zorlayarak bölgeye ödenek transfer etmiş bulunmaktadır.

Kadro konusunda İçişleri Bakanlığı olarak benim o bölgede hiçbir mülki amir açığım yoktur; emniyet konusunda da aynı şekildedir. En ufak bir açık olursa -arkadaşlarım, lütfen, ikaz etsinler-onu anında tamamlamaya hazırız.

Sağlık Bakanlığımız, 5 bin kütür kadroyu, sırf Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde kullanmak üzere tahsis etmiştir; bu bölgeye ayırmıştır. Bu bölgenin dışında hiçbir bölgeye harcanması, kullanılması mümkün olmamak kaydıyla, 5 bin sağlık personeli kadrosunu bu bölgeye tahsis etmiştir. Dolayısıyla, bu bölgedeki sosyal ve ekonomik ihtiyaçlar, Hükümetimizin öncelikleri arasındadır, Hükümetimizin gündemindedir.

Değerli milletvekilleri, demin de arz etmeye çalıştığım gibi, biz, yurt içinde, bölücü terör örgütüyle mücadele konusunda büyük bir başarı elde ettik. Bu, devletin başarısıdır; bu, kahraman güvenlik güçlerimizin başarısıdır, onların dirayetidir. Bu başarı, bu trend, inşallah, yükselerek devam edecektir.

Türkiye'nin diğer yörelerinde de terörizme karşı, teröristlere karşı, büyük bir inisiyatif içerisindeyiz; bütün bölgelerde, arkadaşlarımız, canla başla, terörizmi ülke topraklarından kovmak için büyük mücadele içerisinde. En son, Tokat'ta, yasadışı TİKKO örgütüne mensup 6 militan ölü olarak ele geçirilmiştir. Dolayısıyla, bu mübarek memleketin hiçbir karış toprağında, bu ülkeyi, insanıyla, toprağıyla bölmeye çalışan, niyetlenen, yeltenen hiçbir yasadışı örgüte, bu topraklarda izin vermeyeceğiz; Hükümetimizin, devletimizin kararlılığı bu noktadadır.

Tabiî, terörle mücadelenin, yurt içinde yapılan kadar, sınırlarımıza yakın bölgelerde ve yurt dışında da yapılması gereken mücadelesi vardır. Bence, belki, bu, terörle mücadelenin en yoğunluk vermemiz gereken, en ağırlık vermemez gereken boyutlarından biridir. Bölücü örgüt, artık, yurt içinden militan temin edemez olmuştur, lojistik destek sağlayamaz olmuştur; artık, militanlarını, Avrupa'dan, Kuzey Irak'tan temin etmeye başlamıştır. Bu da, yurt içinde, örgütün, artık çökme noktasına yaklaştığını göstermektedir; ama, ifade etmeye çalıştığım gibi, bölücü örgütlere karşı yurt içinde verdiğimiz mücadele kadar, yurt dışında da, diplomatik alanda da mutlaka mücadeleyi ön plana çıkarmak zorundayız, bu mücadelemizi de etkin bir şekilde yürütmek zorundayız.

Sayın milletvekilleri, olağanüstü hal uygulanan bölgelerde dahi, Türkiye, bu mücadelesini, hukuk devleti kuralları içerisinde yürütmektedir; bugüne kadar yürütmüştür, bundan sonra da bu şekilde yürütecektir. Münferit ihlaller olduğu takdirde, münferit insan hakları ihlalleri olduğu takdirde, Hükümet olarak, bu ihlalleri yapanlara karşı, elbette, yasaların, yönetmeliklerin tanımladığı çerçevede içerisinde kendi sorumluluklarını sorgulamak da, bu Hükümetin görevidir. Dolayısıyla, Hükümet olarak, bu mücadelenin, hukuk kuralları içerisinde devam edeceğini bir kez daha, bu vesileyle ifade etmek istiyorum. Elbette, bu mücadelede, o bölgede yaşayan vatandaşlarımızın güvenlik güçlerimizin yanında yer alması, bizim için büyük bir destektir. Şu anda da bu husus, büyük ölçüde bu şekildedir, o bölgede yaşayan vatandaşlarımız, devlete, güvenlik güçlerimize, büyük ölçüde yardımcı olmaktadır, yardım etmektedirler; bu da, bölücü örgütü çok rahatsız etmektedir, zaman zaman da, işte, köy korucularına tehditlere kadar varan davranışlar içerisinde girmesine sebep olmaktadır.

Değerli milletvekilleri, netice olarak, sözlerimi toplamak istersem, olaylarda, geçen yıla nazaran yüzde 50 civarında bir azalmanın olduğunu, doğuda, güneydoğuda ve yurdumuzun bütün yörelerinde inisiyatifin güvenlik güçlerimizin elinde bulunduğunu; bu mücadeleyi, bugüne kadar yapıldığı gibi, hukuk kuralları içerisinde, hukuk devleti kuralları içerisinde yapacağımızı, emniyet güçlerimizin de bu anlayış içerisinde hareket ettiklerini bir kez daha ifade etmek istiyorum. Bu konuda, bugüne kadar olduğu gibi, Yüce Meclisimizin, her zaman bu mücadelede güvenlik güçlerimize büyük ölçüde yardımcı olmuştur, desteği olmuştur; daha doğrusu, tümüyle, güvenlik güçlerimizin bu mücadelesinin arkasında olmuştur, bundan sonra da Parlamentomuz, bu desteğini, bu yardımını devam ettirecektir; ama, konuşmamın başında da ifade ettiğim gibi, Parlamentoda temsil edilen hiç bir siyasî parti mensubu milletvekilimiz, partilerüstü bir mücadele olarak tanımladığımız

terörle mücadele konusunda, hiçbir zaman, siyasî prim yapmak, siyasî muhataplarını muaheze etmek için, o bölgede yaşayan insanların içerisinde bulunduğu mağduriyeti hiçbir şekilde istismar etmeye kalkmasınlar. Bu şekilde davranış, hem o parti mensuplarına hem de o bölgede yaşayan insanlara hiçbir fayda sağlamaz. Bunu, bir kez daha hatırlatmayı faydalı olarak görüyorum.

Diğer bir mesele, güvenlik güçleri, köy korucusuyla, özel harekatıyla, istihbaratıyla, bugün, Türkiye'nin bütün sathında büyük bir görev şuuruyla görev yapmaktadır. Türk polisinin, Türk jandarmasının şahsında devlete hakaret etmek isteyenler, devleti yaralamak isteyenler geçmişte olmuştur, bugün de olacaktır. Biz, Hükümet olarak, Türk polisine, Türk jandarmasına, Türk güvenlik güçlerine bu şekilde uzanan, bu şekilde yeltenilen her türlü haksız saldırıyı bugüne kadar göğüsledik, bundan sonra da göğüslemeye hazırız.

Türk emniyet teşkilatı, genel müdüründen gece bekçisine kadar, diğer güvenlik güçlerinde görev yapan bütün arkadaşlar, Anayasa çerçevesi içerisinde, hukuk kuralları içerisinde, kendi teşkilat kanunları içerisinde görev yapmaktadırlar. Bu çizginin dışına çıkanlar olduğu takdirde, o teşkilat yapısı içerisinde, mutlaka ve mutlaka, sorumlu olanlar, alınıp bu teşkilat dışına konurlar; ama, bugün, hiç kimse, şu veya bu sebeple, Türk emniyet teşkilatını, Türk polisini, Türk jandarmasını kendi şer emelleri için yargılamaya kalkmamalıdır; yargılamaya kalkanların karşısında da 55 inci Cumhuriyet Hükümeti dimdik ayaktaadır.

Değerli milletvekilleri, burada görüşlerini ifade eden değerli sözcülere, tekrar teşekkür ediyorum. Bu mücadelede vermiş olduğumuz şehitlere Cenabı Allah'tan rahmet, şehit ailelerimize sabırlar diliyorum ve Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – İçişleri Bakanı Sayın Murat Başesgioğlu'na teşekkür ediyorum.

ÖMER VEHBİ HATİPOĞLU (Diyarbakır) – Sayın Başkan, bir maruzatım var.

BAŞKAN – Buyurun.

ÖMER VEHBİ HATİPOĞLU (Diyarbakır) – Sayın Bakan benim sözlerime atıfta bulunarak, söylediklerimi yanlış yorumlayarak, çarpıtarak benimle ilgili açıklamalarda bulundu; düzeltmek istiyorum, cevap vermek istiyorum.

Beni kastederek "Türk Silahlı Kuvvetlerini işgalci gibi göstererek, o anlama gelecek şekilde konuşma yapmıştır" dedi; bu konuda düzeltme yapmak istiyorum.

BAŞKAN – Konuşmanızın o anlama gelmediğini ifade ediyorsunuz; zaten, konuşmalar tutanağa geçti.

ÖMER VEHBİ HATİPOĞLU (Diyarbakır) – Hayır efendim, cevap vermek istiyorum.

BAŞKAN – Buna ne cevap vereceksiniz?

ÖMER VEHBİ HATİPOĞLU (Diyarbakır) – İhtüzüğün 69 uncu maddesine göre, satışa gerekçesiyle, söz istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakan, sizin grup adına yaptığımız konuşma üzerine kendi eleştirilerini, kendi yorumlarını ifade etti.

ÖMER VEHBİ HATİPOĞLU (Diyarbakır) – Ama, çok ağır bir yorum...

BAŞKAN – Size, söylemediğiniz bir sözü isnat etmedi; kendi yorumlarını ifade etti. Zannediyorum ki, Parlamento görüşmeleri içerisinde bu türlü yorumlar yapılır.

ÖMER VEHBİ HATİPOĞLU (Diyarbakır) – Efendim, çok ağır bir ithamdır bu; bunu benim mutlaka cevaplandırmam gerekir.

BAŞKAN – İtham edildiğiniz şekilde algıladığımız bu sözün sizin tarafımızdan ifade edilmediğini şimdi söylüyorsunuz, tutanağa da geçiyor; teşekkür ederim.

ÖMER VEHBİ HATİPOĞLU (Diyarbakır) – Ama, bunu ben ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlarım, şimdi, kişisel söz talep eden Kayseri Milletvekili Sayın Recep Kırış'a söz vereceğim.

Buyurun Sayın Kırış.

Konuşma süreniz 10 dakikadır.

RECEP KIRIŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; sözlerime başlarken, hepinizi, Büyük Birlik Partisi ve şahsım adına saygıyla selamlıyorum.

Muhterem arkadaşlar, bildiğiniz gibi bugün, 6 ilimizde uygulanmakta olan olağanüstü halin dört ay daha uzatılmasına ilişkin tezkereyi görüşmekteyiz. Bu konuyla ilgili değerlendirmeleri arz etmeden önce, yıllardan beri bölgede kahpe PKK terörü sebebiyle hayatlarını kaybeden bütün vatandaşlarımıza, asker, polis bütün güvenlik görevlilerimize Allahtan rahmet ve kederli ailelerine bir kere daha başsağlığı diliyor, kendilerini, bugün burada, minnetle ve saygıyla yad ediyorum.

Muhterem arkadaşlar, şimdi, olağanüstü hal yıllardan beri devam ediyor. O bölgede binlerce insan hayatını kaybetti. Siyasî partilerimiz, bu konuyla ilgili olarak, bugüne kadar -hakikaten- muhalefette oldukları zaman, "olağanüstü hal bir an bile olmamalı, hemen kaldırılmalı" diyorlar; ama, ne hikmetse, iktidara geldikten sonra, bu uygulamalar, bir şekilde devam ediyor, devam ettiriliyor.

Bu konuyla ilgili olarak, biz, birbirimizi suçlamak yerine, hep beraber, bütün bir Parlamento olarak, millî birliğimiz ve beraberliğimiz bakımından da son derece önemli olan bu konuda ortak birtakım tespitler yapmak ve birtakım realiteleri hep beraber görmek zorundayız.

Değerli arkadaşlar, birincisi, evvela "PKK terörünü bitirdik, ezdik, yok oldu, gitti" gibi sözlerin bugün fazla bir kıymeti harbiyesi olmadığını üzülmeye mecburuz; çünkü, maalesef, daha önce sadece Güneydoğu Anadolu Bölgemizin belli bir bölgesinde eylemlerde bulunabilen PKK, bugün, Ordu, Sivas, Tokat ve Karadenizin önemli bir bölgesinde de etkin bir şekilde bu eylemlerini sürdürebiliyorsa, hâlâ PKK'ya karşı binlerce askerimizle beraber Kuzey Irak'a girmek ve Türk Devletine trilyonlara mal olan bir askerî harekâtı yapmak zorunda kalıyorsak, o zaman bazı hakikatleri hep beraber, doğru dürüst -birbirimizi suçlamak için değil- Türkiye adına, Türk Milleti adına, ortaya koymak mecburiyetindeyiz.

Değerli arkadaşlar, o bakımdan, PKK'nın, öncelikli tehdit olmaktan çıktığı ve öncelikli tehdidin irtica haline geldiği yolundaki değerlendirmeleri de Büyük Birlik Partisi olarak reddettiğimizi, bunun, Türk Devleti, Türk Milleti, Türk vatani bakımından son derece tehlikeli ve yanlış bir tespit olduğunu -her ne kadar yanlış hesap Bağdat'tan dönecekse de- bunu bir an önce görmemiz lazım geldiğini burada ifade ediyorum.

Bildiğiniz gibi, bu konu, bundan bir süre önce, Sayın Başbakanın "Millî Güvenlik Siyaset Belgesi" adı verilen bir belgenin Millî Güvenlik Kurulunda görüşüldüğünü, kabul edildiğini ve gizli olan bu belgenin, bundan sonra, elbette ki, bütün kanunlarda, bütün kararnamelerde ve bütün uluslararası anlaşmalarda kıstas olacağını ve bütün bunların bu belgeye uyması lazım geldiğini ifade eden ve bize göre fevkalade talihsiz açıklamaları sebebiyle yeniden gündeme geldi. Bildiğiniz gibi, kanunların, kararnamelerin ya da uluslararası anlaşmaların kendisine uygun olması gereken bir tane belge vardır; o da Anayasadır. Eğer, bir de, gizli bir belge olarak Millî Güvenlik Siyaset Belgesi aynı konumdaysa; yani, Anayasa gibi, bütün kanunların, kararnamelerin, uluslararası anlaşmaların ona uygun olması gereken bir belgeyse, o zaman bu belge Türkiye Büyük Millet Meclisinden gizli olamaz, gizli kalamaz.

Değerli arkadaşlar, evet, burada huzurlarımızda ifade ediyorum: Türkiye, şu an, kendisini, öncelikli tehditleri yeniden tespit etme noktasında görüyorsa, Hükümet de aynı fikirdeyse, o zaman

bu konuyu Türkiye Büyük Millet Meclisinde -gerekirse gizli bir oturumda- ele almak suretiyle -bu Millî Güvenlik Siyaset Belgesi denilen belge de dahil olmak üzere- burada tartışmalıdır. Türkiye Büyük Millet Meclisi, devletin içerisinde, devlet yapısı içerisinde en yüce organdır. Devletin, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin bilmediği, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine gizli hiçbir önemli belgesi olamaz. Elbette ki, her devletin gizli birtakım şeyleri olabilir, bu her şeyin mutlaka aleniyete döküleceği anlamına gelmez, bunu elbette ki kabul etmek mümkün; ama, tekrar ediyorum: Türkiye Büyük Millet Meclisi bu konuları -gerekirse gizli bir oturumda- görüşmek suretiyle tartışmalıdır. Türkiye Büyük Meclisi devredışı bırakılarak, Türkiye Büyük Millet Meclisine rağmen, daha dar bir ekibin bu konularda karar vermesini ve bu metinlerin Anayasa gibi bir konuma getirilmesini doğru bulmadığımızı, demokratik bulmadığımızı burada ifade ediyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi, yıllardan beri trilyonlarca kaynak harcayarak, binlerce insanımızı feda ederek yürütülen bu mücadelede, hâlâ şu an bulunduğumuz noktadaysak, burada bazı hususları hep beraber gözden geçirmek zorunda olduğumuzu biraz önce belirttim.

Şimdi, sizlere soruyorum, PKK'ya karşı yürütülen mücadelenin şu an sorumlu olan kimdir, hangi makamdır; Hükümetin başı olarak Sayın Başbakan mı yahut Sayın Hükümet mi, İçişleri Bakanı mı, Genelkurmay Başkanlığı mı, Jandarma Genel Komutanlığı mı, Olağanüstü Hal Bölge Valisi mi, o illerin valileri ya da emniyet müdürleri mi; kim...Kimdir bu işin sorumlusu arkadaşlar, belli mi, inanın belli değil, maalesef öyle.

Biz, elbette ki burada, öncelikle siyasî iktidarı sorumlu tutuyoruz, elbette ki siyasal iktidarlar sorumludur; çünkü, bizim muhatabımız da siyasal iktidardır; ama, maalesef bir yetki ve bir görev kargaşası halinin var olduğunu burada ifade etmek istiyorum. Yetkilerin koordinasyonunda şu an büyük bir karışıklık söz konusudur.

Değerli arkadaşlar, biz, Türk Silahlı Kuvvetlerinin içeride aşayışı temin noktasında daha fazla kullanılmaması, görevlendirilmemesi ve yıpratılmaması gerektiği kanaatindeyiz. Türk Silahlı Kuvvetlerinin aslî görevi, vatani, dış düşmanlara karşı savunmaktır.

Orada, devletimize karşı bir gerilla mücadelesi, bir gerilla savaşı verilmektedir. Dolayısıyla, ona karşı çok iyi eğitim alma zamanını, imkânını bulamamış, özellikle, hakikaten acemi olan insanlarımızın asker olarak sevk edilmesi, bugüne kadar tecrübelerle sabit ki, çok istenen neticeleri almamıza yeterli olmamıştır.

Dofayısıyla, bize göre, daha çok, askerinin değil, bölgede, özel timin güçlendirilmesi suretiyle netice alınmaya çalışılmalı ve özel tim yıpratılmamalıdır. Zaman zaman özel harekât timleriyle ilgili birtakım gereksiz, yakışsız suçlamalar yapılmış. Her kurumda, kuruluşta birtakım yanlışlıklar olabilir; ama, bunları genele teşmil etmek ve insanları suçlamak, fevkalade yanlıştır diye düşünürüz.

Değerli arkadaşlar, işin bir başka yanı da diplomatik cihettir. Hepimiz biliyoruz ki, PKK terörüne destek olan, ona her türlü lojistik imkânı sağlayan birtakım devletler vardır. Türkiye Cumhuriyeti hükümetleri, maalesef, bu devletlere karşı, bugüne kadar, Türkiye'nin elinde bulunan bütün kartları ve kozları ortaya koymak suretiyle "siz, PKK'dan yana mısınız, Türkiye Cumhuriyeti Devletinden yana mısınız" diye sormamıştır. Bu, maalesef, bugüne kadar yapılmamıştır ve bu yapılmadığı için de, PKK, her türlü imkânı bulmuş, bugün, daha gelişmiş füzelere bile sahip olmuştur.

Değerli arkadaşlar, son olarak size bir şey soracağım: Halkımızın bir sözü var "yılanın başı ezilmeli" diye; PKK'nın başı ve lider kadroları bilindiği halde, bugüne kadar, neden PKK'nın kuyruğunun kuyruğu durumunda bulunan birtakım kandırılmış, aldatılmış insanlara karşı operasyonlar yürütülür de, PKK'nın asıl lider kadroları yok edilmez?! Türk Devleti, ben inanıyorum ki, PKK'nın

lideri o haini de, onun yanındaki yardımcıları da, dünyanın neresinde saklanırlarsa saklansınlar, imha edecek güçte ve kudrettedir; ama, bizim zafiyetimiz, Türkiye'deki hükümetlerdedir; maalesef, hükümetler, bu iradeyi ortaya koyamamıştır.

Değerli arkadaşlar, son olarak bir şey söyleyeceğim. PKK'ya karşı yürütülecek mücadelede de, başka benzer harekât planlamasında da en büyük güç, halktır, millettir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kırış, sözlerinizi tamamlayın efendim.

RECEP KIRIŞ (Devamla) – Sözlerimi bağlayacağım Sayın Başkanım.

Millete dayanmayan, milleti arkasına almayan ve milletin değerlerine saygı duymayan, bu konularda tereddütler meydana getiren bir yönetimin, PKK'yla ya da gerilla mücadelesiyle karşı karşıya bulunması halinde, o mücadelede başarılı olmasının imkânı yoktur arkadaşlar; ama, Türkiye'de, maalesef, bu konuda büyük eksiklikler vardır, büyük yanlışlıklar vardır; bunların, mutlaka telafi edilmesi lazımdır. Türkiye'de, gerçekten, Güneydoğu Anadolu Bölgemizde hiçbir vatandaşımız ayrılıktan yana değildir, bölücülükten yana değildir. Bizi, birileri bölmeye çalışmaktadır; ama, bu bölücülüğe karşı etkin bir şekilde propaganda silahı geliştirilmesi, istihbarata önem verilmesi ve vatandaşın süratle yanımıza alınması, vatandaşa karşı kötü muamelelerde bulunan her türlü görevliye karşı en etkin bir şekilde denetim mekanizmalarının oluşturulması ve yanlışlık yapan kim olursa olsun, onlardan hesap sorulması lazımken, bunlar yapılmaz ve vatandaşımız yanımıza alınmazsa, bu mücadelelerde başarı imkânı yoktur.

Son olarak, elbette ki, bütün bunların yanında, bölgede alınması gereken ekonomik, sosyal birçok tedbirin bulunduğunu, burada ifade etmek istiyorum; ama, maalesef, bugüne kadar, Güneydoğu Anadolu Bölgesine birçok teşvikler planlanmış, birilerine de bu teşvikler verilmiştir; ama, bunlar yerli yerince verilmediği için, daha çok, soyguna, vurguna vesile olmuş, birileri bu teşvikleri alarak köşeyi dönmüş; ama, bölgede, yine işsizlik devam etmiş, yine hiçbir yatırım gerçekleşmemiş ve sadece ve sadece millet kandırılmış, devlet soyulmuştur. Bütün bunlara son verilmedikçe ve bütün bunlar yeniden gözden geçirilmedikçe, PKK'ya karşı verilen mücadelede başarılı olma imkânı yoktur.

Sözlerimi bağlarken, olağanüstü halin bütün Türkiye'de kalktığı, insanlarımızın daha demokratik bir ortamda yaşadığı daha mutlu bir Türkiye diliyor; hepinizi, sevgiyle, saygıyla selamlıyorum. (BBP ve RP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Tezkere üzerinde kişisel görüşlerini ifade eden Kayseri Milletvekili Sayın Recep Kırış'a teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlarım, Sayın Kırış, konuşmasının bir bölümünde, güvenlik belgesi tartışmalarıyla ilgili olarak, Türkiye Büyük Millet Meclisinin devredışı bırakıldığı birtakım düzenlemeler bulunduğu şüphesini doğuracak ifadelerde bulunmuştur. Türkiye Büyük Millet Meclisinin, Türkiye Cumhuriyetinin, bir hukuk devleti olarak temelini oluşturan Anayasadaki yeri bellidir ve bu işleyişinde de hiçbir eksiklik söz konusu değildir. Türkiye Büyük Millet Meclisi, yasama organı olarak, elbette, güvenlik meselelerinin, istihbarat meselelerinin, gizlilik gerektiren birtakım belgelerin de peşinde değildir.

ORHAN KAVUNCU (Adana) – Sayın Başkan, Başbakanın sözleriyle onları söyledi.

BAŞKAN – Dünyanın hiçbir parlamentosu, istihbarat ve güvenlik raporlarıyla doğrudan ilgililenmez, onlarla ilgilenecek olanları, başta hükümet olmak üzere görevlendirir. Bu görevliler de, Türkiye Büyük Millet Meclisinin verdiği güvenle işbaşındadırlar.

Ayrıca, Sayın Kırış, güvenlik güçlerimizin teröre karşı yürütmekte olduğu mücadelede yanlış değerlendirerek veya kamuoyundaki bazı yanlış değerlendirmeleri tekrarlayarak "gerilla savaşı" olarak tavsif etmiştir, bu yanlıştır.

ORHAN KAVUNCU (Adana) – Sayın Başkan, siz, Hükümet adına mı konuşuyorsunuz?

BAŐKAN – Hayır efendim, Türkiye Büyük Millet Meclisi adına konuşuyorum. (ANAP, DSP ve CHP sıralarından alkışlar) Türkiye Büyük Millet Meclisinin üzerine gölge dūřürmeye kalkışan yanlış beyanları düzeltmek benim görevim. Hükümet adına konuşmuyorum.

Türkiye Cumhuriyetinin Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yürüttüğü mücadele, teröre karşı güvenlik tedbirleri mücadelesinden ibarettir, bir savaş değildir. Bunu, her milletvekili arkadaşımızın bilmesi ve ona göre ifade etmesi lazım. Kimin propagandasını yapıyor?! Arkadaşımızın kötü niyetli olduğunu ifade etmiyorum. Sadece bir bilgi yanlışı var, bunlar tekrarlanmasın diye, tutanakta düzeltmek de, sizler adına, benim görevim, o görevi yerine getirdim. (ANAP, DSP ve CHP sıralarından alkışlar)

şimdi, tezkere üzerinde son konuşmacı Van Milletvekili Sayın Fethullah Erbaş.

Buyurun Sayın Erbaş. (RP sıralarından alkışlar)

Konuşma süreniz 10 dakikadır.

FETHULLAH ERBAŞ (Van) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 6 ilde uygulanmakta olan olağanüstü halin dört ay süreyle uzatılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi üzerinde şahsım adına söz almış bulunuyorum; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, bölge, ondört yıldır olağanüstü hal ve daha önceki sıkıyönetimle birlikte, tam 1 ondokuz yıldır olağanüstü hal rejimi altında idare edilmektedir. Bu ondokuz yıl içerisinde verilen mücadeleler, elbette ki takdire Őayandır. Biz, ondokuz yıl içerisindeki cumhuriyet hükümetlerinin -biraz evvel, Anavatan Partisi Grup sözcüsü Sayın Mustafa Balcılar'ını da dediği gibi- ellerinden gelen her Şeyi yapmış olduklarına hakikaten inanmak istiyoruz; ama, ellerinden gelen her Şeyi yapmış olduklarına da kani değiliz.

Her Şeyden evvel, bu bölge, ülkemizin diğer bölgelerine göre, geri kalmış bir bölgeydi. Bu geri kalmışlığı, cumhuriyet hükümetleri, hiçbir zaman için gidermeye çalışmadılar, çalışmadıkları için de, bu bölgede, ondört yıl içerisinde PKK gelişti -ama, ondan önceki sıkıyönetim dönemleri de var- bu bölgeye gerekli önemi vermedikleri için de, bölgede bir terör sorunu ortaya çıktı ve cumhuriyet hükümetlerine, hakikaten, bu terör sorunu da bir gerekeçe oldu.

şu anda, bizim bölgemizdeki köy yollarının asfaltlanması, sadece yüzde 1,5 civarında kalmıştır.

şÜKRÜ YÜRÜR (Ordu) – Gel de Karadenizdekileri gör!

FETHULLAH ERBAŞ (Devamla) – Değerli kardeşlerim, bu yüzde 1,5'in manası ne; terör örgütüne müthiş bir imkân hazırlıyor bu yüzde 1,5 asfalt. Diğer yollar asfaltken, bu yolların kazılıp içerisine mayınların konulması imkânı yokken, bu stabilize yollara hatta toprak yollara her halükârda mayın döşenmekte, birçok vatandaşımız bu Şekilde telef olmakta, milyarlarca liralık zararımız da devam edip gitmektedir.

Bölgenin bu Şekilde devam etmesi dolayısıyla 3 185 köyümüz boşaltılmış, boşaltılan köyler yakılmış, dışarıya çıkarılan vatandaşlara sahip çıkılmamıştır.

Değerli kardeşlerim, bu insanları, terör nedeniyle -evet, devletin görevi; terörü önleyeceğiz- çıkardık köylerinden. Peki, nereye gelecekler bunlar: ya Türkiye'nin batısına geldiler veya oradaki belli merkezlerde toplandılar. Toplandıkları zaman ne oldu; devletimiz el uzatmadı, bunları iskân etmedi; bunlara, belli bir miktarda da olsa, maddi yardımda bulunmadı. Bu insanlar, Őehirlerin va-

roşlarına yerleştiler ve teröre destek sağlayan, kaynak sağlayan, insan sağlayan duruma düştüler. Bunu da -Refahiyol Hükümetini dışarıda bırakmıyorum- bu dönemlerdeki cumhuriyet hükümetlerinin üzerinde bir vebal olarak görüyorum.

Eğitim konusuna gelince: şu anda 175 civarında öğrencimiz okulsuzdur. Bölgede 15 bin civarında öğretmen açığımız vardır. Bölge, Türkiye içerisinde, 8 yıllık kesintisiz eğitimin en zayıf uygulandığı bölge olma niteliğini devam ettiriyor; çünkü, okul yok, öğretmen açığı var; tayin edilen öğretmenlerin de yüzde 65'i geri dönüyor, gidip göreve başlamıyorlar. Bunu da, bu 19 yıllık dönem içerisindeki cumhuriyet hükümetlerinin ayıbı olarak görüyorum.

Değerli arkadaşlar, bölge, bu vaziyette olduğu için uyuşturucu ticaretinde, bir yerde, geçiş yolu haline geldi. Ben, burada kimseyi itham etmek istemiyorum; ama, yapılan operasyonlarda hiç de hoş gitmeyen...İnsanların teröre bulaştığını gördükçe, insanın morali bozuluyor. Bu durumu da antrparantez bildiriyorum.

Bölgeye bir nefes verilsin diye sınır ticareti açıldı. şu anda, Körfez krizi dolayısıyla, Habur Gümrük Kapısında 3-4 bin araç beklemekte; yine, öbür tarafta da beklemekte...

DEVLET BAKANİ MEHMET BATALLI (Gaziantep) – Araç filan kalmadı; hepsi geçti öbür tarafa.

FETHULLAH ERBAŞ (Devamla) – Evet.

şu anda çok büyük bir sıkıntı içerisindeyiz. 55 inci Hükümetten, bu sorunun bir an önce çözümlenmesini, Amerika Birleşik Devletleri "ben Körfezdeki Saddam'ı cezalandıracağız" dediği zaman bizim bölge halkımızın da cezalandırılmamasını istihram ediyoruz.

Değerli kardeşlerim, 55 inci Hükümetten istihram ettiğim, Değerli Başbakana da mektupla bildirmiş olduğum bir konu var; onun da 55 inci Cumhuriyet Hükümeti tarafından bir an önce giderilmesini istiyorum. Bölgemizde, bir gıda ambargosu faciası var.

Değerli kardeşlerim, bölgemizdeki köylerde -terörle mücadelede bir usuldür, olabilir, kabul ediyoruz, başımız üstüne, biz onu çekeceğiz; elbette ki o bölgede yaşayan insanlar bütün bu faturaları ödeyecekler, kabul ediyoruz; ama- kış mevsiminde, kar yağdığı zaman zorluklar oluyor, gıda maddelerini her hafta köye götürüp getirmek çok zor oluyor. Biz, en azından bir aylık bir gıdanın götürülmesini talep ediyoruz; ama, nafile!.. şu anda, kişi başına, haftalık 4 kilogram un verilebiliyor; 4 kilogramdan fazla un götürülmeye kalkışılırsa, gerisi alınıyor, orada bir yere bırakılıyor; bir haftalık yiyecek gönderebiliyorsunuz.

Biliyorsunuz, toplumumuz o vaziyettedir ki, bir misafir geldiği zaman sofrasını donatır, misafiri en iyi şekilde ağırlar ve bölgemizde çok fazla misafir girdi-çıkıtısı var. Bu güzel hasletler, gıda ambargosu dolayısıyla, hemen hemen yok denecek kadar azalmaktadır. 55 inci Hükümetten istihram ediyoruz; gıda ambargosunu, en azından bu kış mevsimi için bile olsa, bu kışın olsun, sadece bu kışın olsun kaldırsınlar.

Değerli kardeşlerim, hayvancılık, bu bölgenin en önemli gelir kaynağıydı. Maalesef, bu terör belasından dolayı, terörle mücadele belasından dolayı ve olağanüstü hal uygulamasından dolayı, bütün yaylalarımız, hayvancılığa yasaklandı. şu anda, bölgede, 1 kilogram sütü 150 bin liraya, mumla arasak, bulamıyoruz. Ben, Ankara'nın milletvekili lojmanlarında 70 bin liraya, 100 bin liraya en güzel sütü alırken, benim hayvancılık bölgemde, 1 kilogram sütü 150 bin liraya alamıyoruz, bulamıyoruz. Bu ne demektir? Bu demektir ki, bölgede hayvancılığımız bitmiştir. Bunun desteklenmesini, cumhuriyet hükümetlerinden istihram ediyoruz; şu anda 55. inci Hükümet işbaşında olduğu için, bilhassa ondan istihram ediyoruz.

Değerli kardeşlerim, bölgede yatırımlar durmuştur; ondokuz yıldır, doğru dürtüst yatırım yapılmamaktadır. Şu anda, Van gibi 450 bin nüfuslu bir vilayetin, bir organize sanayi bölgesi yoktur. Bölgede, Diyarbakır ve Mardin'in dışında organize sanayi bölgesi aradığımız zaman, bulamıyorsunuz. Bütün çabalarımıza rağmen, ondokuz yıldır -1976'da bir temel atılmış, yeri belirlenmiş; o günden bu güne kadar- bir organize sanayi bölgesini gerçekleştirememişiz; birkaç un fabrikasının dışında, tek bir tüten bacamız olmamış. Bu yönden de, yatırımcıların desteklenmesini -bu bütçeye baktık, organize sanayi bölgelerine hiç para ayrılmamış; onu üzüntüyle gördük- hiç olmazsa ekbütçelerle, bu bölgelere böyle bir yardımın yapılmasını, 55 inci Hükümetten istirham ediyoruz.

Bölgedeki belediyelerimizin durumu bir fecaattir; göçlerden dolayı nüfus yığılması olmuştur. Belediye, 150 bin nüfuslu bir vilayete harcanması gereken parayı alıyor, 450 bin nüfusa hizmet vermeye kalkıyor. Bu durumda, üçte ikilik bir açık meydana çıkmakta; bu nedenle, belediyeler de, işçi ücretlerinin dışında hiçbir ücret ödeyemez duruma gelmektedir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Konuşmanızı tamamlayın Sayın Erbaş.

FETHULLAH ERBAŞ (Devamla) – Değerli kardeşlerim, bu göçün sosyal bir afet olarak kabul edilmesini, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde fazla göç almış bulunan -ki, nüfus tespitiyle de ortaya çıkacaktır- vilayetlerimizin belediyelerinin afetlerden dolayı belediyelere verilen fon yardımı kapsamına alınmasını, yine, 55 inci Hükümetten istirham ediyoruz.

Genelkurmay Başkanlığımız çok güzel bir olay yaptı; gazetecilerimizi bölgeye götürdü, terörün epey gerilediğini gösterdi ve "biz, askerî cephesini bitirdik" anlamına gelen sözler söyledi. Meselelerin askerî cephesi büyük ölçüde bittiğine göre, esas önemli olan, bölgeye, bundan sonra, sosyal, ekonomik ve toplumsal iyileştirmelerin yapılmasını 55 inci Hükümetten diliyoruz.

BAŞKAN – Sayın Erbaş, cümlelerinizi tamamlayın efendim.

FETHULLAH ERBAŞ (Devamla) – Bitireyim efendim.

Spor, bölgemizin en önemli hususlarından birisidir. Vanspor'un son günlerdeki hakem garezlerine karşı hiçbir savunması kalmamaktadır. Yani, bütün maçlarda, her maçta hakemlerin gadrine uğramaktadır. Hiç olmazsa, bundan sonra, hakemlerimizden de, bu bölgedeki tek temsilci olan Vanspor'a biraz kıyak yapılmasını istirham ediyorum. (Alkışlar)

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (RP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Tezkere üzerinde kişisel görüşlerini ifade eden Van Milletvekili Sayın Fethullah Erbaş'a teşekkür ediyorum.

Sayın Erbaş, konuşmanızın bir bölümünde "terör belası yüzünden" kelimelerinden sonra "terörle mücadele belası yüzünden" gibi bir şey geçti; zannediyorum dil sürçmesidir.

FETHULLAH ERBAŞ (Van) – Dil sürçmesi oldu Sayın Başkan.

BAŞKAN – Dil sürçmesidir. Tutanaklara böyle geçiyor.

Değerli arkadaşlarım, 6 ilde uygulanmakta olan olağanüstü halin 30.11.1997 günü saat 17.00'den geçerli olmak üzere dört ay süre ile uzatılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi, Başbakanlık tezkeresini tekrar okutup, oylarınıza sunacağım:

25.11.1997

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Türkiye Büyük Millet Meclisinin 8.7.1997 tarihli ve 508 sayılı Kararı uyarınca, Diyarbakır, Hakkâri, Siirt, Şırnak, Tunceli ve Van İllerinde devam etmekte olan olağanüstü halin, 30.11.1997 günü saat 17.00'den geçerli olmak üzere dört ay süre ile uzatılması, Bakanlar Kurulunca 24.11.1997 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Gereğinin yapılmasını saygılarımla arz ederim.

Mesut Yılmaz

Başbakan

BAŞKAN – Tezkereyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, şimdi, kanunları görüşmeye geçeceğiz. Muhtemelen, sırada, ekbütçeyle ilgili yarım kalmış işimiz var. Bu kanunun tümü açık oylamaya tabi olduğu için, milletvekili arkadaşlarımızın Genel Kurul salonundan ayrılmamalarını rica ediyorum.

Elimizdeki sıraya göre...

TURHAN GÜVEN (İçel) – Sayın Başkan, komisyonları oluşmayanlardan sırayı okumaya başlayalım mı?

BAŞKAN – Şimdi, sırada "Seçim" kısmı var; önce onu icra etmek durumundayım.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Tamam, icra edin, ondan sonra...

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) – Sayın Başkan, bir şey arz edebilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) – Daha gündeme devam edilecek. Galiba, seçimler var. 15-20 dakika gibi kısa bir süre kaldı. Onun için, bu işin bitmesi bayağı zor gözüküyor.

BAŞKAN – Seçimleri hemen yapıyorum efendim. Ondan sonra görüşlerinizi alırım.

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) – Öyle de olsa müsait değil efendim.

BAŞKAN – Gündemin "Seçim" kısmına geçiyoruz.

V. – SEÇİMLER

A) KOMİSYONLARDA AÇIK BULUNAN ÜYELİKLERE SEÇİM

1. – Dışişleri Komisyonunda açık bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN – Bazı komisyonlarda açık bulunan ve Anavatan Partisi Grubuna düşen üyelikler için gösterilen adayları okuyup, oylarınıza sunacağım:

Dışişleri Komisyonuna, Ankara Milletvekili İlker Tuncay önerilmiştir.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2. – Çevre Komisyonunda açık bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN – Çevre Komisyonuna, Rize Milletvekili Avni Kabaoğlu aday gösterilmiştir.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bu birleşimin başlangıcında aldığımız karar gereğince, sözlü soruları görüşmüyoruz.

Şimdi, gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleriyle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına geçiyoruz.

VI. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER

1. – 625 Sayılı Özel Eğitim Kurumları Kanunu ile 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununun Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesi Hakkında 254 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 625 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair 326 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (1/71, 1/111) (S. Sayısı : 168)

BAŞKAN – 625 Sayılı Özel Eğitim Kurumları Kanunu ile 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununun Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesi Hakkında 254 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyle ilgili tasarının müzakeresine kaldığımız yerden devam edeceğiz; ancak, Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu başkan, başkanvekili, sözcü ve kâtip seçimini yapamadığından müzakereyi erteliyoruz.

2. – Ailenin Korunmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/597) (S. Sayısı : 335)

BAŞKAN – Ailenin Korunmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporunun müzakeresine başlayacağız; ancak, bu tasarının komisyonca geri alınan maddeleriyle ilgili rapor gelmediğinden erteliyoruz.

3. – Kütahya Milletvekili Mustafa Kalemlî, Anavatan Partisi Genel Başkanı Rize Milletvekili Mesut Yılmaz, Doğru Yol Partisi Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Tansu Çiller, Demokratik Sol Parti Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Bülent Ecevit, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Antalya Milletvekili Deniz Baykal ile 292 Milletvekilinin; Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 83 üncü Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/676) (S. Sayısı : 232)

(1 inci görüşme 20.11.1997 Perşembe günü tamamlanmıştır)

BAŞKAN – Kütahya Milletvekili Mustafa Kalemlî, Anavatan Partisi Genel Başkanı Rize Milletvekili Mesut Yılmaz, Doğru Yol Partisi Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Tansu Çiller, Demokratik Sol Parti Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Bülent Ecevit, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Antalya Milletvekili Deniz Baykal ile 292 Milletvekilinin; Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 83 üncü Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporunun ikinci müzakeresine başlayacağız.

Komisyon?.. Yok.

Hükümet?.. Yok.

Ertelenmiştir.

4. – 4219 Sayılı 1997 Malî Yılı Bütçe Kanunu ile Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/673) (S. Sayısı : 393) (1)

BAŞKAN – 4219 Sayılı 1997 Malî Yılı Bütçe Kanunu ile Bağlı (A) İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporunun müzakeresine başlıyoruz.

Komisyon?.. Burada.

Hükümet?.. Burada.

Komisyon ve Hükümet yerini almıştır.

Geçen birleşimde tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmış ve maddelerine geçilmesi kabul edilmişti.

(1) 393 S. Sayılı Basmayazı 20.11.1997 tarihli 17 nci Birleşim tutanağına ektir.

Şimdi, 1 inci maddeyi okutuyorum:

4219 SAYILI 1997 MALİ YILI BÜTÇE KANUNUNA BAĞLI BAZI CETVELLERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI VE BU KANUNA BİR GEÇİCİ MADDE EKLENMESİ HAKKINDA KANUN TASARISI

MADDE 1. – 4219 sayılı 1997 Malî Yılı Bütçe Kanununa bağlı (A) işaretli cetvelin ilişik (1) sayılı cetvelde yazılı tertibine (1 835 000 000 000 000) liralık ek ödenek verilmiştir.

BAŞKAN – 1 inci madde üzerinde söz isteyen?..

TEMEL KARAMOLLAOĞLU (Sivas) – Refah Partisi Grubu adına, İsmail Özgün.

BAŞKAN – Refah Partisi Grubu adına, İsmail Özgün söz istemişlerdir.

Buyurun Sayın Özgün. (RP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlarım, hatip konuşmasına başlamadan, grupların, bu akşam, bu kanunu çıkarabilmek için bir uzlaşması var mı?

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Süre bitene kadar üzerinde konuşulsun.

BAŞKAN – Efendim, ben, grupların muvafakati varsa, hatip konuşmaya başlamadan, bu muvafakatı; Genel Kurul kararı haline dönüştüreceğim; çünkü, çalışma süremiz 15 dakika sonra bitiyor.

Yok mu efendim?..

O zaman, hatibin konuşması tamamlanıncaya kadar çalışma süresinin uzatılması hususunu...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, 15 dakika var; konuşma süresi 10 dakika.

BAŞKAN – Tamam, konuşma süresi 10 dakika. Ben, grup adına olunca, yanlış değerlendirdim.

Buyurun Sayın Özgün.

Madde üzerinde olduğu için, konuşma süreniz 10 dakikadır.

RP GRUBU ADINA İSMAİL ÖZGÜN (Balıkesir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Anayasamızın 163 üncü, 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanununun 36 ncı maddesinde düzenlenen ekbütçe kanunu tasarısının 1 inci maddesi üzerinde, Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım; bu vesileyle, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bu kanun tasarısının 1 inci maddesinde ne deniliyor; Plan ve Bütçe Komisyonundan gelen metne baktığımızda, 1 inci maddede, aynen şu ifade ediliyor...

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, kürsüde bir hatip konuşuyor efendim; sükûneti muhafaza edelim. Sıraların önünde bulunan arkadaşlarımızın da, sıraların önünü boşaltmalarını rica ediyorum.

Buyurun Sayın Özgün.

İSMAİL ÖZGÜN (Devamla) – "4219 sayılı 1997 Malî Yılı Bütçe Kanununa bağlı (A) işaretli cetvelin ilişik (1) sayılı cetvelde yazılı tertibine (1 835 000 000 000 000) liralık ek ödenek verilmiştir" deniliyor. Bu eködenek nerelere harcanacak, o da gerekçede ifade ediliyor. 427 trilyon lirası faiz ödemelerine, 370 trilyon lirası personel giderlerine, 250 trilyon lirası Emekli Sandığı, Sosyal Sigortalar Kurumu ve Bağ-Kur'a, 117 trilyon lirası yatırım ödeneklerine, 62 trilyon lirası kamu-laştırma ve tezyidi bedel ödemelerine, 180 trilyon lirası tarımsal destekleme, 485 trilyon lirası da kuruluşların diğer cari ve çeşitli transfer harcamalarına harcanacağı gerekçede ifade ediliyor. Kaynağının da borçlanmayla temin edileceği anlaşılıyor.

Değerli milletvekilleri, son yıllarda, aşağı yukarı her yıl, iktidarlar, dönem başında Meclisten geçen bütçelere ek olarak, tahminleri tutmadığı için veya yıl içerisinde hükümetin tercihlerinde değişiklikler meydana geldiği için, ekbütçe kanunu tasarılarını, Meclise, yıl sonuna doğru, sürekli getirmişlerdir.

Özellikle, cari yıl içerisinde hükümet değişiklikleri ortaya çıktığı zaman, bir hükümetin görev süresi dolup da yeni bir hükümet geldiği zaman, bu hükümetin harcama tercihleri ve harcama öncelikleri de değişebilmektedir; gerek gelir politikalarında gerekse harcama politikalarındaki tercihler farklılaşmaktadır. Bu farklılaşmanın da ortaya çıkardığı yeni ilave harcamalar meydana gelebilmektedir. Burada da o olmuştur. 54 üncü Hükümet ile 55 inci Hükümetin gelir ve harcama politikalarındaki tercihlerinin haklı olduğu, şimdi, Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmekte olan 1998 mali yılı konsolide bütçesinde de açıklıkla görülmektedir.

Faizlerin bütçe içindeki payı, 1996 yılında yüzde 38'idi; 1997 yılında, bizim hazırladığımız bütçede, yüzde 28'e düşürülmüştü; şimdi, 1998 bütçesinde, tekrar yüzde 40'a çıkarılmaktadır. Bizden önce hazırlanan bütçede faiz ödemelerinin bütçe içerisindeki payı, bizim hazırladığımız bütçeden aşağı yukarı 10 puan fazladır. Bizden sonra hazırlanan bütçede faiz ödemelerinin bütçe içerisindeki payı, bizim hazırladığımız bütçedekinden 12 puan daha fazladır. Faiz ödemelerinin gayri safi millî hâsılaya oranı da, yine aynı şekilde, 1996 yılında yüzde 10 iken, 1997 bütçesinde yüzde 8'e düşmüş, 1998 bütçesinde tekrar yüzde 12'ye çıkmıştır. İç borçlanma ortalama vadesi de, 1996'da 195 gün gibi kısa bir döneme sıkışmışken, 1997 yılında bizim uyguladığımız politikalar neticesinde 392 güne çıkmış ve aşağı yukarı bir hafta kadar önce yapılan bir borçlanmada da, vade, tekrar 190 güne düşmüş ve faiz oranı, bizim bıraktığımız düzeyin 20-30 puan üzerine çıkmıştır.

Bu Hükümet, geçtiğimiz dört ay içerisinde, benim tespitlerime göre, aşağı yukarı 2 katrilyon liranın üzerinde borçlanma yapmıştır. 1998 bütçesine bakıldığında, borçlanma politikasının da devam edeceği anlaşılmaktadır. Tabii, bunun getireceği sonuç gayet açıktır; devlete borç verenler uygulamalar üzerinde daha da etkili olacak demektir önümüzdeki dönemde.

Şimdi, ekbütçeyle getirdiğiniz tablo gayet açık. Burada, faiz ödemelerine para ödeyeceksiniz. Tabii, bunun yanında, tezyidi bedel ve kamulaştırmayla ilgili bir bölüm var; onu, konuşmamın başında arz ettim. Bu konulan ödenek de, temenni ediyorum ki, inşallah, bu kamulaştırmalar ve tezyidi bedeller için ödenir, başka alanlara kaydırılmaz. Onun nasıl olacağını da, yıl sonunda birlikte müşahade etmiş olacağız.

Değerli arkadaşlar, geçen yılki ekbütçeyle ilgili görüşmeler esnasında neler konuşulmuş diye tutanaklara bir baktım; ANAP Grubu adına konuşan Sayın Çelebi -zabıtlardan aynen okuyorum- o konuşmasında "Değerli arkadaşlarım, burada çok açık gözükken hadise şudur: Bütçe açığı artışı bugün önemsememiz gerekiyor. Bu bütçe açığı arttıkça, memurun geçinme standardı aşağı inecektir; memurun, işçinin, emeklinin geçinmesi zorlaşacaktır. Köylü, 5 yıl önce, 1 kilogram pamuğa 3 kilogram mazot aldığı bir dönemden, 1 kilogram pamuğa 1 kilogram mazot alır hale gelecektir. Buğday üreticisi de pamuk üreticisi de zorlanacaktır, parasını alamayacaktır. Bugün, personelin durumunda, personel harcamalarına bakalım..." diyor, yüzde 50 verilen zammı az gördüğünü ifade ediyor -ben hepsini okumuyorum- ama, bugün dönüp dolaşıp geldiğimiz noktada ve bu Hükümetin Plan ve Bütçe Komisyonuna getirdiği bütçeye baktığımız zaman -nè görüyoruz- geçen yılki konuşmasını, âdeta, buradan tekrar ifade ediyor.

Getirilen bütçe ortada. Bu bütçede, yatırım diye bir şey yok, çalışanlara zam yok. Ne var bütçede; daha çok faiz ödemesi var. Tabii, dargelirli insanlar için önümüzdeki kış ayları fevkalade zor geçeceğe benziyor. Hükümetin başı da, bunu -yanlış hatırlamıyorsam- bir beyanında ifade etmişti; önümüzdeki kışın çok çetin geçeceği ifade edilmmişti. Zannediyorum, hakikaten de öyle olacak; çünkü, bütçede, çalışanlara öngörülen zammın, enflasyonun yüzde 60 seviyelerine indirileceği gerekçesiyle, o seviyelerde tutulacağı ifade ediliyor. O bakımdan, ben, bu vesileyle, iktidara mensup milletvekili arkadaşlarımızı buradan ikaz etmek istiyorum. Evet, siz, bu uygulamalarla, bu darge-

lirli insanlara bu kıışı dar getirebilirsiniz; ama, yarın, öbür gün, bir erken genel seçim yapıldığında, vatandaşımız da size sandığı dar getirir diyorum. Bunu da buradan ifade etmeyi, kendim için bir görev sayıyorum.

Değerli kardeşlerim, bakınız, üç yıllık bir istikrar paketi açıkladınız, bunun için IMF ile görüşmeler yaptınız. Tabii, bu görüşmelerin neticesinde ne oldu, karşımıza ne çıktı; IMF "çok kısa vadeli -öyle üç yıl, iki yıl gibi değil, çok kısa vadeli- bir programla karşımıza gelin" dedi. Bunun anlamı nedir; yani, siz, üç yıl iktidarda kalacağınızı mı zannediyorsunuz; siz kim, üç yıl iktidarda kalmak kim anlamına gelir bu karşılaşılan durum. O bakımdan, şimdi, çok kısa vadeli bir program hazırlığı yapıldığını duyuyoruz. Tabii, burada, önemli olan, doğru dürüst bir vergi reformunun Meclise getirilmesi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Özgün, vaktin darlığını da dikkate alarak, konuşmanızı tamamlayın lütfen.

İSMAİL ÖZGÜN (Devamla) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

İktidarlar, kamu açıklarını giderecek, malî dengeleri sağlayacak, kayıtdışı ekonomiyi kayıt altına alacak, yatırımları hızlandıracak, üretimi ve ihracatı artıracak uygulamaları buraya getirmek durumundadır; yoksa, hiçbir ekonomik problemin üstesinden gelinmesi mümkün değildir.

Vaktim dolduğu için sözlerimi bitiriyorum. Bu vesileyle, Yüce Meclise saygılarımı sunuyorum. (RP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Refah Partisi Grubu adına konuşan Balıkesir Milletvekili Sayın İsmail Özgün'e teşekkür ediyorum.

Sayın milletvekilleri, çalışma süremizin bitimine çok az bir zaman kalmıştır; bir başka hatibi dinlemeye dahi yetmeyecek bir süre var. Bu sebeple...

ABBAS İNCEAYAN (Bolu) – Başka söz isteyen yok Sayın Başkan, maddeyi oylayın.

BAŞKAN – Var efendim, başka söz isteyenler var.

Kaldığımız yerden yarın devam etmek üzere, kanun tasarısı ve tekliflerini sırasıyla görüşmek için, 27 Kasım 1997 Perşembe günü saat 15.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 18.59

VII.— SORULAR VE CEVAPLAR

A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.— Muğla Milletvekili Zeki Çakıroğlu'nun, Fethiye – Göcek Tüneli İhalesinin ne zaman yapılacağına ilişkin sorusu ve Bayındırlık ve İskân Bakanı Yaşar Topçu'nun yazılı cevabı (7/3625)

14.10.1997

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Bayındırlık ve İskân Bakanı Sayın Yaşar Topçu tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını talep etmekteyim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Zeki Çakıroğlu

Muğla

Soru :

1. Fethiye Göcek tünelinin yapılması zorunluluk arz etmektedir. Bugüne kadar "Yılan hikâyesine" döndürülen "Göcek Tüneli" ne zaman ihale edilecektir?
2. 1998 yılı yatırım programında ne kadar ödenek ayrılmıştır?

T.C.

Bayındırlık ve İskân Bakanlığı

Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

Sayı: B.09.0.BHİ.0.00.00.25/2-A/3490

Konu : Muğla Milletvekili

Zeki Çakıroğlu'nun Yazılı Soru Önergesi.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

25.1.1997

İlgi : TBMM Başkanlığının 27.10.1997 gün ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/3625-8887/23442 sayılı yazısı.

İlgi yazı ekinde alınan, Muğla Milletvekili Zeki Çakıroğlu'nun "Fethiye - Göcek Tüneli İhalesi"ne dair Bakanlığımıza yönelttiği yazılı soru önergesi incelenmiştir.

1. Kalkan km:0+000 olmak üzere, km:109+000-110+000 arasında bulunan L=960 m. uzunluğundaki Göcek Tüneli; Karayolları Genel Müdürlüğümüzün 1997 Yılı Çalışma Programında yer alan Kalkan-Fethiye-2.B1.Hd. yolu projesi bünyesinde yaptırılacaktır. Adı geçen tünelin proje çalışmaları tamamlanmış olup, ihalenin yıl sonuna kadar yapılması ile ilgili çalışmalara başlanılmıştır.

2. Kalkan-Fethiye-2.B1.Hd. (Göcek Tüneli dahil) yolunun 1998 Yılı Yatırım Programına teklif edilen ödeneği 1 trilyon TL. dir.

Bilgi ve gereğini arz ederim.

Yaşar Topçu

Bayındırlık ve İskân Bakanı

2.- *Elazığ Milletvekili Ömer Naimi Barım'ın;*

- *Tarım Kredi Kooperatifleri Yönetim Kuruluna ve TMO.Genel Müdürlüğüne yapılan atamalara,*

- *Elazığ - Baskil - Karakaya Baraj Gölünden sulanacak bölgelere,*

İlişkin soruları ve Tarım ve Köyişleri Bakanı Mustafa Rüştü Taşar'ın yazılı cevabı (7/3640,3646)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Köyişleri Bakanı Sayın Mustafa Taşar tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

16.10.1997

Ömer Naimi Barım

Elazığ

1. Tarım Kredi Kooperatif Yönetim Kurulunu "Ayda 900 milyon alıyorlar" diye eleştirdiğiniz kişileri ve kurumu islah etmek yerine aynı yere ANAP Teşkilatında görev yapan kişileri atadığınız doğru mudur?

2. Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü'nün Genel Müdür Yardımcıları kadrolarının dolu olmasına rağmen Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Başmüfettişi Zeki Can'ın usulsüz bir şekilde atandığı doğru mudur?

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Köyişleri Bakanı Sayın Mustafa Taşar tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

16.10.1997

Ömer Naimi Barım

Elazığ

Elazığ İli Baskil İlçesi Karakaya Barajı gölünden sulanacak Sahil Köyleri sulamaları ne zaman başlayacak? Bu sulamadan kaç hektar alan ve köy yararlanacak? Bu sulama ile Millî Ekonomiye ne kadar katkı sağlanacak?

2. Sahil Köylerinde yapılan montaj çalışmaları tamamlandı mı? Elektrik Trafoları ne zaman bitirilecek?

T.C.

Tarım ve Köyleri Bakanlığı
Araştırma Planlama ve Koordinasyon
Kurulu Başkanlığı
Sayı : KDD.G.4-3298-78909
Konu : Yazılı soru önergesi

25.11.1997

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 27 Ekim 1997 Gün ve A.01.GNS.0.10.00.02-9111 Sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazınız ekinde gönderilen; Elazığ Milletvekili Sayın Ömer Naimi Barım'a ait, yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımız görüşleri ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mustafa Taşar
Tarım ve Köyleri Bakanı

Yazılı Soru Önergesi Sahibi: Ömer Naimi Barım
Elazığ Milletvekili

(Esas No : 7/3640-8916)

Soru 1. Tarım Kredi Kooperatif Yönetim Kurulunu "Ayda 900 milyon alıyorlar" diye eleştirdiğiniz kişileri ve Kurumu ıslah etmek yerine aynı yere ANAP Teşkilatında görev yapan kişileri atadığınız doğru mudur?

Cevap 1.

Ankara Ticaret Sicil Memurluğunun Bakanlığımıza hitaben yazmış oldukları 29.7.1997 Tarih ve 33745 sayılı yazıda, Eski Yönetim Kurulu Üyelerinin görev sürelerinin 4.10.1996 Tarih itibarıyla sona erdiği anlaşılmıştır. Bu nedenle Bakanlığımızca yapılan incelemeler ile tescil mercii olan Ankara Ticaret Sicili Memurluğundan alınan bilgi ve belgelere göre 1581 sayılı kanunun 4 üncü Maddesi (24.6.1995 Tarih ve 553 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile değiştirilmeden önceki hükmü) uyarınca 28.8.1994 Tarihinde yapılan ve Bakanlığımızca da onaylanarak geçerlilik kazanan Birliğin Genel Kurul toplantısında iki yıllık süre için seçilmiş olan Yönetim ve Denetim Kurulu üyelerinin görev sürelerinin, iki yıllık sürenin dolmuş olması sebebiyle sona ermiştir.

1581 Sayılı kanun hükümlerine göre çıkarılan ve halen yürürlükte bulunan Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği Ana sözleşmesinin 26 ncı Maddesi gereğince, İlk Genel Kurul Toplantısına kadar görev yapmak üzere boşalmış olan Denetim ve Yönetim Kurulu üyeliklerine atamalar yapılmıştır.

Ayrıca, Bakanlığımızca atanan Yönetim Kurulu Üyelerinin atandıkları tarihte siyasi partilerin Merkez ve Taşra organlarında görevli olduklarına dair elimizde herhangi bir belge bulunmamaktadır.

Soru 2. Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü'nün Genel Müdür Yardımcıları kadrolarının dolu olmasına rağmen Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Başmüfettişi Zeki Can'ın usulsüz bir şekilde atandığı doğru mudur?

Cevap 2.

1-a) Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürü ve Yönetim Kurulu Başkanı İsmet Ağan'ın başka bir göreve atanmak üzere bu görevinden ayrılması,

b) Bu suretle boşalan Genel Müdürlük ve Yönetim Kurulu Başkanlığına, Genel Müdür Yardımcısı ve Yönetim Kurulu Üyesi M. Adnan Maraşlı'nın atanması,

c) M. Adnan Maraşlı'dan boşalan Genel Müdür Yardımcılığı ve Yönetim Kurulu Üyeliliğine Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Başmüfettişi Zeki Can'ın atanması,

Kararnameleri Başbakanlığa sunulmuş, Başbakanlık ve Cumhurbaşkanlığı Makamlarınca imzalanmalarını müteakip Resmî Gazete'de yayınlanmışlardır.

2- Zeki Can'ın atanması ile ilgili 97/47992 sayılı kararname 5.10.1997 tarihli Resmî Gazete'de, diğer iki kararname ise 10.10.1997 tarihli Resmî Gazete'de yayınlanmıştır.

3- Kararnamelerin Resmî Gazetede yayınlanmasından sonra, atanmaların yeni görevlerine başlayabilmeleri için kendilerine yazılı tebligat yapılması, eski görevlerinden ayrılış tarihlerine göre maaş nakli belgesi düzenlenmesi ve diğer bazı işlemlerin tekemmül ettirilmesi gerekmektedir. Anayasa'nın 125 inci maddesine göre idarî işlemlere karşı açılacak davalarda süre yazılı bildirim tarihinden başlamaktadır.

4- Bahsi geçen kararnameler farklı tarihli Resmî Gazeteler'de yayınlanmasına rağmen ilgili 3 görevli de atanmalarıyla ilgili kararnameleri aynı tarihte (10.10.1997) tebellüğ etmişler ve görev değişiklikleri bu tarihte tekemmül etmiştir.

5- Zeki Can'ın Genel Müdür Yardımcılığı ve Yönetim Kurulu Üyeliği'ne tayininin tamamlanması ve adı geçenin bu göreve başlaması 10.10.1997 tarihinde gerçekleşmiş olup, bu tarihte atandığı kadro M. Adnan Maraşlı'nın Genel Müdürlük ve Yönetim Kurulu Başkanlığı'na atanması nedeniyle boşalmış durumdadır.

6- Görüleceği üzere Zeki Can'ın münhal olmayan bir kadroya atamasının yapılarak göreve başlatılması ve aynı anda bir kadroda iki görevlinin bulunması sözkonusu değildir.

7- Zeki Can'la ilgili, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'ndan muvafakat alınması, Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdür Yardımcılığı ve Yönetim Kurulu Üyeliği'ne atanması konusundaki kararnamenin tekemmülü, tebligat ve adı geçenin eski görevinden ayrılarak yeni görevine başlatılması işlemlerinde mevzuata aykırı herhangi bir husus bulunmamaktadır.

Diğer taraftan, Zeki Can dört yıllık Ankara İktisadî ve Ticarî İlimler Akademisi Ekonomi ve Maliye Bölümü mezunu olup, Devlet İstatistik Enstitüsü, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Etibank ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nda çeşitli kademelerde görev yapmış, 23 yıllık Kamu hizmetinin 20 yılında Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Müfettiş Yardımcılığı, Müfettişliği, Başmüfettişliği ve Tef-tiş Kurulu Başkan Yardımcılığı görevlerinde bulunmuştur.

Adı geçen bir yıl süreyle yurtdışı incelemeler için görevlendirilmiş, ayrıca çalışmalarını yürüt-tüğü Kanun tasarılarıyla ilgili olarak çeşitli Avrupa Ülkelerine gönderilmiştir.

Öğrenimi ve özellikle Kamu İktisadî Teşebbüsleri ile ilgili İdarî ve Meslekî ihtisası, tecrübesi ve birikimleri dikkate alınarak, ayrıca 233 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 7 nci maddesinde öngörülen nitelikleri haiz olması gözönünde bulundurularak Zeki Can Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdür Yardımcılığı ve Yönetim Kurulu Üyeliliğine atanmıştır.

Yazılı Soru Önergisi Sahibi : Ömer Naimi Barım
Elazığ Milletvekili

(Esas No : 7/3646-8926)

Soru 1. Elazığ İli Baskil İlçesi Karakaya Barajı gölünde sulanacak Sahil Köyleri sulamaları ne zaman başlayacak? Bu sulamadan kaç hektar alan ve köy yararlanacak? Bu sulama ile Millî ekonomiye ne kadar katkı sağlanacak?

Soru 2. Sahil köylerinde yapılan montaj çalışmaları tamamlandı mı? Elektrik trafoları ne zaman bitirecek?

Cevap :

Söz konusu yazılı soru önergesi, konusu itibarıyla Bakanlığımızı ilgilendirmemektedir.

3.- Afyon Milletvekili İsmet Attila'nın, Afyon-Dinar'a bağlı köy içi yollarının yapılması için gerekli ödeneğin ne zaman verileceğine ilişkin sorusu ve Bayındırlık ve İskân Bakanı Yaşar Topçu'nun yazılı cevabı (7/3718)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorunun Bayındırlık ve İskân Bakanı Sayın Yaşar Topçu tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

İsmet Attila
Afyonkarahisar

Afyon Dinar İlçesinde deprem sonrası yeni yerleşime açılmış bulunan 24 Köyün, Köy içi yollarının yapılması için Afet Fonu'ndan Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü'ne yeterli ödenek ne zaman aktarılacaktır?

T.C.

Bayındırlık ve İskân Bakanlığı
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği
Sayı : B.09.0.BHİ.0.00.00.25/2-A/3488
Konu : Afyon Milletvekili İsmet Attila'nın
Yazılı Soru Önergesi.

25.11.1997

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : TBMM Başkanlığının 5.11.1997 gün ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-9228 sayılı yazısı. (7/3718)

İlgi yazı ekinde alınan, Afyon Milletvekili İsmet Attila'nın "Dinar İlçesine bağlı köy içi yollarının yapımı için gerekli ödeneğin Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğüne aktarılması"na dair Bakanlığımıza yönelttiği yazılı soru önergesi incelenmiştir.

Dinar'da yapımı tamamlanan afet konutlarının bulunduğu 21 köye ait yolların yapımı için gereken 1 inci keşif miktarı Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından hesaplanmış olup, KDV dahil 112.632.279.375.- TL dir.

Bilindiği üzere; 7269 Sayılı "Umumî Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun'da" değişiklik yapan 1051 Sayılı Kanunun EK-2 nci maddesi "bir yerin genel hayatına etkili tabii afetler dolayısıyla, kurulan yerlere içmesuyu getirilmesi, bağlantı yollarının ve elektrik tesislerinin yapılması, meskûn yeri tehdit eden dere ve sel yataklarının ıslahı ve diğer hizmetler İmar ve İskân Bakanlığının isteği üzerine ilgili Bakanlık ve Müesseselerce öncelikle yapılır." hükmünü getirmiştir.

Buna göre, 21 köyün yollarının Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından yıllık Yatırım Programına alınarak yaptırılması gerekmekte ise de; anılan yollar Kuruluşun 1998 yılı yatırım Programında yer alması durumunda imkânlar ölçüsünde Afet İşleri Genel Müdürlüğümüzün iş makineleri ve yerel imkânlar ile yaptırılmaya çalışılacaktır.

Bilgi ve gereğini arz ederim.

Yaşar Topçu
Bayındırlık ve İskân Bakanı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

19 UNCÜ BİRLEŞİM

26 . 11 . 1997 ÇARŞAMBA

Saat : 15.00

1

BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — Altı ilde uygulanmakta olan Olağanüstü Hal'in 30.11.1997 günü saat 17.00'den geçerli olmak üzere dört ay süre ile uzatılmasına ilişkin Başbakanlık Tezkeresi,

2

ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

3

SEÇİM

4

OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5

MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

6

GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

SÖZLÜ SORULAR

1. — İzmir Milletvekili Atilla Mutman'ın, özel okulların ücretlerine ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/576) (2)

2. — İstanbul Milletvekili Ziya Aktaş'ın, Hitit dili ve uygarlığı konusundaki çalışmalara ilişkin Kültür Bakanından sözlü soru önergesi (6/578) (2)

3. — Yozgat Milletvekili İlyas Arslan'ın, Sivas - Ankara Doğalgaz Boru Hattı güzergâhının değiştirilme nedenine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/583) (1)

4. — Konya Milletvekili Hüseyin Arı'nın, Bodrum Kalesi Su Altı Arkeoloji Müzesinde sergilenen Doğu Roma Gemisinin bir maket olup olmadığına ilişkin Kültür Bakanından sözlü soru önergesi (6/585) (1)

5. — Konya Milletvekili Veysel Candan'ın, Millî Güvenlik Kurulu görüşme tutanaklarının kamuoyuna açıklanmasının gerekçesine ilişkin Millî Savunma Bakanından sözlü soru önergesi (6/587) (1)

6. — Siirt Milletvekili Ahmet Nurettin Aydın'ın, Siirt Organize Sanayi Bölgesi Alt Yapı Projesi ve KOBİ kredilerine ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/588) (1)

7. — Konya Milletvekili Veysel Candan'ın, sekiz yıllık kesintisiz eğitimi protesto yürüyüşünde yaşanan olaylara ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/589) (1)

8. — Siirt Milletvekili Ahmet Nurettin Aydın'ın, Iısu Barajı projesine ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/590) (1)

9. — Ankara Milletvekili Ersönmez Yarbay'ın, MKE Kurumuna bağlı Kırık-kale Mühimmat Fabrikasındaki zarara ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/591) (1)

10. — Ankara Milletvekili Ersönmez Yarbay'ın, MKE Kurumuna bağlı Kırık-kale Mühimmat Fabrikasında meydana gelen patlamaya ilişkin Millî Savunma Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/592) (1)

11. — Ankara Milletvekili Ersönmez Yarbay'ın, Televole programının aile ve çocuklar üzerindeki etkileri konusunda bir araştırma yapılıp yapılmadığına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/593) (1)

12. — Ankara Milletvekili Ersönmez Yarbay'ın, MKE Kurumuna bağlı Elmadağ Barutsan Fabrikasında meydana gelen patlama ve iş kazalarına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/594) (1)

(1) Bir birleşimde cevaplandırılmamıştır.

(2) İki birleşimde cevaplandırılmamıştır.

SÖZLÜ SORULAR

13. — Ankara Milletvekili Ersönmez Yarbay'ın, MKE Kurumuna bağlı Kırıkkale Mühimmat Fabrikasında meydana gelen yangının söndürülmesinde yabancı ülkelerden gelen yardımlara ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/595) (1)

14. — Giresun Milletvekili Turhan Alçelik'in, fındık fiyatlarına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/599) (1)

15. — İstanbul Milletvekili Algan Hacaloğlu'nun, Ekonomik ve Sosyal Konsey' in oluşumuna ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/600) (1)

16. — Konya Milletvekili Veysel Candan'ın, sekiz yıllık kesintisiz eğitimi protesto gösterileri konusundaki beyanlarına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/602)

17. — Konya Milletvekili Veysel Candan'ın, Bakanlık personelinin fişlendiği yolunda basında çıkan haberlere ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/603)

18. — Konya Milletvekili Veysel Candan'ın, Bakanlıkta yapılan görevden alma, atama ve tayinlere ilişkin Kültür Bakanından sözlü soru önergesi (6/604)

19. — Konya Milletvekili Veysel Candan'ın, gazetelerin promosyon düzenlemek için Bakanlığa verdikleri teminat mektuplarına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/605)

20. — Ankara Milletvekili Ersönmez Yarbay'ın, Kırıkkale Mühimmat Fabrikasında meydana gelen kazadan sonra yapılacak yatırımlara ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/606)

21. — Ankara Milletvekili Ersönmez Yarbay'ın, Kırıkkale Mühimmat Fabrikasında meydana gelen patlamanın nedenine ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/607)

22. — Niğde Milletvekili Mehmet Salih Katırcıoğlu'nun, Niğde - Yeşilburç ve Çiftlik yollarının onarımına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/609)

23. — Niğde Milletvekili Mehmet Salih Katırcıoğlu'nun, Niğde İlinde mazotla tarımsal sulama yapan çiftçilerin sorunlarına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/610)

24. — Sinop Milletvekili Kadir Bozkurt'un, Sinop - Boyabat'da organize sanayi bölgesi kurulup kurulmayacağına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/611)

25. — Sinop Milletvekili Kadir Bozkurt'un, Sinop İlindeki öğretmen açığına ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/612)

SÖZLÜ SORULAR

26. — Bursa Milletvekili Ertuğrul Yalçınbayır'ın, Marmara Denizi ve Uluabat Gölünün kirlenmesine karşı alınacak tedbirlere ilişkin Çevre Bakanından sözlü soru önergesi (6/613)

27. — Sinop Milletvekili Kadir Bozkurt'un, Sinop - Boyabat futbol sahası inşaatına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/614)

28. — Konya Milletvekili Veysel Candan'ın, hükümetin kurulması konusunda basına yaptığı açıklamalara ilişkin Başbakanından sözlü soru önergesi (6/615)

29. — Niğde Milletvekili Mehmet Salih Katırcıoğlu'nun, Niğde İline bağlı bazı ilçelerin sağlık ocağı ihtiyacına ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/616)

30. — Niğde Milletvekili Mehmet Salih Katırcıoğlu'nun, Niğde'ye bağlı bazı ilçelerin kültürevi projelerine ilişkin Kültür Bakanından sözlü soru önergesi (6/617)

31. — Niğde Milletvekili Mehmet Salih Katırcıoğlu'nun, Niğde'ye bağlı bazı yerleşim birimlerinin gölet projelerine ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/618)

32. — Antalya Milletvekili Arif Ahmet Denizolgun'un, Alanya yakınlarında bulunan bazı tarihî ve turistik yerlere ilişkin Kültür Bakanından sözlü soru önergesi (6/619)

33. — Antalya Milletvekili Arif Ahmet Denizolgun'un, Yunanistan'da Türk düşmanlığı propagandası yapıldığı iddialarına ilişkin Dışişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/620)

34. — Antalya Milletvekili Arif Ahmet Denizolgun'un, Alanya Kalesinin ziyaret saatlerine ilişkin Kültür Bakanından sözlü soru önergesi (6/621)

35. — Antalya Milletvekili Arif Ahmet Denizolgun'un, Alanya'daki Kızıl Kule'nin turistlerin ziyaretine sürekli açık tutulup tutulmayacağına ilişkin Kültür Bakanından sözlü soru önergesi (6/622)

36. — Antalya Milletvekili Arif Ahmet Denizolgun'un, Alanya Alara Kalesine ilişkin Kültür Bakanından sözlü soru önergesi (6/623)

37. — Antalya Milletvekili Arif Ahmet Denizolgun'un, sekiz yıllık kesintisiz eğitim çalışmalarına ve personel maaşlarına ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/627)

38. — Antalya Milletvekili Arif Ahmet Denizolgun'un, Alanya'da bulunan bazı tarihî ve turistik yerlere ilişkin Kültür Bakanından sözlü soru önergesi (6/628)

39. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, İran - Türkiye Ana Dogalgaz Boru ihalesine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/630)

SÖZLÜ SORULAR

40. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, Erzincan Sağlık Meslek Lisesi binası ile öğretmen lojmanları ihalelerine ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/631)

41. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, Erzincan'daki bazı bina ve tarihi yerlerin restorasyon çalışmalarına ilişkin Kültür Bakanından sözlü soru önergesi (6/632)

42. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde verilen yatırım kredilerine ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/633)

43. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, Erzincan Mercan I ve Gırevlik II nci Hidroelektrik Santrali projelerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/634)

44. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, Erzincan Otlukbeli Ziraat Bankası Şubesinin ne zaman açılacağına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/635)

45. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, Erzincan Turnaçayı Barajı ihalesinin ne zaman yapılacağına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/636)

46. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, Erzincan'daki bazı ilköğretim okulu ve lojman inşaatlarına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/637)

47. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, yükseköğrenim öğrencilerine verilen burslara ve Erzincan Huzurevi inşaatına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/638)

48. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, geçici olarak başka ile nakledilen Erzincan Polis Okuluna ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/639)

49. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, Erzincan Bağ - Kur Hizmet Binası ihalesinin ne zaman yapılacağına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/640)

50. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, Erzincan ve Refahiye kapalı spor salonlarına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/641)

51. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, Erzincan Araştırma ve Uygulama Hastanesi inşaatına ilişkin Başbakanından sözlü soru önergesi (6/642)

52. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, özelleştirilen kuruluşlarda çalışan işçilerin istihdamına ilişkin Başbakanından sözlü soru önergesi (6/643)

53. — Kahramanmaraş Milletvekili Avni Doğan'ın, SSK'nun usulsüz personel aldığı iddiasına ilişkin Başbakanından sözlü soru önergesi (6/644)

SÖZLÜ SORULAR

54. — Şanlıurfa Milletvekili Abdulkadir Öncel'in, personel atamalarına ilişkin Maliye Bakanından sözlü soru önergesi (6/645)

55. — Şanlıurfa Milletvekili Abdulkadir Öncel'in, sodalı içeceklere ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/646)

56. — Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in, Tunceli doğumlu olup bu ilde görev yapmak isteyen öğretmenlere ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/647)

57. — Şanlıurfa Milletvekili Abdulkadir Öncel'in, İstanbul Defterdarının görevden alınmasına ilişkin Maliye Bakanından sözlü soru önergesi (6/648)

58. — Adana Milletvekili Sıtkı Cengil'in, Adana - Aladağ Sağlık Ocağı doktoruna ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/649)

59. — Şanlıurfa Milletvekili Abdulkadir Öncel'in, yurtdışında lisans eğitimi yapan öğrencilere denklik verilmediği iddiasına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/650)

60. — Şanlıurfa Milletvekili Abdulkadir Öncel'in, Ardahan Merkez Hacıali Köyü'nün su sorununa ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/651)

61. — Ağrı Milletvekili M. Sıddık Altay'ın, Ağrı ve ilçelerinin kütüphane ihtiyacına ilişkin Kültür Bakanından sözlü soru önergesi (6/652)

62. — Ağrı Milletvekili M. Sıddık Altay'ın, Ağrı - Hamur İlçesinin sağlık merkezi ihtiyacına ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/653)

63. — Ağrı Milletvekili M. Sıddık Altay'ın, Sağlık Meslek Liselerinden mezun olanların istihdamına ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/654)

64. — Ağrı Milletvekili M. Sıddık Altay'ın, Ağrı - Hamur İlçesi Ceylanlı - Kamışlı Köyleri arasında bağlantıyı sağlayacak köprü projesine ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/655)

65. — Ağrı Milletvekili M. Sıddık Altay'ın, Ağrı - Hamur İlçesine bağlı Köşk - Tükenmez köylerinin köprü ihtiyacına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/656)

66. — Ağrı Milletvekili M. Sıddık Altay'ın, kalkınmada öncelikli yörelerdeki çiftçilere ek kredi verilip verilmeyeceğine ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/657)

67. — Ağrı Milletvekili M. Sıddık Altay'ın, Tutak - Erzurum yoluna ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/658)

68. — Ağrı Milletvekili M. Sıddık Altay'ın, Ağrı iline yeni barajlar yapılıp yapılmayacağına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/659)

SÖZLÜ SORULAR

69. — Ağrı Milletvekili M. Sıddık Altay'ın, Ağrı - Tutak baraj projelerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/660)

70. — Ağrı Milletvekili M. Sıddık Altay'ın, Ağrı - Patnos Şeker Ova Barajı ihalesine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/651)

71. — Ağrı Milletvekili M. Sıddık Altay'ın, Murat Nehri üzerinde kurulması planlanan baraja ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/662)

72. — Ağrı Milletvekili M. Sıddık Altay'ın, Eleşkirt Aydıntepe Barajı projesine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/663)

73. — Ağrı Milletvekili M. Sıddık Altay'ın, Ağrı Yazıcı Barajı inşaatına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/664)

74. — Ağrı Milletvekili M. Sıddık Altay'ın, Patnos Barajı ve Patnos Ovası sulama inşaatlarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/665)

75. — Ağrı Milletvekili M. Sıddık Altay'ın, Ağrı - Hamur İlçesi Yukarı Gözlüce Sağlık Ocağının sağlık personeli ihtiyacına ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/666)

76. — Şanlıurfa Milletvekili Abdulkadir Öncel'in, Ceylanpınar'a bağlı bazı köylerin içme suyu ve köprü sorununa ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/667)

77. — Şanlıurfa Milletvekili Abdulkadir Öncel'in, Yaylak Ovası Sulama Projesine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/668)

78. — Aksaray Milletvekili Nevzat Köse'nin, Aksaray - Ağaören'de DYP bayrağını yakan Ana. P. ilçe başkanı ve muhtarlar hakkında yapılan işleme ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/669)

79. — Siirt Milletvekili Mehmet Emin Aydın'ın, Güneydoğu'da boşaltılan köylere dönüşün sağlanması için yapılan çalışmalara ilişkin Başbakanından sözlü soru önergesi (6/670)

80. — Siirt Milletvekili Mehmet Emin Aydın'ın, Siirt'teki ilköğretim okullarının branş öğretmeni açığına ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/671)

81. — Siirt Milletvekili Mehmet Emin Aydın'ın, Siirt - Şirvan'daki orman alanlarının yok edildiği iddialarına ilişkin Orman Bakanından sözlü soru önergesi (6/672)

82. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, Erzincan - Refahiye - Doğandere Nahiyesinde Jandarma Karakolu açılıp açılmayacağına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/673)

SÖZLÜ SORULAR

83. — Gaziantep Milletvekili Mehmet Bedri İncetahtacı'nın, Gaziantep Sanayi Fuarında meydana gelen bombalama olayının faillerine ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/674)

84. — Ankara Milletvekili Ersönmez Yarbay'ın, Ankara - Sincan'daki Yunus Göleti alanı imar planının değiştirilmesine ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/675)

85. — Kahramanmaraş Milletvekili Avni Doğan'ın, Malatya - Doğanşehir'de müfettişlerce öğretmenlere yöneltilen sorulara ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/676)

86. — Kahramanmaraş Milletvekili Avni Doğan'ın, İstanbul Millî Eğitim Müdürü hakkındaki bazı iddialara ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/677)

87. — Yozgat Milletvekili Abdullah Örnek'in, Balıkesir - Ayvalık İlçesi Kovancı Sarıcalı İlköğretim Okulu Yaptırma ve Koruma Derneğince bazı vatandaşlardan bağış için senet alındığı iddiasına ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/678)

88. — Yozgat Milletvekili Abdullah Örnek'in, «İmar Kanununun Bir Maddesinin Yürürlükten Kaldırılması»nı öngören Kanun Tasarısına ilişkin Başbakanından sözlü soru önergesi (6/679)

89. — Yozgat Milletvekili İlyas Arslan'ın, Yozgat SSK Hastanesi inşaatına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/680)

90. — Çorum Milletvekili Mehmet Aykaç'ın; kamu çalışanlarının ve emeklilerinin maaşlarına ilişkin Maliye Bakanından sözlü soru önergesi (6/681)

91. — Çorum Milletvekili Mehmet Aykaç'ın, Diyanet İşleri Başkanlığına verilen yeni kadrolara ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/682)

92. — Çorum Milletvekili Mehmet Aykaç'ın, tarımsal kredi faiz oranlarının düşürülüp düşürülmeyeceğine ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/683)

93. — Ankara Milletvekili Ersönmez Yarbay'ın, il ve ilçe nüfus müdürlüklerinde bilgisayar sistemine ne zaman geçileceğine ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/684)

94. — Ankara Milletvekili Ersönmez Yarbay'ın, Ankara - Balâ'daki imam açığına ve Kur'an kurslarına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/685)

95. — Ankara Milletvekili Ersönmez Yarbay'ın, Mamak ve Kayaş'ta bulunan ilköğretim okullarının öğretmen ve araç - gereç ihtiyaçlarına ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/686)

SÖZLÜ SORULAR

96. — Şanlıurfa Milletvekili Abdulkadir Öncel'in, Yüksek Askerî Şûra kararıyla emekliye sevk edilen subay ve astsubaylara ilişkin Millî Savunma Bakanından sözlü soru önergesi (6/687)

97. — Ankara Milletvekili Ahmet Bilge'nin, Ankara - Çamlıdere - Peçenek Sağlık Ocağının doktor ve hemşire ihtiyacına ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/688)

98. — Ankara Milletvekili Ahmet Bilge'nin, Ankara - Çamlıdere'deki okul sayısına ve öğretmen açığına ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/689)

99. — Niğde Milletvekili Mehmet Salih Katırcıoğlu'nun, Niğde'nin demiryolu ulaşımındaki sorunlarına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/690)

100. — Niğde Milletvekili Mehmet Salih Katırcıoğlu'nun, Niğde'ye bağlı bazı yerleşim birimlerinin sulama kanalı ihtiyacına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/691)

101. — Niğde Milletvekili Mehmet Salih Katırcıoğlu'nun, Niğde'ye bağlı bazı köylerin yoluna ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/692)

102. — Niğde Milletvekili Mehmet Salih Katırcıoğlu'nun, Niğde'ye bağlı bazı yerleşim birimlerinin yeraltı sularına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/693)

103. — Niğde Milletvekili Mehmet Salih Katırcıoğlu'nun, Niğde'ye bağlı bazı köylerin atıksu ve kanalizasyon sorunlarına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/694)

104. — Niğde Milletvekili Mehmet Salih Katırcıoğlu'nun, Niğde'ye bağlı bazı köylerin içme suyu sorunlarına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/695)

105. — Sivas Milletvekili Tahsin Irmak'ın, Sivas'a bağlı belediyelere yapılan yardımlara ilişkin Çevre Bakanından sözlü soru önergesi (6/696)

106. — Mardin Milletvekili Hüseyin Yıldız'ın, Ceylanpınar - Kızıltepe yoluna ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/697)

107. — Mardin Milletvekili Hüseyin Yıldız'ın, Mardin'deki okulların öğretmen, onarım ve araç - gereç ihtiyacına ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/698)

108. — Mardin Milletvekili Hüseyin Yıldız'ın, İlahiyat Fakültesi mezunlarının öğretmenliğe alınmamasının nedenine ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/699)

109. — Mardin Milletvekili Hüseyin Yıldız'ın, Mardin - Karakulak - Arıklı grup köy yollarının yapımına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/700)

SÖZLÜ SORULAR

110. — Mardin Milletvekili Hüseyin Yıldız'ın, Mardin - Savur - Bismil yoluna ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/701)
111. — Ankara Milletvekili Ersönmez Yarbay'ın, Ankara - Gölbaşı ve Polatlı ilçelerine bağlı bazı köylerin din görevlisi ihtiyacına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/702)
112. — Ankara Milletvekili Ömer Faruk Ekinci'nin, İlahiyat Fakültesi mezunlarının öğretmenliğe alınmamasına ve İlköğretim okulu sayısına ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/703)
113. — Mardin Milletvekili Hüseyin Yıldız'ın, ezan genelgesine ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/704)
114. — Mardin Milletvekili Hüseyin Yıldız'ın, merkezî vaaz uygulamasına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/705)
115. — Siirt Milletvekili Mehmet Emin Aydın'ın, İSKİ Eski Genel Müdürü Ergun Göknel tarafından SHP'ye para aktarıldığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/706)
116. — Çorum Milletvekili Mehmet Aykaç'ın, başörtülü öğrencilere yapılan uygulamalara ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/707)
117. — Çorum Milletvekili Mehmet Aykaç'ın, basına verilen teşvik kredilerine ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/708)
118. — Çorum Milletvekili Mehmet Aykaç'ın, başörtülü öğrencilere üniversitelerce yapılan uygulamalara ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/709)
119. — Yozgat Milletvekili Abdullah Örnek'in, kamu bankalarınca TV kuruluşlarına verilen kredi, teşvik, destek ve reklamlara ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/710)
120. — Yozgat Milletvekili Abdullah Örnek'in, Sivas - Kangal Termik Santrali ihalesine ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/711)
121. — Yozgat Milletvekili Abdullah Örnek'in, kamu bankalarından belediyelere yapılan yardımlara ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/712)
122. — Siirt Milletvekili Mehmet Emin Aydın'ın, memurlara yapılacak zamlarla ilgili bir beyanına ilişkin Maliye Bakanından sözlü soru önergesi (6/713)
123. — Niğde Milletvekili Mehmet Salih Katurcıoğlu'nun, Niğde Üniversitesinde okuyan öğrencilerin yurt sorununa ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/714)
124. — Şanlıurfa Milletvekili Abdülkadir Öncel'in, Belediyelerce basın kuruluşlarına yapılan yardımlara ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/715)

SÖZLÜ SORULAR

125. — Şanlıurfa Milletvekili Abdülkadir Öncel'in, basın kuruluşlarına verilen teşvik ve kredilere ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/716)

126. — İstanbul Milletvekili Osman Yumakoğulları'nın, izinli olarak Türk vatandaşlığından çıkanların askere alınıp alınmayacağına ilişkin Millî Savunma Bakanından sözlü soru önergesi (6/717)

127. — İstanbul Milletvekili Osman Yumakoğulları'nın, başka ülke vatandaşlığına geçenlerin boşanma kararlarının Türkiye'de geçersiz olduğu iddiasına ilişkin Adalet Bakanından sözlü soru önergesi (6/718)

128. — İstanbul Milletvekili Osman Yumakoğulları'nın, izinli olarak vatandaşlıktan çıkma işlemlerine ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/719)

129. — Batman Milletvekili Musa Okçu'nun, Malatya'da yayımlanan bir gazetede müfettişler hakkında ileri sürülen iddialarla ilgili habere ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/720)

130. — Kahramanmaraş Milletvekili Avni Doğan'ın, SSK Genel Müdürlüğü'nde görev yeri değiştirilen, başka kadroya atanan veya kadrosu değiştirilen personele ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/721)

131. — Çorum Milletvekili Zülfikar Gazi'nin, bazı personel hakkında haksız bir şekilde soruşturma açıldığı iddiasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/722)

132. — Tokat Milletvekili Bekir Sobacı'nın, SSK Genel Müdürü'ne ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/723)

133. — Kütahya Milletvekili Metin Perli'nin, SSK'nda haklarında soruşturma açılan yöneticilere ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/724)

134. — Yozgat Milletvekili Abdullah Örnek'in, SSK İdarî İşler Dairesi Başkanı ve Şube Müdürü'ne ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/725)

135. — Zonguldak Milletvekili Necmettin Aydın'ın, İzmit Sigorta Müdürlüğünde soruşturma yürüten müfettişlerin davranışlarına ve haksız işlemlerde buldukları iddiasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/726)

136. — Antalya Milletvekili Arif Ahmet Denizyolgun'un, SSK Genel Müdürlüğünde bazı personelin unvanlarının haksız bir şekilde geri alındığı iddiasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/727)

137. — İçel Milletvekili Saffet Benli'nin, SSK'ya sınavla alınan özürlü işçi ve memurlara uygulanan işlemlere ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/728)

SÖZLÜ SORULAR

138. — Sinop Milletvekili Kadir Bozkurt'un, Sinop ilinde çeltik destekleme alımlarında yaşanan sorunlara ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/729)

139. — Yozgat Milletvekili Abdullah Örnek'in, Bakanlık tarafından yapılan kamyonet alımlarına ilişkin Çevre Bakanından sözlü soru önergesi (6/730)

140. — Mardin Milletvekili Hüseyin Yıldız'ın, Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanunun bazı basın organları tarafından ihlal edildiği iddiasına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/731)

141. — Mardin Milletvekili Hüseyin Yıldız'ın, Esnaf Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri aracılığıyla verilen kredilerin faiz oranlarına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/732)

142. — Niğde Milletvekili Mehmet Salih Katırcıoğlu'nun, Niğde - Bor'a bağlı bazı köylerin sondaj kuyusu ihtiyacına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/733)

143. — Kilis Milletvekili Mustafa Kemal Ateş'in, Kilis - SEVE Barajı Projesine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/734)

144. — Kilis Milletvekili Mustafa Kemal Ateş'in, Kilis'i Gaziantep havaalanına ve İskenderun Limanına bağlayacak yola ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/735)

145. — Kilis Milletvekili Mustafa Kemal Ateş'in, Suriye sınırındaki mayınlı araziye ilişkin Millî Savunma Bakanından sözlü soru önergesi (6/736)

146. — Kilis Milletvekili Mustafa Kemal Ateş'in, Kilis'in Suriye hududundaki köylerinin burç göleti ve su ihtiyaçlarına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/737)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

1. — 625 Sayılı Özel Eğitim Kurumları Kanunu ile 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununun Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesi Hakkında 254 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 625 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair 326 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (1/71, 1/111) (S. Sayısı : 168) (Dağıtma tarihi : 16.12.1996)

2. — Emniyet Teşkilâtı Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair 490 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/217) (S. Sayısı : 132) (Dağıtma tarihi : 14.11.1996)

3. — Ailenin Korunmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/597) (S. Sayısı : 335) (Dağıtma tarihi : 12.6.1997)

4. — Kütahya Milletvekili Mustafa Kalemli, Anavatan Partisi Genel Başkanı Rize Milletvekili Mesut Yılmaz, Doğru Yol Partisi Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Tansu Çiller, Demokratik Sol Parti Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Bülent Ecevit, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Antalya Milletvekili Deniz Baykal ile 292 Milletvekilinin; Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 83 üncü Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/676) (S. Sayısı : 232) (Dağıtma tarihi : 26.2.1997)

(1. görüşme 20.11.1997 Perşembe günü tamamlanmıştır.)

× 5. — 4219 Sayılı 1997 Malî Yılı Bütçe Kanunu ile Bağlı (A) İşaretili Cetvelde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/673) (S. Sayısı : 393) (Dağıtma tarihi : 12.11.1997)

6. — Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü Kanununa Bir Ek Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/612) (S. Sayısı : 387) (Dağıtma tarihi : 24.10.1997)

× 7. — Türkiye Cumhuriyeti ile Romanya Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/611) (S. Sayısı : 359) (Dağıtma tarihi : 28.7.1997)

× 8. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Romanya Hükümeti Arasında Kültür Merkezleri Kurulması ve Bu Merkezlerin Faaliyeti Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Dışişleri komisyonları raporları (1/473) (S. Sayısı : 186) (Dağıtma tarihi : 30.1.1997)

× 9. — Tabii Afetlerden Zarar Gören Vakıf Taşınmazları Afet Öncesi Kiracılarına Kiracılık Hakkı Tanınması ve Gayrimenkul Kiraları Hakkında Kanuna Bir Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Adalet komisyonları raporları (1/680) (S. Sayısı : 396) (Dağıtma tarihi : 17.11.1997)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

× 10. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çek Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/472) (S. Sayısı : 263) (Dağıtma tarihi : 31.3.1997)

× 11. — Kuzey Atlantik Konseyine Taraf Devletler ve Barış İçin Ortaklık Programına Katılan Diğer Devletler Arasında Kuvvetlerin Statüsüne İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/589) (S. Sayısı : 361) (Dağıtma tarihi : 28.7.1997)

× 12. — Batı Avrupa Birliği, Ulusal Temsilciler ve Uluslararası Görevlilerin Statüsü Hakkında Anlaşmanın, Türkiye Tarafından Batı Avrupa Silahlanma Örgütü Faaliyetleri ile İlgili Olarak Uygulanması ve Buna İlişkin Mektupların Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/591) (S. Sayısı : 365) (Dağıtma tarihi : 31.7.1997)

× 13. — Olağanüstü Hâl Bölgesinde ve Kalkınmada Öncelikli Yörelere İstihdam Yaratılması ve Yatırımların Teşvik Edilmesi ile 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/660) (S. Sayısı : 392) (Dağıtma tarihi : 11.11.1997)

14. — Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa Bir Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/474, 1/484) (S. Sayısı : 182) (Dağıtma tarihi : 23.12.1996)

× 15. — Hayvanları Koruma Kanunu Tasarısı ve Adalet ve Çevre komisyonları raporları (1/436) (S. Sayısı : 332) (Dağıtma tarihi : 6.6.1997)

16. — Erzurum Milletvekili Zeki Ertugay ve 14 arkadaşının; Tarihi Türk Ocağı Binasının Kamu Yararına Çalışan Türk Ocakları Umumi Merkezine Devrine Dair Kanun Teklifi ile Çanakkale Milletvekili Cumhur Erstümer ve 37 Arkadaşının ve Ankara Milletvekili Şaban Karataş ve 15 Arkadaşının Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (2/679, 2/53, 2/470) (S. Sayısı : 347) (Dağıtma tarihi : 7.7.1997)

17. — Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/549) (S. Sayısı : 291) (Dağıtma tarihi : 28.4.1997)

18. — Türk Ceza Kanunu ile Cezaların İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/530) (S. Sayısı : 146) (Dağıtma tarihi : 25.11.1996)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

19. -- Mera Kanun Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (1/509) (S. Sayısı : 231) (Dağıtma tarihi : 7.3.1997)

20. -- Refah Partisi Grup Başkanvekili Kayseri Milletvekili Salih Kapusuz ile Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Denizli Milletvekili Mehmet Gözlükaya'nın, Arsa Ofisi Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (2/581) (S. Sayısı : 181) (Dağıtma tarihi : 23.12.1996)

21. -- Ağrı Milletvekili M. Sıddık Altay ve 8 Arkadaşının, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/334) (S. Sayısı : 147) (Dağıtma tarihi : 29.11.1996)

22. -- İdarî Yargılama Usulü Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/531) (S. Sayısı : 145) (Dağıtma tarihi : 25.11.1996)

23. -- Ankara Milletvekili Yücel Seçkiner'in, 4.7.1934 Tarih ve 2559 Sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/64) (S. Sayısı : 15) (Dağıtma tarihi : 14.5.1996)

24. -- Yabancıların Türkiye'de İkamet ve Seyahatleri Hakkında Kanunun İki Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/385) (S. Sayısı : 30) (Dağıtma tarihi : 27.6.1996)

25. -- Türk Ceza Kanununun ve Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun Birer Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun Bir Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarıları ve Adalet ve İçişleri komisyonları raporları (1/439, 1/428, 1/430) (S. Sayısı : 34) (Dağıtma tarihi : 1.7.1996)

26. -- Eski Yugoslavya'da İşlenen Bazı Suçların Kovuşturulması Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/467) (S. Sayısı : 42) (Dağıtma tarihi : 9.7.1996)

27. -- Türk Ticaret Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Adalet komisyonları raporları (1/297) (S. Sayısı : 55) (Dağıtma tarihi : 15.7.1996)

28. -- 3167 Sayılı Çekle Ödemelerin Düzenlenmesi ve Çek Hamillerinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/461) (S. Sayısı : 56) (Dağıtma tarihi : 15.7.1996)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

29. — Kimlik Bildirme Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet ve İçişleri komisyonları raporları (1/292) (S. Sayısı : 60) (Dağıtma tarihi : 15.7.1996)

30. — Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarıları ile Kahramanmaraş Milletvekili Esat Bütün ve 19 Arkadaşının; 6136 Sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun Ek 8 inci Maddesinin Birinci Fıkrasının Değiştirilmesine ve Bir Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi ve İzmir Milletvekili Hakan Tartan ve 11 Arkadaşının Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/443, 1/464, 2/348, 2/352) (S. Sayısı : 61) (Dağıtma tarihi : 15.7.1996)

31. — Türk Vatandaşlığı Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/460) (S. Sayısı : 62) (Dağıtma tarihi : 24.7.1996)

32. — Uzman Jandarma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/463) (S. Sayısı : 64) (Dağıtma tarihi : 28.8.1996)

33. — Siirt Milletvekili Mehmet Emin Aydın'ın, Yabancıların Türkiye'de İkâmet ve Seyahatleri Hakkında Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/342) (S. Sayısı : 65) (Dağıtma tarihi : 28.8.1996)

34. — Taşınmaz Mal Zilyetliğine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi Hakkında Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Adalet ve İçişleri komisyonları raporları (1/456) (S. Sayısı : 66) (Dağıtma tarihi : 28.8.1996)

35. — Devlet Mezarlığı Dışında Defnedilen Bazı Devlet Büyüklerinin Mezarları Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve İçişleri komisyonları raporları (1/462) (S. Sayısı : 67) (Dağıtma tarihi : 28.8.1996)

36. — Belediye Kanununun 127 nci Maddesine Bir Fıkra Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/468) (S. Sayısı : 70) (Dağıtma tarihi : 28.8.1996)

37. — Topyekûn Savunma Sivil Hizmetleri Kanunu Tasarısı ve Adalet ve İçişleri komisyonları raporları (1/406) (S. Sayısı : 72) (Dağıtma tarihi : 28.8.1996)

38. — Bazı Kurum ve Kuruluşların Korunması ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanunun İki Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/479) (S. Sayısı : 73) (Dağıtma tarihi : 28.8.1996)

39. — Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun İki Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/485) (S. Sayısı : 74) (Dağıtma tarihi : 28.8.1996)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

40. — Belediye Kanununa Bir Ek Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/454) (S. Sayısı : 76) (Dağıtma tarihi : 28.8.1996)

41. — Askerî Ceza Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/394) (S. Sayısı : 89) (Dağıtma tarihi : 28.8.1996)

42. — Muhtaç Çiftçilere Ödünç Tohumluk Verilmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köy İşleri Komisyonu Raporu (1/475) (S. Sayısı : 105) (Dağıtma tarihi : 22.10.1996)

43. — Sıtma ve Frengi İlaçları İçin Kanunun Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (1/507) (S. Sayısı : 114) (Dağıtma tarihi : 7.11.1996)

44. — Sakarya Milletvekili Ersin Taranoğlu'nun; Sapanca Gölü ve Civarındaki Su Kaynaklarının Korunması ve Kullanılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/20) (S. Sayısı : 125) (Dağıtma tarihi : 8.11.1996)

× 45. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Teknik ve Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Dışişleri komisyonları raporları (1/330) (S. Sayısı : 143) (Dağıtma tarihi : 25.11.1996)

46. — Kahramanmaraş Milletvekili Avni Doğan ve 56 Arkadaşının, Elbistan İlçesinin İl Olması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/100) (S. Sayısı : 148) (Dağıtma tarihi : 29.11.1996)

× 47. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Litvanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/368) (S. Sayısı : 155) (Dağıtma tarihi : 16.12.1996)

× 48. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/375) (S. Sayısı : 159) (Dağıtma tarihi : 16.12.1996)

× 49. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İsrail Devleti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/486) (S. Sayısı : 161) (Dağıtma tarihi : 16.12.1996)

× 50. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/389) (S. Sayısı : 162) (Dağıtma tarihi : 16.12.1996)

51. — Hâkim ve Savcı Adayları Eğitim Merkezi Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun İki Maddesinin Yeniden Düzenlenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/544) (S. Sayısı : 176) (Dağıtma tarihi : 19.12.1996)

52. — Refah Partisi Grup Başkanvekili Kayseri Milletvekili Salih Kapusuz ile Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Denizli Milletvekili Mehmet Gözlükaya'nın, 1580 Sayılı Belediye Kanununun 15 inci Maddesinin 58 inci Bendine Tevfikan Belediyelerce Kurulan Toptancı Hallerinin Sureti İdaresi Hakkında 80 Sayılı Kanunun 1 inci ve 552 Sayılı Yaş Sebze ve Meyve Ticaretinin Düzenlenmesi ve Toptancı Halleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 21 inci Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/580) (S. Sayısı : 177) (Dağıtma tarihi : 23.12.1996)

53. — Refah Partisi Grup Başkanvekili Kayseri Milletvekili Salih Kapusuz ile Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Denizli Milletvekili Mehmet Gözlükaya'nın, Maliye Bakanlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnemenin Bir Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (2/583) (S. Sayısı : 184) (Dağıtma tarihi : 23.12.1996)

54. — Yozgat Milletvekilleri İsmail Durak Ünlü, Yusuf Bacanlı ve Lütfullah Kayalar'ın, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında 2809 Sayılı Kanunda ve 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergeleri (2/250) (S. Sayısı : 193) (Dağıtma tarihi : 25.12.1996)

55. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 20 Arkadaşının, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/119) (S. Sayısı : 194) (Dağıtma tarihi : 25.12.1996)

× 56. — Arkeolojik Mirasın Korunmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi (Gözden Geçirilmiş)'nin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Dışişleri komisyonları raporları (1/306) (S. Sayısı : 185) (Dağıtma tarihi : 9.1.1997)

× 57. — Türkiye Cumhuriyeti ile Estonya Cumhuriyeti Arasında Kültür, Eğitim, Bilim ve Spor Alanlarında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Dışişleri komisyonları raporları (1/337) (S. Sayısı : 189) (Dağıtma tarihi : 9.1.1997)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

× 58. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Litvanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Eğitim, Bilim, Kültür ve Spor Alanlarında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Dışişleri komisyonları raporları (1/341) (S. Sayısı : 188) (Dağıtma tarihi : 17.1.1997)

× 59. — Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanununun 17 nci Maddesine Bir Fıkra Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ile Kırklareli Milletvekili Necdet Tekin'in; Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (1/522, 2/468) (S. Sayısı : 197) (Dağıtma tarihi : 29.1.1997)

× 60. — Türkiye Cumhuriyeti ve Moldova Cumhuriyeti Arasında Hukukî, Ticarî ve Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/535) (S. Sayısı : 201) (Dağıtma tarihi : 29.1.1997)

61. — Yabancıların Türkiye'de ikâmet ve Seyahatleri Hakkında Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/547) (S. Sayısı : 208) (Dağıtma tarihi : 29.1.1997)

× 62. — Türkiye Cumhuriyeti ile Litvanya Cumhuriyeti Arasında Hukukî ve Ticarî Konularda Hukukî ve Adli İşbirliği Anlaşmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Adalet ve Dışişleri komisyonları raporları (1/382) (S. Sayısı : 198) (Dağıtma tarihi : 31.1.1997)

× 63. — Türkiye Cumhuriyeti ile Avustralya Arasında Suçluların Geri Verilmesi Andlaşması ile Bu Andlaşmada Değişiklik Yapılmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet ve Dışişleri komisyonları raporları (1/372) (S. Sayısı : 203) (Dağıtma tarihi : 31.1.1997)

× 64. — Cebri veya Mecburi Çalıştırma Hakkında 29 Sayılı Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/515) (S. Sayısı : 210) (Dağıtma tarihi : 4.2.1997)

× 65. — İstihdama Kabulde Aşgari Yaşa İlişkin 138 Sayılı Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/516) (S. Sayısı : 211) (Dağıtma tarihi : 4.2.1997)

66. — Maden Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/388) (S. Sayısı : 216) (Dağıtma tarihi : 4.2.1997)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

× 67. — Türkiye Cumhuriyeti ile Belarus Cumhuriyeti Arasında Dostluk ve İşbirliği Antlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/536) (S. Sayısı : 219) (Dağıtma tarihi : 4.2.1997)

68. — Muhafazasına Lüzum Kalmayan Evrak ve Malzemenin Yok Edilmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/455) (S. Sayısı : 221) (Dağıtma tarihi : 4.2.1997)

× 69. — Uluslararası Sergilere İlişkin Sözleşme ile Sözleşmeye Değişiklik Getiren Uluslararası Sergiler Bürosu Genel Kurulu Kararına Katılmamızın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/352) (S. Sayısı : 223) (Dağıtma tarihi : 17.2.1997)

70. — İzmir Milletvekili Hakan Tartan'ın, Terörle Mücadele Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (2/584) (S. Sayısı : 227) (Dağıtma tarihi : 17.2.1997)

71. — İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/555) (S. Sayısı : 228) (Dağıtma tarihi : 17.2.1997)

72. — 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Çevre ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/552) (S. Sayısı : 229) (Dağıtma tarihi : 21.2.1997)

× 73. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Beyaz Rusya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/545) (S. Sayısı : 233) (Dağıtma tarihi : 7.3.1997)

× 74. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Litvanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/334) (S. Sayısı : 235) (Dağıtma tarihi : 7.3.1997)

× 75. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/546) (S. Sayısı : 236) (Dağıtma tarihi : 7.3.1997)

76. — 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/568) (S. Sayısı : 241) (Dağıtma tarihi : 7.3.1997)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

77. — Tokat Milletvekili Ahmet Fevzi İnceöz ve 20 Arkadaşının; 765 Sayılı Türk Ceza Kanununun 574 ve 575 inci Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (2/54) (S. Sayısı : 243) (Dağıtma tarihi : 10.3.1997)

78. — Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/538) (S. Sayısı : 244) (Dağıtma tarihi : 10.3.1997)

79. — Amasya Milletvekili Aslan Ali Hatipoğlu ve 9 Arkadaşının, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/190) (S. Sayısı : 230) (Dağıtma tarihi : 11.3.1997)

80. — Maden Kanununa Bir Ek Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (1/550) (S. Sayısı : 245) (Dağıtma tarihi : 11.3.1997)

81. — Tekirdağ Milletvekili Enis Sülün ve 11 Arkadaşının, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/536) (S. Sayısı : 246) (Dağıtma tarihi : 11.3.1997)

82. — Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük'ün, 298 Sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 30 uncu Maddesinin Dördüncü Fıkrasının Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (2/318) (S. Sayısı : 252) (Dağıtma tarihi : 14.3.1997)

83. — Adıyaman Milletvekili Celal Topkan ve 8 Arkadaşı ile Hatay Milletvekili Mehmet Sılay ve 15 Arkadaşının, Yüksek Öğretim Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifleri ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (2/427, 2/431) (S. Sayısı : 253) (Dağıtma tarihi : 19.3.1997)

84. — Burdur Milletvekili Yusuf Ekinci ve 9 Arkadaşının, 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/2) (S. Sayısı : 255) (Dağıtma tarihi : 19.3.1997)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

85. — Bayburt Milletvekili Ülkü Güney'in, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değıştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Ek ve Geçici Maddeler Eklenmesi ve 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değışiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/12) (S. Sayısı : 256) (Dağıtma tarihi : 19.3.1997)

86. — Yargıtay Kanununun Bir Maddesinin Değıştirilmesine ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye Ekli Cetvelde Değışiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ile 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvelde Değışiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/420, 1/284) (S. Sayısı : 251) (Dağıtma tarihi : 28.3.1997)

87. — Konya Milletvekili Ahmet Alkan'ın, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değıştirilerek Kabulüne Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/124) (S. Sayısı : 259) (Dağıtma tarihi : 28.3.1997)

88. — Nevşehir Milletvekili Abdülkadir Baş ve 5 Arkadaşının, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değıştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/281) (S. Sayısı : 260) (Dağıtma tarihi : 28.3.1997)

89. — Başbakanlık Basımevi Döner Sermaye İşletmesi Kuruluşu Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değıştirilmesine Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/579) (S. Sayısı : 267) (Dağıtma tarihi : 28.3.1997)

× 90. — Özellikle Afrika'da Ciddi Kuraklık ve/veya Çölleşmeye Maruz Ülkelerde Çölleşmeyle Mücadele İçin Birleşmiş Milletler Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Çevre ve Dışişleri komisyonları raporları (1/533) (S. Sayısı : 258) (Dağıtma tarihi : 31.3.1997)

× 91. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşmasının Tadiline İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/331) (S. Sayısı : 261) (Dağıtma tarihi : 31.3.1997)

× 92. — Dünya Sağlık Teşkilâtı Anayasasının 24 ve 25 inci Maddelerinde Yapılan Değışikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/373) (S. Sayısı : 262) (Dağıtma tarihi : 31.3.1997)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

× 93. — Motorlu Taşıtlar Zorunlu Malî Sorumluluk Sigortasına İlişkin Avrupa Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Dışişleri komisyonları raporları (1/367) (S. Sayısı : 265) (Dağıtma tarihi : 31.3.1997)

94. — İstanbul Milletvekili Algan Hacaloğlu ve 9 Arkadaşının, 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/173) (S. Sayısı : 269) (Dağıtma tarihi : 31.3.1997)

95. — Vakıflar Umum Müdürlüğü Vazife ve Teşkilâtı Hakkında Kanuna Üç Ek Madde Eklenmesine İlişkin Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/457) (S. Sayısı : 270) (Dağıtma tarihi : 31.3.1997)

× 96. — Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesine Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Çevre ve Dışişleri komisyonları raporları (1/532) (S. Sayısı : 266) (Dağıtma tarihi : 2.4.1997)

97. — Bazı Suç Failleri Hakkında Uygulanacak Hükümlere Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ile Yalova Milletvekili Yaşar Okuyan ve 11 Arkadaşının, 25.3.1988 Tarih ve 3419 Sayılı Bazı Suç Failleri Hakkında Uygulanacak Hükümlere Dair Kanuna Bir Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (1/480, 2/705) (S. Sayısı : 274) (Dağıtma tarihi : 2.4.1997)

× 98. — Ekonomik İşbirliği Teşkilâtı (EİT), Ulusal Temsilciler ve Uluslararası Personelin Yasal Statüsüne Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/587) (S. Sayısı : 275) (Dağıtma tarihi : 4.4.1997)

× 99. — İzmir Antlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/586) (S. Sayısı : 276) (Dağıtma tarihi : 4.4.1997)

100. — Erzurum Milletvekili İsmail Köse'nin, Güvenlik Şeref Madalyası ve Güvenlik Üstün Hizmet Madalyası Kanunu Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/593) (S. Sayısı : 279) (Dağıtma tarihi : 4.4.1997)

101. — Kars Milletvekili Selahattin Beyribey'in, 6136 Sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanuna 29.8.1996 Gün ve 4178 Sayılı Kanunla Eklenen Geçici Madde 9'da Yer Alan Sürenin Uzatılmasına Dair Kanun Teklifi ile Bingöl Milletvekili Hüsamettin Korkutata ve 16 Arkadaşının Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/653, 2/735) (S. Sayısı : 280) (Dağıtma tarihi : 9.4.1997)

102. — Ordu Milletvekili Şükrü Yürür ve 5 Arkadaşının, Erbaş ve Er Ailelerinin Ücretsiz Tedavisi Hakkında Kanun Teklifi ve Millî Savunma Komisyonu

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

Raporu ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/285) (S. Sayısı : 282) (Dağıtma tarihi : 9.4.1997)

103. — Sosyal Sigortalar Kanununun 9 uncu Maddesine Bir Fıkra Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (1/581) (S. Sayısı : 283) (Dağıtma tarihi : 9.4.1997)

104. — Hatay Milletvekilleri Ali Uyar ve Hüseyin Yayla'nın, Üç İlçe ve Bir İl Kurulması ile İlgili Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/585) (S. Sayısı : 284) (Dağıtma tarihi : 9.4.1997)

105. — 17.7.1964 Tarih ve 506 Sayılı Kanun, 24.5.1983 Tarih ve 2829 Sayılı Kanun ile 17.10.1983 Tarih ve 2925 Sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ile İstanbul Milletvekili Emin Kul'un ve İstanbul Milletvekili Cevdet Selvi ve 6 Arkadaşının Benzer Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve Plan ve Bütçe ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler komisyonları raporları (1/572, 2/378, 2/387) (S. Sayısı : 286) (Dağıtma tarihi : 11.4.1997)

106. — Türk Silahlı Kuvvetlerinde İlk Nasıp İstihkakına İlişkin Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/421) (S. Sayısı : 289) (Dağıtma tarihi : 28.4.1997)

107. — Türkiye Cumhuriyeti Ordusu Subay, Askerî Memur ve Muadilleriyle Astsubayların Giyeceğine Dair Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Millî Savunma komisyonları raporları (1/548) (S. Sayısı : 290) (Dağıtma tarihi : 28.4.1997)

108. — Askerî Havaalanları Çevresinde Uygulanacak İnşaat ve Her Türü Mania Sınırlamaları Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/405) (S. Sayısı : 292) (Dağıtma tarihi : 28.4.1997)

× 109. — İnmarsat Gemi Yer İstasyonlarının Karasularında ve Limanlarda Kullanılması Uluslararası Anlaşmasına Katılmamızın Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/554) (S. Sayısı : 293) (Dağıtma tarihi : 28.4.1997)

× 110. — Uydular Aracılığı ile Haberleşme Uluslararası Teşkilâtı Anlaşması ve Uydular Aracılığı ile Haberleşme Uluslararası Teşkilâtı İşletme Anlaşmasında Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/450) (S. Sayısı : 296) (Dağıtma tarihi : 28.4.1997)

× 111. — Uydular Aracılığı ile Haberleşme Uluslararası Teşkilâtı İşletme Anlaşmasında Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/517) (S. Sayısı : 294) (Dağıtma tarihi : 29.4.1997)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

× 112. — Uydular Aracılığı ile Haberleşme Avrupa Teşkilâtı Sözleşmesinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/488) (S. Sayısı : 295) (Dağıtma tarihi : 29.4.1997)

× 113. — Uydular Aracılığı ile Deniz Haberleşmesi Uluslararası Teşkilâtı Sözleşmesi ve İşletme Anlaşmasında Yapılan Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/362) (S. Sayısı : 297) (Dağıtma tarihi : 29.4.1997)

× 114. — Uydular Aracılığı ile Telekomünikasyon Uluslararası Örgütüne (İntelsat) İlişkin Anlaşmada Yapılan Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/363) (S. Sayısı : 298) (Dağıtma tarihi : 29.4.1997)

115. — Adıyaman Milletvekili Ahmet Çelik ve 10 Arkadaşının, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/467) (S. Sayısı : 304) (Dağıtma tarihi : 2.5.1997)

116. — İzmir Milletvekili Hakan Tartan ve 4 Arkadaşının, İstiklâl Madalyası Verilmiş Bulunanlara Vatanî Hizmet Tertibinden Şeref Aylığı Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/388) (S. Sayısı : 308) (Dağıtma tarihi : 9.5.1997)

117. — İstanbul Milletvekili Mustafa Baş ve 16 Arkadaşının 28.3.1983 Tarih ve 2809 Sayılı Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/149) (S. Sayısı : 305) (Dağıtma tarihi : 12.5.1997)

118. — Yurtdışında Bulunanların Sosyal Güvenlikleri Hakkında 20.3.1997 Tarih ve 4230 Sayılı Borçlanma Kanunu ve Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere Geri Gönderme Tezkeresi ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (1/592) (S. Sayısı : 313) (Dağıtma tarihi : 13.5.1997)

119. — İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/437) (S. Sayısı : 302) (Dağıtma tarihi : 14.5.1997)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

120. — Aksaray Milletvekili Sadi Somuncuoğlu ve 6 Arkadaşının; Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/462) (S. Sayısı : 307) (Dağıtma tarihi : 14.5.1997)

121. — 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu ile 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/590) (S. Sayısı : 309) (Dağıtma tarihi : 15.5.1997)

122. — Erzurum Milletvekilleri İsmail Köse ve Zeki Ertugay ile Bitlis Milletvekili Zeki Ergezen'in, Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilâtının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma önergesi (2/157) (S. Sayısı : 310) (Dağıtma tarihi : 15.5.1997)

123. — Bitlis Milletvekilleri Zeki Ergezen ve Abdulhaluk Mutlu'nun; Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma önergesi (2/566) (S. Sayısı : 311) (Dağıtma tarihi : 15.5.1997)

124. — İstanbul Milletvekili Ercan Karakaş'ın; Türk Vatandaşlığı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/338) (S. Sayısı : 314) (Dağıtma tarihi : 15.5.1997)

125. — Muğla Milletvekili Zeki Çakıroğlu'nun, 1086 Sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 9 uncu Maddesine Bir Fıkra Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/62) (S. Sayısı : 315) (Dağıtma tarihi : 21.5.1997)

126. — Konya Milletvekili Ahmet Alkan'ın; İmrenler, İsmail ve Yeniceoba Adıyla Üç Yeni İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/288) (S. Sayısı : 317) (Dağıtma tarihi : 22.5.1997)

127. — 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarıları ve İçişleri ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/416, 1/431, 1/432, 1/481, 1/556, 1/577) (S. Sayısı : 319) (Dağıtma tarihi : 3.6.1997)

× 128. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Turizm Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/327) (S. Sayısı : 320) (Dağıtma tarihi : 3.6.1997)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

× 129. — Dünya Turizm Teşkilâtı Tüzüğü'nün Bazı Maddelerinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/321) (S. Sayısı : 321) (Dağıtma tarihi : 3.6.1997)

× 130. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Turizm İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/358) (S. Sayısı : 322) (Dağıtma tarihi : 3.6.1997)

× 131. — Avrupa Meteoroloji Uyduları İşletme Teşkilâtı Dokunulmazlıklar ve Bağışlıklar Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/446) (S. Sayısı : 323) (Dağıtma tarihi : 3.6.1997)

× 132. — Ekonomik İşbirliği Teşkilâtı (ECO) Transit Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/559) (S. Sayısı : 324) (Dağıtma tarihi : 3.6.1997)

× 133. — Türkiye Cumhuriyeti ile İsrail Devleti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/595) (S. Sayısı : 325) (Dağıtma tarihi : 5.6.1997)

134. — Sivas Milletvekili Mahmut Işık'ın; Susehri Adıyla Bir İl Kurulmasına Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma önergesi (2/396) (S. Sayısı : 327) (Dağıtma tarihi : 5.6.1997)

135. — Bolu Milletvekili Avni Akyol'un; Bir İlçe ve Düzce İlinin Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma önergesi (2/504) (S. Sayısı : 328) (Dağıtma tarihi : 5.6.1997)

× 136. — Türkiye Cumhuriyeti ve Ukrayna Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/596) (S. Sayısı : 330) (Dağıtma tarihi : 10.6.1997)

× 137. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/585) (S. Sayısı : 331) (Dağıtma tarihi : 10.6.1997)

138. — Erzincan Milletvekili Mustafa Kul ve Hatay Milletvekili Nihat Matkap'ın, 2108 Sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının Bir Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/225) (S. Sayısı : 333) (Dağıtma tarihi : 10.6.1997)

**KANUN TASARI VE TEKLIFLERIYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

139. — Niğde Milletvekili Akın Gönen'in, Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınması Önergesi (2/460) (S. Sayısı : 334) (Dağıtma tarihi : 10.6.1997)

140. — Refah Partisi Grup Başkanvekilleri Kayseri Milletvekili Salih Kapusuz, Malatya Milletvekili Oğuzhan Asiltürk ile Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekilleri Denizli Milletvekili Mehmet Gözlükaya, Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük'ün ve İstanbul Milletvekili Mehmet Ali Şahin'in Siyasî Partiler Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/826) (S. Sayısı : 336) (Dağıtma tarihi : 11.6.1997)

141. — Bayburt Milletvekili Ülkü Güney ve Ankara Milletvekili Yücel Seçkiner'in, 1076 Sayılı Yedek Subaylar ve Yedek Askerî Memurlar Kanunu ile 1111 Sayılı Askerlik Kanunlarında Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/669) (S. Sayısı : 338) (Dağıtma tarihi : 17.6.1997)

142. — Denizli Milletvekili Mustafa Kemal Aykurt ve 2 Arkadaşının, Kızılcabölük Adıyla Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/437) (S. Sayısı : 339) (Dağıtma tarihi : 23.6.1997)

143. — Konya Milletvekili Necati Çetinkaya'nın, Pasaport Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/708) (S. Sayısı : 277 ve 277'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihleri : 4.4.1997; 24.6.1997)

144. — Burdur Milletvekili Yusuf Ekinci'nin, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/713) (S. Sayısı : 342) (Dağıtma tarihi : 24.6.1997)

145. — Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Balıkesir Milletvekili İlyas Yılmaz yıldız ve 25 Arkadaşının, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa Bir Geçici Madde Eklenmesi Konusunda Kanun Teklifi ve İçişleri ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/567, 2/398) (S. Sayısı : 340) (Dağıtma tarihi : 25.6.1997)

146. — Giresun Milletvekilleri Yavuz Köymen ve Rasim Zaimoğlu'nun, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/642) (S. Sayısı : 343) (Dağıtma tarihi : 25.6.1997)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

147. — Refah Partisi Grup Başkanvekili Kayseri Milletvekili Salih Kapusuz ve Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük'ün, 5680 Sayılı Basın Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (2/839) (S. Sayısı : 346) (Dağıtma tarihi : 30.6.1997)

148. — 1615 Sayılı Gümrük Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ile Gümrük Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında 564 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/302, 1/278) (S. Sayısı : 341) (Dağıtma tarihi : 4.7.1997)

149. — Gümüşhane Milletvekili Lütfi Doğan ve 41 Arkadaşının; Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/92) (S. Sayısı : 350) (Dağıtma tarihi : 7.7.1997)

150. — Kırşehir Milletvekili Cafer Güneş ve 5 Arkadaşının; Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/698) (S. Sayısı : 349) (Dağıtma tarihi : 8.7.1997)

151. — Siirt Milletvekili Nizamettin Sevgili'nin, 2809 Sayılı Yüksek Öğretim Kurumları Hakkındaki Kanunun 1 inci Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/763) (S. Sayısı : 354) (Dağıtma tarihi : 17.7.1997)

152. — Giresun Milletvekili Rasim Zaimoğlu ve 6 Arkadaşının, Şebinkarahisar Adı ile Yeni Bir İl Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/689) (S. Sayısı : 355) (Dağıtma tarihi : 17.7.1997)

153. — Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük ve 3 Arkadaşının, Bir İl Kurulmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/266) (S. Sayısı : 356) (Dağıtma tarihi : 21.7.1997)

× 154. — Türkiye Cumhuriyeti ve Mısır Arap Cumhuriyeti Arasında Mahkeme Kararlarının Tanınması ve Tenfizi Hakkında Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Adalet ve Dışişleri komisyonları raporları (1/584) (S. Sayısı : 357) (Dağıtma tarihi : 25.7.1997)

155. — İstanbul Milletvekili Sedat Aloğlu ve 7 Arkadaşının, Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Dışişleri Komisyonu Raporu (2/812) (S. Sayısı : 358) (Dağıtma tarihi : 25.7.1997)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

× 156. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Dışişleri komisyonları raporları (1/350) (S. Sayısı : 364) (Dağıtma tarihi : 30.7.1997)

× 157. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/613) (S. Sayısı : 366) (Dağıtma tarihi : 30.7.1997)

× 158. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uluslararası Göç Örgütü Arasında Örgütün Türkiye'deki Hukuksal Durumu, Ayrıcalıkları ve Dokunulmazlıkları Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/448) (S. Sayısı : 362) (Dağıtma tarihi : 31.7.1997)

× 159. — Dünya Posta Birliği Kuruluş Yasası Beşinci Ek Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/374) (S. Sayısı : 363) (Dağıtma tarihi : 31.7.1997)

160. — Konya Milletvekili Ahmet Alkan ve 11 Arkadaşının; Yüksek Öğretim Personel Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/684) (S. Sayısı : 369) (Dağıtma tarihi : 31.7.1997)

161. — Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük ve 3 Arkadaşının; Şereflikoçhisar Adı ile Bir İl Kurulmasına Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/267) (S. Sayısı : 370) (Dağıtma tarihi : 31.7.1997)

× 162. — Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Yapan Taşıtlarda Çalışan Taşıt Personelinin Çalışmalarına İlişkin Avrupa Anlaşmasına Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/610) (S. Sayısı : 367) (Dağıtma tarihi : 1.8.1997)

× 163. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Hükümeti Arasında Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/603) (S. Sayısı : 368) (Dağıtma tarihi : 1.8.1997)

164. — Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük ve 3 Arkadaşının, Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/265) (S. Sayısı : 373) (Dağıtma tarihi : 1.8.1997)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

165. — Bursa Milletvekili Mehmet Altan Karapaşaoğlu'nun, Dört İlçe ve Bir İl Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/691) (S. Sayısı : 372) (Dağıtma tarihi : 5.8.1997)

166. — Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun 49 uncu Maddesinde Değişiklik Yapılmasına ve Kanuna Bir Ek Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/619) (S. Sayısı : 375) (Dağıtma tarihi : 6.8.1997)

167. — İzmir Milletvekili Hakan Tartan ve 4 Arkadaşının, Gaziler Günü Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/389) (S. Sayısı : 377) (Dağıtma tarihi : 11.8.1997)

168. — Van Milletvekili Fethullah Erbaş ve 47 Arkadaşının, Erciş İlçesinin İl Olması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/121) (S. Sayısı : 378) (Dağıtma tarihi : 11.8.1997)

169. — İzmir Milletvekili H. Ufuk Söylemez ve Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük'ün, 4059 Sayılı Hazine Müsteşarlığı ile Dış Ticaret Müsteşarlığı Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (2/832) (S. Sayısı : 379) (Dağıtma tarihi : 13.8.1997)

170. — Kırıkkale Milletvekili Hacı Filiz'in, Kırıkkale İline Bağlı Çerikli Adıyla Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/3) (S. Sayısı : 381) (Dağıtma tarihi : 15.8.1997)

171. — 211 Sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun 68 inci, 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 209 uncu ve 5434 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun Geçici 139 uncu Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/628) (S. Sayısı : 382) (Dağıtma tarihi : 15.8.1997)

172. — Giresun Milletvekili Turhan Alçelik ve 12 Arkadaşının, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/699) (S. Sayısı : 380) (Dağıtma tarihi : 1.10.1997)

173. — Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/638) (S. Sayısı : 383) (Dağıtma tarihi : 1.10.1997)

174. — Siirt Milletvekili Ahmet Nurettin Aydın ve Muş Milletvekili Necmettin Dede'nin, Siirt İline Bağlı Aydınlar İlçesinin Adının Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/822) (S. Sayısı : 384) (Dağıtma tarihi : 1.10.1997)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

175. — Adana Milletvekili İ. Cevher Cevheri ve Üç Arkadaşının, Üç İlçe ve Bir İl Kurulması ile 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Adana Milletvekili Mahmut Büyükyılmaz ve Üç Arkadaşının, Kadirli ve Sumbas İlçelerinin Adana İline Bağlanmasına İlişkin Yasa Önerisi ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/546, 2/569) (S. Sayısı : 385) (Dağıtma tarihi : 1.10.1997)

176. — 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/657) (S. Sayısı : 386) (Dağıtma tarihi : 24.10.1997)

177. — Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Ek Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük'ün; Benzer Mahiyetteki Kanun Teklifi ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/647, 2/636) (S. Sayısı : 388) (Dağıtma tarihi : 24.10.1997)

178. — Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Bingöl Milletvekili Hüsamettin Korkutata ve 20 Arkadaşının, Ağrı Milletvekili M. Siddık Altay ve 16 Arkadaşının, Burdur Milletvekili Kâzım Üstünel'in, İzmir Milletvekili Hakan Tartan'ın ve Zonguldak Milletvekili Tahsin Boray Baycık'ın Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/664, 2/206, 2/422, 2/670, 2/810, 2/869) (S. Sayısı : 389) (Dağıtma tarihi : 6.11.1997)

179. — Burdur Milletvekili Yusuf Ekinci'nin, Burdur İlinin Kalkınmada Öncelikli Yörelere Arasına Alınmasına Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/557) (S. Sayısı : 394) (Dağıtma tarihi : 14.11.1997)

180. — Adana Milletvekili M. Halit Dağlı ve 12 Arkadaşının, Bir İl Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/646) (S. Sayısı : 395) (Dağıtma tarihi : 17.11.1997)

(X) Açık oylamaya tabi işleri gösterir.